

ગરીબને, અભણને, અજ્ઞાનીને,
દુઃખીને ઈશ્વર માનો.
આવા લોકોની સેવા
એ જ પરમ ધર્મ છે.

સ્વામી વિવેકાનંદ

૪૦મો વાર્ષિક અહેવાલ ૨૦૧૯-૨૦૨૦

સેવા રૂરલ

આ વિકાસલક્ષી સ્વૈચ્છિક સંસ્થા દક્ષિણ ગુજરાતના ગ્રામીણ અને આદિવાસી વિસ્તારમાં આરોગ્ય અને અન્ય વિકાસનાં કાર્યોમાં ૪૦ વર્ષથી કાર્યરત છે. દેશ પરદેશમાં અભ્યાસ તથા અનુભવ બાદ, સ્વામી વિવેકાનંદ અને ગાંધીજીના શક્ય તેટલા વિચારો અને આદર્શોને આધારિત કાર્યની નાની શરૂઆત ૧૯૮૦માં કેટલાક મિત્રો દ્વારા કરવામાં આવી હતી જેમાં સમાન વિચારસરણી ધરાવતા અન્ય વ્યક્તિઓ સમયાંતરે જોડાયા.

સેવા રૂરલનો પ્રયત્ન છેવાડાના ગરીબ અને વંચિતોને આરોગ્ય અને વિકાસનાં કાર્યો દ્વારા, જે તે સમાજની જરૂરિયાત અને પ્રાપ્ય માનવબળને ધ્યાનમાં રાખીને મદદરૂપ થવાનો છે. સાથે સાથે કાર્યમાં મૂલ્યોની જાળવણી અને કાર્યરત વ્યક્તિઓનો વ્યાપક અર્થમાં વિકાસ પણ થાય તેવો પ્રયાસ છે. બધા જ કાર્યક્રમોના કેન્દ્રમાં કુટુંબના વંચિત સભ્યો જેમ કે મહિલાઓ, બાળકો અને વૃદ્ધો તેમજ સમાજનો વંચિત વર્ગ એટલે કે ગરીબો રહ્યાં છે.

સંસ્થાની પ્રવૃત્તિઓમાં સામાજિક સેવા, વૈજ્ઞાનિક અભિગમ અને આધ્યાત્મિક દ્રષ્ટિકોણ કેન્દ્રસ્થાને છે. આ ત્રણ પાયાની બાબતોનો સમાવેશ કરી એ ત્રણેનો સમુચિત સમન્વય થતો રહે એ માટે વિશેષ પ્રયત્ન કરવામાં આવે છે.

સંસ્થાના વિવિધ કાર્યોમાં સમાવેશ થાય છે: ૨૫૦ પથારીની કસ્તુરબા હોસ્પિટલ કે જેના દ્વારા આજુબાજુના ૨૦૦૦થી પણ વધારે ગામોના લોકોને ગુણવત્તાસભર તબીબી સેવાઓ રાહતદરે મળી રહી છે. કોમ્યુનિટી હેલ્થ પ્રોજેક્ટ જે હેઠળ ૫,૦૦,૦૦૦ની જનસંખ્યા ધરાવતા ભરૂચ, નર્મદાના આઠ તાલુકાઓમાં આશાબહેનો માટે સ્પેશ્યલ મોબાઈલ સોફ્ટવેર "ImTeCHO"ની મદદથી દરેક ગામોની સર્ગભાબહેનો અને નવજાતશિશુઓને ઘરે અપાતી નિયમિત સેવાઓ અને સુરક્ષિત સુવાવડને પરિણામે માતા અને નવજાતશિશુઓનો મૃત્યુદર ઓછા કરવાનો પ્રયત્ન કરવામાં આવે છે. આરોગ્ય તાલીમ કેન્દ્ર કે જેમાં ગુજરાત અને અન્ય રાજ્યોની ૫૦ જેટલી સ્વૈચ્છિક સંસ્થા અને સરકારી માળખાના કાર્યકરો અને દેશ વિદેશની કોલેજના વિદ્યાર્થીઓ મળી દર વર્ષે ૧૦૦૦ જેટલા તાલીમાર્થીઓ આરોગ્ય સંદર્ભમાં તાલીમ લઈ રહ્યા છે, નેત્રરક્ષા કાર્યક્રમ હેઠળ ભરૂચ અને આજુબાજુના જિલ્લાઓને આવરી લેતી ૨૦ લાખની વસ્તીને આંખની અદ્યતન સારવાર પુરી પાડવામાં આવી રહી છે, અંધજન પુનઃવસન કાર્યક્રમ હેઠળ સાત તાલુકાઓનાં ૫૫૦ અંધજનોને વિવિધ રીતે સ્વાવલંબી બનાવાઈ રહ્યા છે, વિવેકાનંદ ગ્રામીણ ટેકનીક કેન્દ્રમાં દર વર્ષે લગભગ ૨૦૦ જેટલા અર્ધશિક્ષિત આદિવાસી અને ગ્રામીણ યુવાનોને—યુવતીઓને પદ્ધતિસરની અને પ્રેક્ટીકલ આધારિત બે વર્ષની વ્યવસાયિક તાલીમ બાદ ઉદ્યોગોમાં નોકરી અને સ્વરોજગાર દ્વારા પગભર બનાવાઈ રહ્યાં છે. ૧૯૮૫થી હાથ ધરેલ મહિલા વિકાસને લગતા વિવિધ જાગૃતિ, સશક્તિકરણ અને આર્થિક રોજગારીનાં કાર્યક્રમોની જવાબદારી હવે જુલાઈ ૨૦૦૨થી સેવા રૂરલ પ્રેરિત શારદા મહિલા વિકાસ સોસાયટી અંતર્ગત સ્વતંત્ર રીતે બહેનોએ જ ઉપાડી લીધી છે.

સેવા રૂરલની અત્યાર સુધીની કેટલીક નોંધનીય સિધ્ધિઓમાં જેનો સમાવેશ થાય છે: તેમાં ગુજરાત રાજ્ય દ્વારા સોંપાયેલ ઝઘડિયા સ્થિત પ્રાથમિક આરોગ્ય કેન્દ્રનું દશકાથી વધારે મુદત સુધીનું સફળતાપૂર્વક સંચાલન, જે હેઠળ Health for All by 2000ADના લક્ષ્યાંકો તેના ઘણાં વર્ષો પહેલાં હાંસલ કરાયા છે. ગુજરાત રાજ્ય અને યુનીસેફ દ્વારા માન્ય સેવા રૂરલનું First Referral Unit, જેમાં ઝઘડિયા અને આસપાસના તાલુકામાંથી સુવાવડ અને નવજાત શિશુના ગંભીર દર્દીઓ વિશેષ સારવાર માટે આવે છે, ઝઘડિયા અને વાલિયા તાલુકાઓની ૨.૬ લાખ વસ્તીના વિસ્તારને WHOની વ્યાખ્યા પ્રમાણે ૧૯૯૮માં મોતિયામુક્ત કરવામાં આવ્યો હતો. ૨૦૦૦થી પણ વધારે યુવાનો અને મહિલાઓને વિવિધ કાર્યક્રમો અને તાલીમો દ્વારા વિશેષ આર્થિક તકો અને સ્વાવલંબન હેઠળ આવરી લેવામાં આવ્યા છે.

સેવા રૂરલ સમાજનાં બધા જ વ્યાપક અંગો અને વિભાગો જોડે સાથે રહીને કામ કરવામાં માને છે જેમ કે સ્થાનિક લોકો, અન્ય દેશ-વિદેશની સ્વૈચ્છિક સંસ્થાઓ, સરકાર, ખાનગી ઉદ્યોગો, શૈક્ષણિક સંસ્થાઓ વિગેરે. પરિણામે વિકાસના લાભો અને તેની દૂરગામી હકારાત્મક અસરોને સમાજના વંચિત વર્ગો—મહિલાઓ, બાળકો અને વૃદ્ધ આદિવાસીઓ અને ગરીબો સુધી પહોંચાડવાના સેવા રૂરલના ધ્યેયને ઉત્તરોત્તર બળ મળતું રહે છે.

સ્નેહી મિત્રો

સેવા રૂરલના વર્ષ ૨૦૧૯-૨૦નો ૪૦મો વાર્ષિક અહેવાલ આપ સૌની સમક્ષ રજૂ કરતાં આનંદ અનુભવીએ છીએ. ચાર દાયકાની સેવાયાત્રા આપ સૌના સાથ સહકારથી અવિરત ચાલી રહી છે.

ગત વર્ષે ૧,૮૪,૭૭૬ લાભાર્થીઓને સીધા પહોંચી શક્યા હતા. કાર્યનાં વધતાં કદ સાથે ગુણવત્તામાં સતત સુધારો લાવી રહ્યા છીએ. ગુણવત્તા વધારવાનાં પ્રયત્નોને એક મોટી સફળતા "LaQshya" સર્ટીફિકેટનાં સ્વરૂપે મળી છે. દેશમાં સ્વૈચ્છિક સંસ્થાઓમાં સેવા રૂરલ પ્રથમ સંસ્થા છે કે જેને સુવાવડ માટેનાં ઉચ્ચતમ ગુણવત્તાનાં માપદંડોને આધારે રાષ્ટ્રીય કક્ષાનું પ્રમાણપત્ર મેળવ્યું હોય. પર્યાવરણને સુરક્ષિત રાખવા માટે મોટાપાયે સૌરઊર્જા થકી દર વર્ષે ૧૯૦૦૦ યુનિટ વિજળીનું ઉત્પાદન (દર વર્ષે રૂ. ૧૩ લાખની બચત) અને વેસ્ટ વોટર પ્લાન્ટ દ્વારા દરરોજના ૩૦,૦૦૦ લીટર પાણીનો રીસાયકલ કરી બચાવ કરી રહ્યા છીએ.

આ વર્ષનાં અંતભાગમાં "કોરોના વાયરસ"ની મહામારીએ સમગ્ર વિશ્વને એક અકલ્પનીય હાડમારી અને અસંમજસમાં ઘડેલી દીઘું છે. જેની લાંબાગાળાની આર્થિક અને સામાજિક અસરો માટે સેવા રૂરલ જેવી સંસ્થાઓએ નવેસરથી કટિબદ્ધ થવાની જરૂર છે. વળી આ રોગચાળાને કારણે સેવા રૂરલ સામે નાણાંકીય કટોકટીનો પડકાર ઊભો થયો છે, કારણકે સંસ્થાને વર્ષોવર્ષ મળી રહેતી સરકારી ગ્રાંટ અને વિવિધ ડોનેશન પર સ્વભાવિક રીતે કાપ મુકાઈ રહ્યો છે. બીજી બાજુ વધતી જતી દર્દીઓની સંખ્યાને ગુણવત્તાસભર સારવાર આપવાનું જાળવી રાખવા માટે હાલની હોસ્પિટલની જગ્યા અને માળખું નાના પડી રહ્યા છે.

આ ૪૦માં વર્ષનાં અહેવાલમાં વિવિધ કાર્યક્રમોની પ્રગતિ અને ઓડિટેડ નાણાંકીય હિસાબો રજૂ કરવામાં આવ્યા છે. જે અંગે આપના પ્રતિભાવો અને સૂચનો આવકાર્ય છે.

આશા છે આપ સહુ જે રીતે સેવા રૂરલના આ ચાર દાયકાના ચઢાવ-ઉતારમાં સાથ સહકાર અને હૂંફ આપતાં રહ્યાં છો, તેના બળથકી આવનારા વર્ષોમાં પણ સેવા રૂરલ સામાજિક સેવાને પંથે કટિબદ્ધ રહી કર્મયોગના ભાવ સાથે પ્રગતિ કરતું રહેશે એવી અમારી શ્રદ્ધા અને વિશ્વાસ છે.

સેવા રૂરલ પરિવાર વતી,

સહદયી,

પંકજ શાહ

બંકિમ શેઠ

તારીખ: ૧૫મી જુલાઈ '૨૦૨૦

સ્થળ : સેવા રૂરલ, ઝઘડિયા

વિતેલા વર્ષ પર નજર

- સેવા રૂરલની સેવાયાત્રાના ચાર દાયકા પુરા થવાની તૈયારીમાં છે. ગત વર્ષોની જેમ આ વર્ષે પણ સંસ્થા દ્વારા છેવાડાના ગરીબ અને વંચિતો કેન્દ્રિત પ્રવૃત્તિઓ પર વધારે ધ્યાન આપવામાં આવ્યું. સમગ્ર વર્ષ દરમિયાન હોસ્પિટલમાં કુલ ૧,૮૦,૧૩૫ જેટલા દર્દીઓને સેવા આપવામાં આવી. જેમાં લગભગ ૫૫.૫% આદિવાસી ભાઈઓ-બહેનોએ લાભ લીધો.
- ગુમાનદેવ સ્થિત, વિવેકાનંદ ગ્રામીણ ટેકનીકી કેન્દ્રમાં અત્યાર સુધી કુલ ૨૮૮૭ તાલીમાર્થીઓને તાલીમ આપવામાં આવી. જેમાં ગત વર્ષે કુલ ૧૩૫ તાલીમાર્થીઓએ તાલીમ લીધી. દર વર્ષે આપણે તાલીમ લેનાર વિદ્યાર્થીઓને સરેરાશ ૧૦૦% નોકરી અપાવીને તેમનાં કુટુંબને ગરીબી રેખાની બહાર લાવવાનાં પ્રયત્ન કરી રહ્યા છે.
- કોમ્યુનીટી હેલ્થ પ્રોજેક્ટમાં ચાલતાં SNCU ફોલોઅપ કાર્યક્રમ થકી કુલ ૮૭૨ નવજાત શિશુ સુધી પહોંચી શક્યા. તેમજ સીકલસેલ પ્રોજેક્ટ થકી ૧૬૨૭ લાભાર્થીઓને સંભાળ આપી શક્યા.
- માસિક સ્વચ્છતા વ્યવસ્થાપન કાર્યક્રમ થકી કુલ ૫૩૫ જેટલાં આરોગ્ય કાર્યકરો તથા ૧૧૦ શિક્ષકોને તાલીમ આપવામાં આવી. ૩૬૪૫ કિશોર-કિશોરીઓ સુધી સીધી સેવા પહોંચાડી શક્યા.

નવા પ્રોજેક્ટ

- વિવેકાનંદ ગ્રામીણ ટેકનીકી કેન્દ્રમાં છેલ્લા એક વર્ષમાં ત્રણ નવા ટ્રેડ (પ્રોસેસ ઓટોમેશન,

ફાયર એન્ડ સેફ્ટી અને સોલાર ટેકનીશ્યન) શરૂ કર્યાં.

- વિવેકાનંદ ગ્રામીણ ટેકનીકી કેન્દ્રમાં હવે વિદ્યાર્થીઓ પોતાનો "સ્વરોજગાર" શરૂ કરે તેને પ્રોત્સાહન આપવા પર વધુને વધુ ભાર આપવાનો છે. આ માટેનાં નક્કર પગલાં લેવાઈ રહ્યા છે. જેમાં ગુજરાત સરકારના "સેન્ટર ફોર એન્ટરપ્રિન્યોરશીપ ડેવલોપમેન્ટ (CED)" ની વિ.જી.ટી.કે. ને માન્યતા પ્રાપ્ત થઈ છે.

સંશોધન અને સમુદાય આરોગ્ય

- કોમ્યુનીટી હેલ્થ પ્રોજેક્ટનાં TeCHO+ પ્રોજેક્ટનું સમગ્ર ગુજરાતમાં અમલીકરણ પછી મહારાષ્ટ્ર અને કેન્દ્ર સરકારે પણ આ પ્રોજેક્ટમાં રસ દર્શાવેલ છે.
- રીસર્ચનાં કાર્યમાં વિશ્વ વિખ્યાત " PLOS Medicine " જર્નલમાં ImTeCHO વિશેનાં સંશોધનનાં પરિણામો પ્રકાશિત થયા જે ગર્વની બાબત છે.
- ICMR દ્વારા સેવા રૂરલનાં સંશોધનનાં કાર્યોને ધ્યાનમાં રાખીને "સેન્ટર ફોર એડવાન્સ સેન્ટર" તરીકેની માન્યતા પ્રાપ્ત થવા જઈ રહી છે. ગુજરાતમાં આવું પહેલીવાર બનશે.
- એક તરફ ગ્રામ્ય આરોગ્યના સેવા રૂરલનાં અનુભવનો લાભ ધરમપુર વિસ્તારનાં આદિવાસી અંતરિયાળ ગામો સુધી પહોંચી રહ્યો છે તો બીજી તરફ આખા ગુજરાતમાં ડીજીટલ ટેકનોલોજી આધારિત TeCHO+ એપ્લિકેશન દ્વારા આરોગ્યની કામગીરીને વધુ અસરકારક બનાવવામાં સેવા રૂરલ અગત્યનો ભાગ ભજવી રહ્યું છે.

- આર્ટીફીશિયલ ઈન્ટેલીજન્સનો ઉપયોગ કરીને કેટલાંક સંશોધન પ્રોજેક્ટ શરૂ થયા છે. આ ઉપરાંત ઈન્ડિયન કાઉન્સિલ ઓફ મેડીકલ રીસર્ચ (ICMR), દિલ્હી તથા નેશનલ ઈન્સ્ટીટ્યુટ ઓફ ઈમ્યુનોહીમેટોલોજી (NIIH), મુંબઈનાં અનુદાનથી સીકલસેલ રોગ પર સંશોધન માટે પાંચ વર્ષનો પ્રોજેક્ટ શરૂ થયો છે.

પર્યાવરણની જાળવણી

- સેવા રૂરલનું ઝઘડિયા અને ગુમાનદેવ કેમ્પસ હવે ૫૦% સોલાર આધારિત કાર્યરત થયું છે. ગુમાનદેવ કેમ્પસમાં વેસ્ટ વોટર રીસાઈકલીંગ કરીને હોસ્ટેલના ટોયલેટ બ્લોકમાં તથા ગાર્ડનીંગમાં આ પાણીનો ઉપયોગ શરૂ થયો છે.

માનવ સંશાધન

- સેવા રૂરલની ચાર દાયકાની યાત્રામાં, સંસ્થાનું મિશન અને ઉમદા પ્રણાલીકાઓ વધુને વધુ દ્રઢ બને તે માટે બધા જ કાર્યકરો માટે પાંચથી સાત ગ્રુપમાં "સંસ્કાર સિંચન" વર્કશોપનું આયોજન દર વર્ષની જેમ આ વર્ષે પણ કરવામાં આવ્યું. ખાસ કરીને નવા જોડાતા કાર્યકરો માટે આ વર્કશોપ ઘણો ઉપયોગી બની રહ્યો છે.
- વિવેકાનંદ ગ્રામીણ ટેકનીકી કેન્દ્રમાં ગિરિશભાઈ શાહ, GNFCમાંથી નિવૃત્ત થઈ પૂર્ણ સમય માટે સંસ્થામાં જોડાઈ ગયા છે. તેનાથી સંસ્થાની પ્રવૃત્તિઓને તેમનાં ટેકનીકલ જ્ઞાન બહોળા અનુભવનો સીધો લાભ મળશે.
- ડૉ. ધીરેનભાઈ આ વર્ષે વધુને વધુ સમય સેવા રૂરલની એકાઉન્ટ સીસ્ટમને સમજવામાં તથા તેને ટેકનોલોજીનાં માધ્યમથી વ્યવસ્થા આધારિત બનાવવા આપી રહ્યા છે. તેનાથી એકાઉન્ટની સીસ્ટમ વધુ સરળ અને અસરકારક બની રહી છે.

- ડૉ. કલ્પેશભાઈ શાહ (સર્જન) અને ડૉ. અમીબેન યાજ્ઞિક (સર્જન) નાં પ્રયાસોથી આજુબાજુના ગરીબ અને અતિવંચિતોનાં સર્જરીના કામમાં સારો એવો વધારો થયો છે.
- "આત્માનો મોક્ષાર્થ જગત હિતાયય" ભાવને વધુ પોષણ મળે એ માટે કાર્યકરો દૈનિક પ્રાર્થના, શિષ્ટ વાંચન કરે છે. સાથોસાથ આધ્યાત્મિકતા ઘૂંટાય એવા કાર્યક્રમોમાં કાર્યકરોને ભાગ લેવાની મોકળાશ પુરી પાડવામાં આવી રહી છે. વર્ષમાં બે વાર આધ્યાત્મિક શિબિર અને દરરોજ ઈષ્ટ વાંચન કરવામાં આવે છે.

સેવા રૂરલનું સન્માન

- આ વર્ષે હોસ્પિટલમાં લેબરરૂમ, ઓપરેશન થીયેટર માટે "LaQshya" નું પ્લેટીનિયમ કેટેગરીનું સર્ટીફિકેટ ભારત સરકાર તરફથી મળ્યું. જે સમગ્ર ભારતમાં સ્વૈચ્છિક સંસ્થામાં સૌ પ્રથમ આ બહુમાન સેવા રૂરલને મળ્યું છે.
- ગત વર્ષોની જેમ સતત ત્રીજા વર્ષે સેવા રૂરલને "ગ્રેટ પ્લેસ ટુ વર્ક"નું સન્માન તેમજ "બેસ્ટ વર્ક પ્લેસ ફોર વિમેન સર્ટિફિકેટ" મળેલ છે.

સંસ્થાનાં ૪૦ વર્ષ પુરા થવા નિમિત્તે થયેલ ઉજવણીઓ

- સેવા રૂરલના સ્થાનિક સમાજ સાથેના અને બૃહદ શુભેચ્છકો સાથેના સંબંધો મજબૂત રહે અને સેવા રૂરલની પ્રવૃત્તિઓથી આ શુભેચ્છકોને માહિતગાર રાખી શકાય એ માટે, ભૂતકાળમાં ૨૦૧૫માં સુરત, ૨૦૧૭માં વડોદરા અને તે જ રીતે ૮મી ફેબ્રુઆરી ૨૦૨૦માં અમદાવાદના શુભેચ્છકોનું સ્નેહમિલન યોજાઈ ગયું.

આ સ્નેહમિલનના મુખ્ય મહેમાન ડૉ. પંકજભાઈ શાહ, પદ્મશ્રી (ઉપપ્રમુખ, ગુજરાત કેન્સર સોસાયટી) અને ડૉ. જયંતિ રવિ, IAS

(પ્રિન્સિપલ સેક્રેટરી, આરોગ્ય અને પરિવાર કલ્યાણ વિભાગ, ગુજરાત સરકાર)નાં સાંનિઘમાં યોજાયું.

- એવી રીતે ૭ ડિસેમ્બર, ૨૦૧૮નાં રોજ ભરૂચ અને નર્મદા જિલ્લાનાં ગ્રામ્ય વિસ્તારનાં શુભેચ્છકો માટેનું સ્નેહમિલન પૂ. સ્વામી નિખિલેશ્વરાનંદજી (અધ્યક્ષ, રામકૃષ્ણ આશ્રમ, રાજકોટ) નાં સાંનિઘમાં યોજાઈ ગયું.

- ગાંધી ૧૫૦મી જન્મજયંતિ પ્રસંગે અમોએ કેટલાંક ઔપચારિક કાર્યક્રમો યોજયા જેમાં, "મોહનથી મહાત્મા" પર ડો. મિનળબેનદેવેનું વક્તવ્ય, શૈશવ અને વિશ્વગ્રામ આયોજીત દાંડીયાત્રાએ સાથે સંવાદ અને દરરોજ પ્રાર્થનામાં "ગાંધીગંગા" જેવા પુસ્તકોનું વાંચન નિયમિત રીતે કરતાં રહ્યા.

પડકારો

- "કસ્તુરબા હૉસ્પિટલ" ના ગ્રાંટની મર્યાદાને લઈને તથા વિવેકાનંદ ગ્રામીણ ટેકનીકી કેન્દ્ર વિભાગને છેલ્લાં એક વર્ષ ઉપરાંતથી ન મળેલ ગ્રાંટના પરિણામે સેવા રૂરલ ઉપર આર્થિક ભારણ વધી રહ્યું છે. તેમાં "કોરોના વાયરસ" ની મહામારી આવી અને સમગ્ર દુનિયામાં આર્થિક મંદીનું વાતાવરણ સર્જાઈ રહ્યું છે. સેવા રૂરલને પણ આ સંજોગોમાં હાથમાં ભંડોળ સંદર્ભે મુશ્કેલી તથા દાન મેળવવામાં તકલીફ ઊભી થશે તેમ જણાય છે.

એ અનુસંધાને સેવા રૂરલ દ્વારા આ વર્ષે વિશેષ કરકસરનાં વિવિધ પગલાઓ પણ ભરેલ છે. આ ઉપરાંત આ વર્ષે અમે કાર્યકરોનો પગારમાં વધારો કરેલ નથી. કેટલાંક સીનીયર કાર્યકરોના પગારમાં સ્વૈચ્છિક ઘટાડો કરવામાં આવેલ છે.

- અનિલભાઈની ખોટને એક વર્ષ થવા આવશે. તેમનાં અનુભવનાં નિયોડ, દરેક કાર્યકરોના જીવનમાં અને તેમના કાર્યમાં પરિવર્તિત થતો રહે તે અંગે અમે સતત સત્માનતા રાખવાનો પ્રયત્ન કરી રહ્યા છીએ. આપ સહુના મળતા રહેલા પ્રેમ, હુંફ અને સાથ સહકાર અમ સહુને આગળ વધવા માટે પ્રેરણારૂપ બની રહેલ છે.

આત્મવિશ્વાસનો અર્થ છે
પોતાના કામમાં અતૂટ શ્રદ્ધા.

— મહાત્મા ગાંધીજી

હોસ્પિટલ

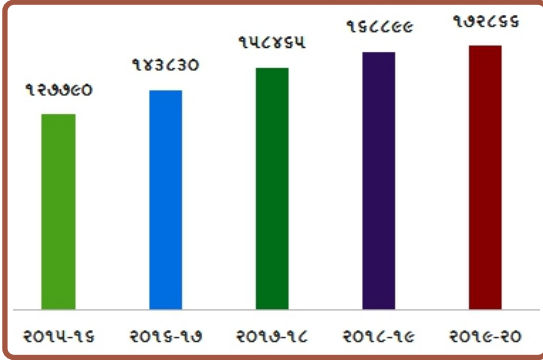
ધ્યેય અને હેતુ:

૧. મુલ્યો જાળવીને છેવાડાના માનવીની સેવા કરતા આંતરિક વિકાસની પરમ સીમાએ પહોંચવું.
૨. અતિ આધુનિક સેવા અતિ ગરીબ માણસ માટે ઉપલબ્ધ કરવી.

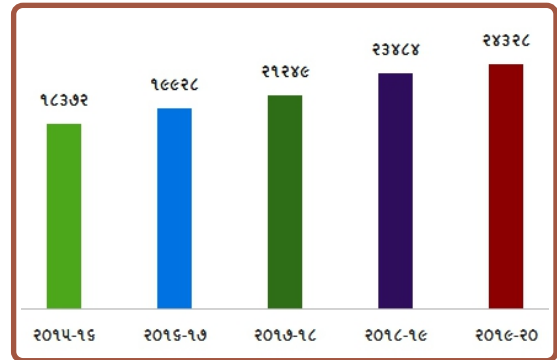
મુખ્ય પ્રવૃત્તિઓની ઝલક:

- સેવા રૂરલમાં અપાતી ગુણવત્તાસભર સારવાર તથા દર્દીઓ પ્રત્યેનાં માનવીય અભિગમને કારણે કસ્તુરબા હોસ્પિટલ અમારા વિસ્તારનાં ગરીબ દર્દીઓ માટે આશિર્વાદરૂપ પુરવાર થઈ રહી છે. તેના લીધે ગયા વર્ષે હોસ્પિટલની કામગીરીમાં ૮%નો નોંધપાત્ર વધારો થયો છે.
- આ વર્ષે હોસ્પિટલ સુવાવડનો આંકડો ૭૦૧૪ પર પહોંચ્યો જે છેલ્લાં ૩૯ વર્ષનો સૌથી વધુ છે.
- કસ્તુરબા હોસ્પિટલમાં ઓ. પી. ડી. સારવાર તથા એડમીશન સારવારમાં આદિવાસી દર્દીઓનું પ્રમાણે ૫૫.૫% છે.

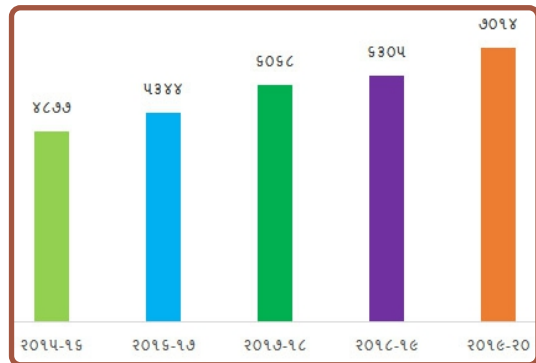
ઓ.પી.ડી.

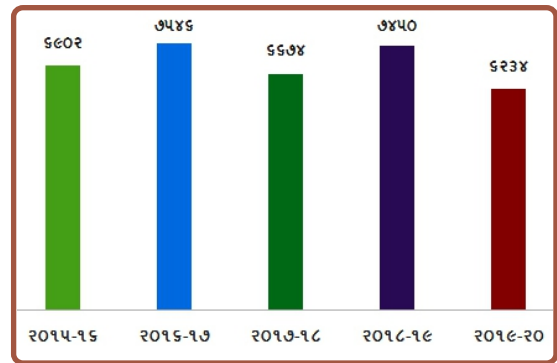
ઈન્ડોર

ડીલીવરી

સર્જરી

દર્દી: બાબો નીરૂબેન હિમાંશુભાઈ વસાવા
જન્મ તારીખ: ૧૩/૭/૨૦૧૯,
જન્મ સમયનું વજન: ૯૦૦ ગ્રામ

બાળકનું વજન ખુબ ઓછું હતું અને અન્ય જોખમોને ધ્યાનમાં રાખી, બાળકને ભરૂચ – ચાઈલ્ડ કેર હોસ્પિટલમાં રીફર કર્યું. ત્યાં બાળક ૨૩ દિવસ રહ્યું અને વજન ૧ કિલોનું થયું પછી સેવા રૂરલ દાખલ થયું.

પ્રોટોકલ પ્રમાણે બાળકની આંખની તપાસ કરતાં તેને ROP (Retinopathy of prematurity) એટલે કે ઓછા વજનનાં, અધુરા મહિનાનાં બાળકોમાં આંખની એક તકલીફ થાય છે, તે નિદાન થયું.

માંડવી, તેજસ આંખની હોસ્પિટલમાં વધુ તપાસ માટે મોકલ્યું. ત્યાંથી તપાસ કરતાં સારવાર માટે સુરત મોકલવું પડશે તેમ નક્કી કર્યું.

સુરત પ્રથમ વિઝિટમાં એવાસ્ટીન ઈન્જેક્શન આપવામાં આવ્યું અને અઠવાડિયા બાદ ઓપરેશન માટે બોલાવ્યા.

૨ એનેસ્થેટીસ્ટ ડોક્ટરોની સાથે રાખી એક કિ. ગ્રા. ના બાળકનું ઓપરેશન થયું. તેનો બધો જ ખર્ચ સેવા રૂરલ દ્વારા ચુકવવામાં આવ્યો. ઓપરેશન પછી બાળકને ડૉક્ટરની સુચના મુજબ ઝઘડિયા ફરી દાખલ કરવામાં આવ્યું અને ઓપરેશન પછીની જાળવણી સેવા રૂરલમાં થઈ. બાળક કુલ ૭૭ દિવસ સેવા રૂરલમાં દાખલ રહ્યું. બાળકનું વજન ૧૮૬૦ ગ્રામ થતાં અને અન્ય રીતે તંદુરસ્ત થતાં તેને રજા આપવામાં આવી.

આ સમગ્ર સારવાર દરમિયાન સેવા રૂરલનાં સ્ટાફનું ટીમવર્ક ખુબ જ સરસ રહ્યું.

સારવારનું બધું જ બીલ સેવા રૂરલ દ્વારા ચુકવવામાં આવ્યું. આવાં અતિવંચિત દર્દીઓને સાજો થઈ ઘરે જતાં જોઈને અમારા બધાનું મન આનંદિત થાય છે અને વધુ જુસ્સાથી ગરીબોનાં કામ કરવાની તાકાત મળે છે.

- વર્ષની કુલ ૭,૦૧૪ ડીલીવરી (દરરોજની સરેરાશ ૧૯ ડીલીવરી)
- વર્ષના કુલ ૧,૭૨,૮૬૬ ઓ. પી. ડી. માં આવતા દર્દી (કમ્પ સાથે) (દરરોજ સરેરાશ ૫૭૬ ઓ. પી. ડી.)
- વર્ષના કુલ ૨૪,૩૨૮ દર્દીઓ દાખલ થયેલ છે. (દરરોજનાં સરેરાશ ૬૭ નવા દર્દી દાખલ થાય છે.)
- દાખલ થયેલ દર્દીઓમાંથી ૮૨%ને માફી.
- વર્ષનાં કુલ ૬,૨૩૪ ઓપરેશન (દરરોજનાં સરેરાશ ૨૧ ઓપરેશન)
- વર્ષનાં કુલ ૧,૩૦૦ નવા નવજાત શિશુનાં NICUમાં એડમિશન (દરરોજ સરેરાશ ૪ નવા દાખલ)
- દરરોજની સરેરાશ ૨૨૭ દાખલ દર્દીની સંખ્યા
- વર્ષનાં કુલ ૩,૩૬,૩૦૬ લેબોરેટરી ટેસ્ટ થયા (દરરોજ સરેરાશ ૧૧૨૧ ટેસ્ટ)
- વર્ષનાં કુલ ૧,૧૪૫ એક્સ-રે અને ૧,૫૪૨ ઈ.સી.જી. ટેસ્ટ થયા.

મેડીકલ સેવાઓ :

- આ વર્ષે મેડીકલમાં કુલ ૧૬,૯૬૯ જેટલાં દર્દીઓએ ઓ. પી. ડી. માં અને ૧,૫૧૩ જેટલાં દર્દીઓને દાખલ કરીને સારવાર આપવામાં આવી. કુલ ૨૩૬ જેટલાં નવા ટી. બી. ના દર્દીઓની સારવાર ચાલુ કરી.

સીકલસેલ કલીનીક :

- આ વર્ષે સીકલસેલની કુલ ઓ. પી. ડી. ૪૦૭૦ થઈ. અત્યારે ૧૭૯ દર્દીઓ હાઈડ્રોક્સી યુરિયા પર છે. વર્ષ દરમિયાન કુલ ૩૦૨ નવા સીકલસેલનાં દર્દીઓ શોધાયા. આપણે અત્યાર સુધી ૧૬૨૭ દર્દીઓનું સઘન મોનીટરીંગ કરી રહ્યા છીએ.

આંખ વિભાગ :

- વર્ષ દરમિયાન દિવ્ય જ્યોતિ ટ્રસ્ટ-માંડવીની તેજસ આંખની હોસ્પિટલ દ્વારા ઘણો સહયોગ મળ્યો. ત્યાંની ઝામર અને પડદાનાં નિષ્ણાંત ડૉક્ટરોની સેવાનો લાભ મળી રહ્યો છે.
- આ વર્ષે કુલ ૨૭,૪૪૯ દર્દીઓનાં આંખની તપાસ હોસ્પિટલમાં તથા ૧૧,૪૩૦ દર્દીઓની આંખની તપાસ ૪૮ જેટલાં કેમ્પમાં કરવામાં આવી.
- ૧,૩૧૮ દર્દીઓમાં વિવિધ પ્રકારનાં આંખનાં સુપર સ્પેશ્યાલીસ્ટની મદદથી તપાસ કરવામાં આવી.
- કુલ ૨,૮૯૩ જેટલાં આંખના વિવિધ ઓપરેશન કરવામાં આવ્યાં.
- કુલ ૮,૪૪૭ ચશ્માનું વિતરણ કરવામાં આવ્યું.

હોસ્પિટલ નવીનીકરણ

- વધતી જતી દર્દીઓની સંખ્યા તથા હોસ્પિટલ સેફ્ટીને ધ્યાનમાં રાખીને આ વર્ષે ગાયનેક ઓ.પી.ડી. તેમજ લેબોરેટરીની શરૂઆત અન્ય બિલ્ડીંગમાં કરી. આ સુવિધા ઉમેરવાથી વધારે દર્દીઓને સારવાર મેળવવામાં સુગમતા કરી શક્યા.

સરકારી યોજનાનો લાભ

- કુલ ૨૪,૩૨૮ દાખલ દર્દીઓમાંથી ૯,૮૨૯ દર્દીઓને વિવિધ સરકારી યોજનાઓ (ચિરંજીવી, બાલસખા, MA યોજના, PMJAY)નો લાભ આપી શક્યા.
- વર્ષ દરમિયાન ૧,૪૭૯ દર્દીઓ એવા છે કે જેમની પાસે "મા" કાર્ડ હતું પણ સરકારી યોજનામાં તેમના રોગનું પેકેજનો સમાવેશ કરેલ નહોતો છતાં તેવાં તમામ દર્દીઓની સારવાર ફ્રી કરવામાં આવી.

નવી લેબોરેટરી

નવી ગાયનેક ઓ.પી.ડી.

નર્સીંગ આસિસ્ટન્ટ તાલીમ

- નર્સીંગ આસિસ્ટન્ટની તાલીમમાં અત્યાર સુધી કુલ ૧૪૮ બહેનોએ તેમજ લેબ. આસિસ્ટન્ટની તાલીમમાં કુલ ૩૬ ભાઈઓ તથા બહેનોએ તાલીમ લીધી.

શું નવું કર્યું?

- (૧) સમગ્ર ભારતમાં પ્રથમ બિનસરકારી હોસ્પિટલને "LaQshya" (Labour Room Quality Improvement Initiative) પ્લેટિનમ સ્ટરનું પ્રમાણપત્ર મળ્યું.
- (૨) દાખલ દર્દીના સગા માટે ખાસ સીસ્ટમ શરૂ કરી. એક દર્દી સાથે એક સગા જ રહી શકે તે વ્યવસ્થા ગોઠવી.
- (૩) લેબોરેટરીમાં થાઈરાઈડનાં T₃, T₄, TSH ટેસ્ટ શરૂ કર્યાં.
- (૪) નવજાત શિશુમાં સીકલસેલ સ્ક્રીનીંગની શરૂઆત કરી.
- (૫) Standardized obstetrics handbook તૈયાર કરી જેથી દરેક દર્દીને evidence based સારવાર મળે.
- (૬) પાણીમાંનાં બેક્ટેરીયાના નિકાલ માટે ક્લોરીન ડાયોકસાઈડનો પ્લાન્ટ મુકાવ્યો.
- (૭) ગાયનેક અને ઓબ્સ્ટ્રેટીક સર્જરીમાં એન્ટિ-બાયોટીકનાં વપરાશમાં ધરખમ ઘટાડો કરી શક્યા.
- (૮) સેફ્ટીનાં ભાગરૂપે સ્ટાફ તથા હોસ્પિટલનાં દર્દીઓનાં વાહન પાર્કિંગની અન્ય જગ્યા પર વ્યવસ્થા કરી.
- (૯) નર્મદા જિલ્લાનાં દેડિયાપાડા તાલુકાનાં પોમલાપાડામાં મહિનામાં બે વાર ગાયનેક ઓ.પી.ડી. ચાલુ કરી.
- (૧૦) સેફ્ટી તથા ઈમરજન્સીનાં કામો માટે રાઉન્ડ ધ કલોક ક્વરેજની શરૂઆત કરી.
- (૧૧) આ વર્ષથી CPS (College of physician & Surgeons) નાં ભાગરૂપે ઓબ્સ્ટ્રેટીક અને ગાયનેકનો ૨ વર્ષનો કોર્સ ચાલુ થયો. જેમાં ૨ રેસીડન્ટ ડોક્ટર્સને એડમીશન આપવામાં આવ્યું.
- (૧૨) ડૉ. અજયભાઈ શાહ દ્વારા ચાલતી જનરલ ઓ.પી.ડી.ની સેવા બંધ કરવામાં આવી. તે હવે ફક્ત ઈમરજન્સીમાં જ તેમની સેવાનો લાભ આપશે.

સેવા રૂરલમાં આવતા વીઝીટીંગ કન્સલ્ટન્ટ ડૉક્ટર મિત્રો

૧. ડૉ. અમીબેન યાજ્ઞિક— જનરલ સર્જન
૨. ડૉ. કલ્પેશભાઈ શાહ— જનરલ સર્જન
૩. ડૉ. સાગરભાઈ શાહ—ઓક્યુલોપ્લાસ્ટી સર્જન
૪. ડૉ. હેલીબેન શાહ— મેડીકલ રેટીના
૫. ડૉ. શિતલબેન ચૌધરી—ઝામર રોગ નિષ્ણાત
૬. ડૉ. વૈશાલીબેન સીંગ — ઝામર રોગ નિષ્ણાત
૭. ડૉ.અનુપમાબેન વ્યાસ — પિડીયાટ્રીક ઓપ્થેલ્મોલોજિસ્ટ
૮. ડૉ. ધવલભાઈ પટેલ — રેટીના સર્જન
૯. ડૉ. રાજેશભાઈ પટેલ — આંખ સર્જન
૧૦. ડૉ. હસમુખભાઈ સાધુ —ગાયનેકોલોજિસ્ટ
૧૧. ડૉ. અશોકભાઈ ભડીયાદરા— ગાયનેકોલોજિસ્ટ
૧૨. ડૉ. પ્રશાંતભાઈ રાય— એનેસ્થેટીસ્ટ
૧૩. ડૉ. ખ્યાતિબેન પંચાલ— એનેસ્થેટીસ્ટ
૧૪. ડૉ. અપેક્ષાબેન શાહ — એનેસ્થેટીસ્ટ
૧૫. ડૉ. ભાવિનભાઈ પટેલ — ડેન્ટીસ્ટ
૧૬. ડૉ. દર્શનભાઈ પરીખ— ડેન્ટીસ્ટ
૧૭. ડૉ. રોહનભાઈ ચરીવાલા — આંખ સર્જન
૧૮. ડૉ. ધર્મેશભાઈ વગાશીયા—હીમેટોલોજિસ્ટ

સેવા રૂરલમાં ફુલટાઈમ માનદ્સેવા આપનારા સેવાભાવી ડૉક્ટર મિત્રો

૧. ડૉ. ચંદ્રકાન્તભાઈ વોરા (ફીજીશ્યન)
૨. ડૉ. અજયભાઈ શાહ (સીની. મેડીકલ ઓફિસર & ઓબ્સ્ટ્રેટીક એનેસ્થેટીસ્ટ)
૩. ડૉ. જયશ્રીબેન શાહ (નર્સિંગ ટ્રેનિંગ ઈન્ચાર્જ)

કસ્તુરબા હોસ્પિટલમાં સગર્ભા-સારવારની ગુણવત્તા વધારવાનું LaQshya હાંસલ

"LaQshya" Labour room Quality Improvement Initiative ("લક્ષ્ય") એ સગર્ભા સારવારની ગુણવત્તા વધારવા અને જાળવવા માટેનો એક કાર્યક્રમ છે જે જિલ્લા, રાજ્ય અને કેન્દ્ર એમ તમામ સ્તરોએ સરકારી હોસ્પિટલ માટે લાગુ પડે છે. આ કાર્યક્રમ મુજબ લેબર રૂમ અને ઓપરેશન થીયેટરને નક્કી કરેલ માપદંડો સામે મૂલવવામાં આવે છે. લેબર રૂમ અને ઓટી બંને માટે ૫-૫ માપદંડો નક્કી કરેલા છે જેમાં બીજા ૮ પેટાવિભાગો પણ છે. દરેક પેટાવિભાગના મુદ્દાઓ પ્રમાણે ઉપલબ્ધ સેવાઓ અને વ્યવસ્થાનું મૂલ્યાંકન કરીને ગુણ આપવામાં આવે છે અને આ ગુણોની યોગ્ય ગણતરી કરી તેની ટકાવારી કાઢવામાં આવે છે. જેના આધારે હોસ્પિટલને "LaQshya" પ્રમાણિત કરવું કે નહીં તે નક્કી થાય છે. આવા મૂલ્યાંકન તબક્કાવાર થાય છે જેમાં પ્રથમ તબક્કામાં હોસ્પિટલ જાતે પોતાની સેવાઓનું મૂલ્યાંકન કરે છે, ત્યારબાદ જિલ્લા કક્ષાએ મૂલ્યાંકન થાય છે, તે પછી રાજ્યસ્તરે અને જો અહીં સુધીના મૂલ્યાંકનોમાં સારો દેખાવ હોય તો કેન્દ્રિયસ્તરે આખરી મૂલ્યાંકન થાય છે. આપણી હોસ્પિટલનું કેન્દ્રિયસ્તરનું આવું મૂલ્યાંકન જાન્યુ.'૨૦૨૦માં થયું અને ફેબ્રુ.'૨૦૨૦માં આપણાં લેબર રૂમને ૮૪% અને ઓટીને ૮૧% ગુણ સાથે આપણી હોસ્પિટલને પ્લેટિનમ સ્તરનું "LaQshya" પ્રમાણપત્ર એનાયત થયું.

"LaQshya" હાંસલ કરવાની આ વિવિધ મૂલ્યાંકનોની યાત્રા થોડી લાંબી અને થકવી દેનારી હોય છે પરંતુ જેમ જેમ તેમાં આગળ વધતાં જઈએ તેમ તેમ ઘણું નવું શીખવા મળે છે. દરેક મૂલ્યાંકન પછી કેટલાક "સુધારાને અવકાશ" મુદ્દાઓ મળે છે જેમના પર કામ કરવાનું રહે છે. ઉદાહરણ તરીકે જોઈએ તો

લેબર રૂમ અને ઓટીની "કવોલિટી પોલિસી" બની છે, "કવોલિટી ઓબ્જેક્ટિવ્સ" (હેતુઓ) નક્કી થયા છે જે મુજબ આપણે આગળ વધી રહ્યા છીએ, મિટિંગ વધુ નિયમિત થઈ છે અને દસ્તાવેજીકરણ સુધાર્યું છે. આપણી હોસ્પિટલના સ્ટાફે આવા સુધારા કરવામાં ખૂબ જ મહેનત કરી છે અને સફળ પણ થયા છે. આ સફળતાએ તેમની કામગીરી તો સુધારી જ છે સાથે સાથે તેમનો આત્મવિશ્વાસ પણ વધાર્યો છે. અહીં અગત્યની બાબત એ છે કે એકવાર પ્રમાણિત થયા પછી આ સુધારાની યાત્રા અટકતી નથી અને આગળ અને આગળ અવિરત ચાલ્યા જ કરે છે અને આપણે વધુને વધુ ગુણવત્તાસભર બનતા જઈએ છીએ. જે માટે કાર્યક્રમની રૂપરેખા અનુસાર દર ૬ મહિને સ્વમૂલ્યાંકન અને સમયાંતરે તબક્કાવાર મૂલ્યાંકનો થયા કરે છે.

સેવા રૂરલના મિશનની સાથે આ "LaQshya" ની યાત્રાને સરખાવીએ તો "અતિઆધુનિક સેવા અતિ ગરીબ માટે"; જેમાં આ દ્વારા ઉચ્ચ ગુણવત્તાસભર કામ થાય છે, વ્યવસ્થિત દસ્તાવેજીકરણ મૂલ્યો આધારિત કાર્યપદ્ધતિને વધુ સુદ્રઢ કરે છે અને હોસ્પિટલનો સ્ટાફ પ્રમાણિત પદ્ધતિઓએ કાર્ય કરવાનું શીખે છે જે તેમના સ્વવિકાસ તરફ દોરી જાય છે. વળી, સેવા રૂરલનો કાર્યપદ્ધતિમાં વૈજ્ઞાનિક અભિગમ અપનાવવાનો સિધ્ધાંત પણ આ માળખાગત રીતે અમલી બનતા કાર્યક્રમ સાથે બંધ બેસે છે.

આપણાં માટે આનંદ અને ગૌરવની બાબત એ છે કે કસ્તુરબા હોસ્પિટલ, સેવા રૂરલ એ દેશની પ્રથમ એવી બિનસરકારી હોસ્પિટલ છે જેણે આ "LaQshya" ની યાત્રા કરવાનું નક્કી કર્યું અને સફળતાપૂર્વક યાત્રા પૂર્ણ કરીને પ્રમાણપત્ર પણ મેળવ્યું.

કોમ્યુનીટી હેલ્થ પ્રોજેક્ટ

ધ્યેય અને હેતુ:

- અતિવંચિત ગ્રામ્ય જનતાને સમુદાય કક્ષાએ ગુણવત્તાપુર્ણ આરોગ્ય સેવાઓ મળી રહે તે માટે જાહેર આરોગ્યને લગતા વિવિધ પ્રયોગો કરવા. સફળ પ્રયોગોનું બીજા વિસ્તારોમાં અસરકારક અમલ થાય તે માટે જરૂરી વ્યવસ્થા ગોઠવવામાં મદદ કરવી.

વર્ષ દરમિયાન થયેલ કામગીરી

(૧) TeCHO+ પ્રોજેક્ટને સમગ્ર રાજ્યમાં વિસ્તરણમાં ઘનિષ્ઠ ટેકનીકલ મદદ

૨૦૧૮-૧૯ના વર્ષમાં TeCHO+ પ્રોજેક્ટને સમગ્ર રાજ્યમાં વિસ્તરણ કરવાની પ્રક્રિયાની શરૂઆત કરવામાં આવી હતી. આ પ્રોજેક્ટ દ્વારા ગુજરાતના લોકોને વધુ લાભ મળે તે માટે ૨૦૧૯-૨૦ના વર્ષ દરમિયાન આ પ્રોજેક્ટના અગત્યના પાર્ટનર તરીકે સેવા રૂરલે નીચે મુજબની અગત્યની ભૂમિકા ભજવી.

- ૧) ઝઘડિયા, વાલિયા અને અંકલેશ્વર ત્રણ વિસ્તારને આદર્શ વિસ્તાર તરીકે સેવા રૂરલ દ્વારા વધારાનો સપોર્ટ આપવાનો ચાલુ છે. આ કાર્યમાં જોખમી દર્દીઓને સંભાળ અને સ્ત્રી આરોગ્ય કાર્યકરોને ટેકનોલોજી સપોર્ટનો ખાસ સમાવેશ થાય છે.
- ૨) ફીલ્ડના અનુભવને આધારે ટેકો સોફ્ટવેરમાં વિવિધ ફેરફારોમાં ટેકનિકલ યોગદાન આપ્યું હતું. આથી, સોફ્ટવેર વધુ વ્યાપક, અસરકારક અને સ્વીકૃત બન્યો છે.
- ૩) ટેકો પ્રોજેક્ટનાં મૂલ્યાંકનમાં ઈન્ડિયન ઈન્સ્ટીટ્યુટ ઓફ પબ્લીક હેલ્થને ટેકનિકલ સપોર્ટ પુરો પાડ્યો. આ મૂલ્યાંકન થકી ટેકોની રાજ્યસ્તરે અસરકારકતા જાણવા મળશે.
- ૪) પ્રોજેક્ટને રાજ્યસ્તરે અમલમાં મુકતી સરકારની ટાસ્કફોર્સ કમિટીમાં ભાગીદાર થયા.

(૨) સીકલસેલ સંભાળ અને સંશોધન પ્રોજેક્ટ

- ICMR (ઈન્ડિયન કાઉન્સિલ ઓફ મેડીકલ રીસર્ચ) તથા NIIH (નેશનલ ઈન્સ્ટીટ્યુટ ઓફ

ઈમ્યુનોહિમેટોલોજી), મુંબઈના સહયોગથી ભારતના વિવિધ રાજ્યોના ૭ સેન્ટરમાં નવજાત શીશુની સીકલસેલની તપાસ અને સિકલસેલ રોગથી પીડાતા બાળકોને વર્ષો સુધી સંભાળ આપવાનો રીસર્ચ પ્રોજેક્ટ પાંચ વર્ષ માટે ચાલુ કરવામાં આવેલ છે. સેવા રૂરલ પણ આમાનું એક સેન્ટર છે. જુન ૨૦૧૯ થી માર્ચ ૨૦૨૦ સુધીમાં આ પ્રોજેક્ટ અંતર્ગત કુલ ૧,૮૨૦ નવજાત શીશુ ઓપીડી તપાસ થઈ કે જેમાંથી ૨૯ બાળકોમાં સિકલસેલ રોગનું નિદાન થયેલ છે. નવજાત શિશુઓની સીકલસેલ તપાસ અને સિકલસેલ રોગથી પીડાતા બાળકોને વર્ષો સુધી સંભાળ વર્ષ ૨૦૧૪ થી કરતા આવ્યા છે. વર્ષ ૨૦૧૪ થી ૨૦૨૦ સુધી કુલ ૧૨૧ સિકલસેલ રોગથી પીડાતા બાળકોનું નિદાન થયું છે અને તેઓને સારવાર મળી રહી છે.

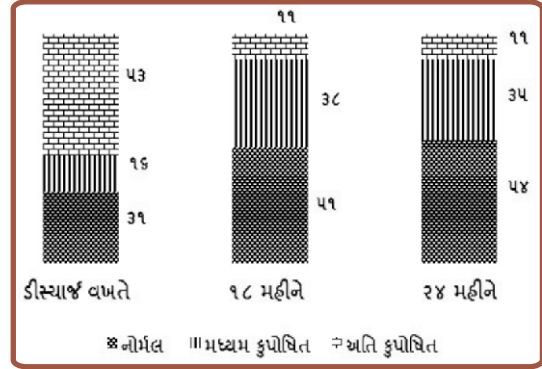
- ડૉક્ટર ગ્રાહમ સાર્જન્ટ કે જેમણે સિકલસેલના રોગની સારવાર માટે ઘણું સંશોધન કર્યું છે. તે સેવા રૂરલને સિકલસેલની સારવાર વધુ સારી કરવામાં ઘણા વર્ષોથી માર્ગદર્શન આપી રહ્યા છે. આ વર્ષે પણ ૧૫-૧૭ જાન્યુઆરી ૨૦૨૦ સેવા રૂરલની મુલાકાત લઈ, સેવા રૂરલનું સિકલસેલનું કામ જોયું હતું અને આ કામને વધુ સારું કરવા વિસ્તારથી ચર્ચા કરી હતી.
- આ ઉપરાંત, સીકલસેલનાં ૧૬૨૭ દર્દીઓની હાલ સુધીમાં નોંધણી થઈ છે કે જેમાંથી ૧૧૨૯ દર્દીઓ નિયમિત ધોરણે સીકલસેલની ખાસ ઓપીડીમાં સારવારનો લાભ લઈ રહ્યા છે.

(૩) SNCU ફોલોઅપ પ્રોજેક્ટ અંતર્ગત અતિ જોખમી નવજાત શીશુ સંભાળ કાર્યક્રમ

- SNCU (Sick New Born Care Unit) માં દાખલ કરવામાં આવેલ બાળકોમાં ડીસ્ટ્રાજ્થ યથા પછી મૃત્યુનું પ્રમાણ સામાન્ય બાળકો કરતાં વધુ જોવા મળે છે અને વધુ સંભાળની જરૂર રહે છે.
- સેવા રૂરલ સંચાલિત કસ્તુરબા હોસ્પિટલમાં દર વર્ષે લગભગ ૧૦૦૦ થી પણ વધુ બાળકોનું SNCUમાં એડમીશન કરવામાં આવે છે. આપણે ફિલ્ડમાં વાલિયા, ઝઘડિયા, નેત્રંગ અને દેડિયાપાડા તાલુકાના બાળકોનું ફોલોઅપ ફિલ્ડની ટીમ દ્વારા ઘરે જઈ સારવાર આપવાનું એપ્રિલ ૨૦૧૮થી શરૂ કર્યું હતું.
- આગલા વર્ષના ૩૩૪ બાળકો અને ૨૦૧૯-૨૦ ના વર્ષના ૬૩૮ બાળકો થઈ કુલ ૯૭૨ બાળકોનું ફોલોઅપ ગયા વર્ષે કરવામાં આવ્યું. જેમાંથી ૫૫ બાળકો અતિ જોખમી જોવા મળ્યા જેમનું સઘન ફોલોઅપ કરવામાં આવ્યું અને હોસ્પિટલમાં ફરી દાખલ કરવામાં આવ્યા.

- આ ૯૭૨ બાળકોમાંથી કુલ ૨૮ બાળકોનું મૃત્યું થયું. જેથી આ બાળકોમાં મૃત્યુદર ૨૮.૮ (૧૦૦૦ જીવિત જન્મ પર) જોવા મળ્યો જે શરૂઆતના મૃત્યુદર ૬૫.૨ કરતાં ઘણો ઓછો છે.
- તા. ૩૧ માર્ચ ૨૦૨૦ના રોજ જે બાળકોની ઉંમર ૧૮-૨૪ મહિનાની હતી તેવા ૧૩૨ બાળકોનાં વજન તેની ઉંમર સાથે સરખાવતાં કુપોષણનાં દરમાં ૮૦%નો ઘટાડો કરી શક્યા.

(૪) m-Mitra પ્રોજેક્ટ

- અરમાન સંસ્થા પ્રેરિત M-Mitra પ્રોજેક્ટ અંતર્ગત સગર્ભાબહેનોને સગર્ભા દરમિયાન તથા ત્યારબાદ નવજાતશિશુની સંભાળ સંદર્ભે મોબાઈલ ફોન દ્વારા આરોગ્યલક્ષી સંદેશાઓ મળી રહે તે માટે હોસ્પિટલ અને ગાયનેક ઓ.પી.ડી. માંથી દરમિયાન કુલ ૬૮૮૯ સગર્ભાબહેનોનું રજીસ્ટ્રેશન કરવામાં આવ્યું.

(૫) વાત્સલ્યધામ

- ઝઘડિયા અને આસપાસના વિસ્તારોમાં રહેતા ગરીબ-અનાથ બાળકોને સુરત સ્થિત વાત્સલ્યધામ સંસ્થામાં આવાસીય શિક્ષણ મળે તે માટે છેલ્લા ૭ વર્ષથી સેવા રૂરલ સેતુરૂપ ભૂમિકા ભજવી રહ્યું છે. ગત વર્ષે ૧૩ નવા બાળકોને પ્રવેશ લીધો હતો.

- છેલ્લાં ૭ વર્ષથી કુલ ૮૫ જેટલા બાળકો અભ્યાસ કરી રહ્યા છે. એપ્રિલ '૧૯માં ઝઘડિયા તાલુકાના ઘરોની મુલાકાત લઈ ૪૮ દિવ્યાંગ બાળકોની યાદી બનાવી, તેમના વાલી સાથે મિટિંગ કરી હાજર ૧૩ વાલીને તેમના બાળકોને માનવ કલ્યાણ ટ્રસ્ટ-શિવારીમાળમાં એડમીશન મેળવવા જરૂરી માર્ગદર્શન આપવામાં આવ્યું. જેને આધારે પાંચ બાળકોએ એડમીશનનો લાભ લીધો.

(૬) બાળકના વજનનું પ્રામાણિક માપ મેળવવા માટે આર્ટીફીસીયલ ઈન્ટેલીજન્સ પ્રોજેક્ટ :

- બાળકના જન્મના પહેલા અઠવાડિયામાં સાચું વજન થાય અને તેનું મોનીટરીંગ થાય તે ખુબ જ જરૂરી છે. હાલમાં ફિલ્ડમાં તે એક વિકટ પ્રશ્ન છે.
- વાઘવાણી ગ્રુપ, મુંબઈ દ્વારા આ પ્રશ્નના સમાધાન માટે મોબાઈલ ટેકનોલોજીનો ઉપયોગ કરી આર્ટીફીસીઅલ ઈન્ટેલીજન્સ દ્વારા બાળકના ફોટો / વિડીયો દ્વારા બાળકનું સાચું વજન ગણાય જાય અને નોંધ પણ થઈ જાય તેવું એક સોફ્ટવેર બનાવ્યું છે. જેમની ચકાસણી બીજા રાજ્યોમાં ચાલી રહી છે, હવે ગુજરાતમાં આ પ્રોજેક્ટ સેવા રૂરલની મદદથી કસ્તુરબા હોસ્પિટલ અને ઝઘડિયા, ઘરમપુર અને કપરાડા તાલુકાના કેટલાક ગામોમાં શરૂ કરવામાં આવેલ છે આગલા ૧૨ મહિનામાં ૧૫૦૦ બાળકોની ઉંમર જાતિ, વજન વગેરે વિશેની માહિતી લેવાનો પ્લાન છે. આ સંદર્ભમાં સંશોધન માટે જરૂરી સંમતિપત્રક અને ડેટા પ્રાઈવસીનું ધ્યાન રાખવામાં આવેલ છે.

ટીમ વર્ક

ઉમલ્લા ગામના કિંજલબેન વસાવા, બેનની પહેલી સુવાવડ. ગામમાં મમતા દિવસે તેમજ સેવા રૂરલમાં નિયમિત સગર્ભા તપાસ કરાવતા હતા. સેવા રૂરલમાં તપાસ કરાવવા આવ્યા ત્યારે ખબર પડી કે બેનને સિકલસેલની બિમારી છે. દુખાવો થતાં હોસ્પિટલમાં આવ્યા, નોર્મલ સુવાવડ થઈ. જન્મ સમયે બાળકનું વજન 1.425 kg હતું. વજન ઓછું હોવાથી બાળકને સેવા રૂરલના NICU માં દાખલ કર્યું. બાળકને ગંભીર ચેપ હતો. સેવા રૂરલમાં બાળકને ૨૨ દિવસ દાખલ રાખ્યું. તબિયતમાં સુધારો જણાતા, વજન વધતાં ડિસ્ચાર્જ કર્યું. ડિસ્ચાર્જ સમયે બાળકનું વજન 1.630 kg થયું હતું.

ડિસ્ચાર્જ પછી CHP ના SNCU પ્રોજેક્ટની ટીમે ગૃહ મુલાકાત કરી ફોલોઅપ કરવાનું ચાલુ કર્યું. જરૂરિયાત પ્રમાણે બાળકની અને માતાની કાળજી માટે યોગ્ય સમજ આપી. માતાને સિકલસેલ ડીસીસ હોવાથી માતાને સમજાવ્યું કે બાળક તેમજ બાળકના પિતાનું પણ સિકલની તપાસ કરાવી લેવી. સેવા રૂરલમાં સિકલની તપાસ કરાવતા બાળકને સિકલ ડીસીસ નિદાન થયું છે. સેવા રૂરલમાં સારવાર ચાલુ કરેલ છે. સિકલસેલ ક્લીનીકમાં બાળકને સિકલસેલ માટે રૂટીન રસીકરણ સિવાયના અન્ય રસી તથા સઘન સારવાર ચાલુ કરી, જેથી ચેપ તથા સિકલસેલ રોગના કારણે થતી અન્ય બિમારીઓને અટકાવી શકાય. આ બાજુ, SNCU પ્રોજેક્ટની ટીમ દ્વારા બાળકનું વારંવાર ફિલ્ડમાં ફોલોઅપ કરવાનું તેમજ શું કાળજી રાખવાની, બીમારી લાગે તો તરત સારવાર માટે દવાખાને લઈ જવું. નિયમિત દવાખાને બતાવવું, નિયમિત રસીકરણ કરાવવું તેની સમજ આપી. બાળક ૬ મહિનાનું થતા ઉપરનો ખોરાક ચાલુ કર્યો ત્યારે બાળકનું વજન ૫.૫ કિ.ગ્રા. થઈ ગયું હતું. આ રીતે, હોસ્પિટલ, સિકલસેલ પ્રોજેક્ટ તથા SNCU પ્રોજેક્ટની વિવિધ ટીમના સહયોગ પ્રયાસો દ્વારા બાળકનો જીવ બચાવ્યાનો અમને ખૂબ જ આનંદ છે. તેનું ફોલોઅપ હજુ ચાલુ જ છે.

(૭) JNPCT સંસ્થાને ટેકનીકલ મદદ :

સેવા રૂરલ દ્વારા ૨૦૦૫થી ધરમપુર અને કપરાડા સ્થિત જશોદા નરોત્તમ પબ્લિક ચેરીટેબલ ટ્રસ્ટ (JNPCT) ને તેમના માતૃબાળ સંભાળ પ્રોજેક્ટ માટે ટેકનીકલ મદદ અને તાલીમ આપવામાં આવી રહી છે. એપ્રિલ ૨૦૧૮થી JNPCT દ્વારા ધરમપુર અને કપરાડા તાલુકાના અંતરિયાળ વિસ્તારના ચાર PHCમાં શરૂ કરવામાં આવેલ કુ-પોષણ નિવારણ માટેના પ્રોજેક્ટમાં હાલમાં સપોર્ટ કરી રહ્યા છીએ. આ પ્રોજેક્ટના ભાગરૂપે સુપરવાઈઝર અને આરોગ્ય સખીની તાલીમ, મોબાઈલ ટેકનોલોજીનો ઉપયોગ કરી એપ્લીકેશન બનાવવી તથા તેની યોગ્ય તાલીમ

આપી ફિલ્ડમાં ઉપયોગ થાય તે માટે સેવા રૂરલ ધનિષ્ઠ પ્રયત્ન કરી રહ્યું છે.

- અત્યાર સુધી કુલ ૨૮૮૧ સગર્ભાબહેનોનાં રજીસ્ટ્રેશન કરેલાં છે. જેમાંથી ૭૨% બહેનોનાં હીમોગ્લોબીનનું પ્રમાણ ૧૦ ગ્રામથી ઓછું છે.
- તે જ રીતે કુલ ૧૦૮૩૪ (૦ થી ૫ વર્ષ) ના બાળકોનું રજીસ્ટ્રેશન કરેલ તેમાં લગભગ ૮૯૭ (૮%) બાળકો SAM (Severe Acute Malnutrition) and ૨૧૨૨ (૨૦%) બાળકો MAM (Moderate Acute Malnutrition) બાળકો છે. બાકીનાં ૭૨% બાળકો નોર્મલ છે.
- છેલ્લાં ૧૮ મહિનામાં (૨ વર્ષની ઉંમરના બાળકો SAM માંથી MAM અથવા Normal બાળકો થવાનું પ્રમાણ ૬૦% છે જે એક સિધ્ધિ છે.

કિશોર-કિશોરી જાગૃતિ કાર્યક્રમ

ધ્યેય અને હેતુ :

- ૧૦ થી ૧૯ વર્ષના કિશોર કિશોરીઓમાં એનિમીયાનું પ્રમાણ ઘટાડવું અને પ્રજનન આરોગ્ય જાગૃતિ કરવી.
- “માસિક સ્વચ્છતા વ્યવસ્થાપન”નો એક આદર્શ નમુનો બનાવવો.
- માસિક સ્વચ્છતા વ્યવસ્થાપન માટે ઉપલબ્ધ સરકારી માળખાનો ઉપયોગ કરી કિશોરીઓ અને બહેનોને જાગૃત કરવા.

મુખ્ય પ્રવૃત્તિઓની ઝલક :

૧. એડોલેસન્ટ ટ્રેકીંગ કાર્યક્રમ

- એડોલેસન્ટ કાર્યક્રમ હેઠળ ડીજિટલ ટેકનોલોજીની મદદથી કિશોર-કિશોરીઓનું ટ્રેકીંગ કરવામાં આવે છે. જેમાં આરોગ્ય તપાસ, હીમોગ્લોબીન, સીકલસેલ, વજન, ઉંચાઈ કરવામાં આવે છે.
- અતિ જોખમી (સામાજિક અને આરોગ્યની દ્રષ્ટિ એ) છે તેમની ઓળખ કરવામાં આવે છે અને તેમનું સઘન ફોલોઅપ, જરૂરિયાત પ્રમાણે કાઉન્સેલીંગ કરવામાં આવ્યું.

- કુલ ૨૦ શાળાઓ, ૧૦ આશ્રમ શાળાઓ અને ૧૦ ગામોમાં આ કાર્યક્રમ ચાલે છે.
- આ વર્ષે કુલ ૩૬૪૫ જેટલાં કિશોર-કિશોરીને ટેક પ્લેટ ફોર્મ પર રજીસ્ટર કરી ૩૪૨૦નું સમયાંતરે ફોલોઅપ કરવામાં આવ્યું. જેમાંથી ૪૯% માં કોઈને કોઈ માંદગી જોવા મળી હતી. આ ૪૯%માંથી કુલ ૯૯%ને કાઉન્સેલીંગ કરીને સારવાર આપી શક્યા.
- ૧૪૬૨ કિશોરીઓને માસિક સ્વચ્છતાકીટ ટોકન ચાર્જ લઈને આપવામાં આવી. ૮૦% કિશોરીઓ તે નિયમિત વાપરે છે.

- પ્રોગ્રામની શરૂઆતમાં બે વર્ષ પહેલાં કિશોર-કિશોરીમાં એનીમીયાનું પ્રમાણ ૪૫% હતું તે ઘટીને ૩૦% થયું.
- અતિ કુપોષણ (BMI 14.5 થી ઓછું) ૩૩% માંથી ૨૮% થયું છે.
- ૪૦ કિશોર-કિશોરીને સીકલસેલ ડીસીઝ છે તેમનું નિયમિત ફોલોઅપ ચાલુ છે.
- ૧૬% કિશોરીઓને માસિકમાં તકલીફ છે. તેમાંથી ૨%જ હવે શાળાઓમાં રજા પાડે છે.
- ૧૨૭ જેટલાં પીયર એજ્યુકેટર વર્ષ દરમિયાનની ૮ જેટલી તાલીમમાં જોડાયા. તેમાંથી એક પીયર એજ્યુકેટરે તો ગાંધીનગર ખાતે યોજાયેલ 'ન્યુટ્રીશન ઈન્ટરનેશનલ' વર્કશોપમાં પોતાના અનુભવની રજૂઆત કરી.

પીઅર એજ્યુકેટર તાલીમ

- વર્ષમાં બે વાર શાળાના શિક્ષકોની તાલીમ કરી તેમને આરોગ્ય શિક્ષણના પોસ્ટર આપવામાં આવ્યા.
- પીયર એજ્યુકેટર માટે મોડ્યુલ અને કિશોરાવસ્થાનું આરોગ્ય પુસ્તિકા બનાવવામાં આવી. તે જ રીતે શાળા છોડી દેવી, નાની ઉંમરે લગ્ન, સીકલસેલ પર ટુંકા વિડિયો બનાવવામાં આવ્યા.
- ગ્રામ્યસ્તરે પતંગોત્સવના માધ્યમથી એનિમિયા અને પોષક આહાર સંદર્ભે જાગૃતિ ફેલાવવાનું કામ થયું.
- ગ્રામ્યસ્તરે કિશોર-કિશોરીઓ સાથે રમત-ગમતના સાધનો લાયબ્રેરીમાં પુસ્તકો આપી વાંચન વિગેરે જેવી પ્રવૃત્તિઓ કરી ઘરોબો કેળવવાનો પ્રયત્ન થયો.

૨. માસિક સ્વચ્છતા વ્યવસ્થાપન કાર્યક્રમ

- માસિક સ્વચ્છતા વ્યવસ્થાપન કાર્યક્રમ નર્મદા જિલ્લાનાં નાંદોદ, ગરુડેશ્વર તાલુકામાં યુનિસેફ, સેવા રૂરલ અને સરકારના સંયુક્ત ઉપક્રમે ચાલી રહ્યો છે.
- તે અંતર્ગત ૧૧૦ શિક્ષકો, ૩૧૦ આંગણવાડી કાર્યકર બહેનો, ૨૨૫ આશા કાર્યકર બહેનોને રીફ્રેશર તાલીમ આપવામાં આવી.
- ૨૮૫ નવા પીયર એજ્યુકેટરને તાલીમ આપવામાં આવી.
- વર્ષ દરમિયાન ૮૪૬૧ કિશોર-કિશોરી, ૨૪૦૦ બહેનોને અવેરનેસ કાર્યક્રમમાં આવરી લીધા.
- ૨૨૩માંથી ૧૫૮ ગામમાં માસિક સ્વચ્છતા માટે શોષકો ઉપલબ્ધ છે.
- સરકારશ્રી સાથે બે સંકલન મીટીંગ કરવામાં આવી.

૩. અન્ય કાર્યક્રમો

જાતિય સત્તામણી વિરોધી સમિતિ -

- સેવા રૂરલમાં વર્ષમાં બે વાર જાતિય સત્તામણી વિરોધી સમિતિની મિટિંગ થઈ.
- ૧૬૦ બહેનોને સેલ્ફ ડીફેન્સની તાલીમ આપી.

પીયર એજ્યુકેટર સક્ષમ થયા !

વાત એડોલેસન્ટ કાર્યક્રમના પીયર એજ્યુકેટરની છે. તેમની મીટીંગ ચાલતી હતી, તેઓ અનુભવોનું આદાનપ્રદાન કરતા હતા.

એક પીયર એજ્યુકેટર કિશોરી કહે મોરીયાણાં બોર્ડીંગ સ્કુલમા એક છોકરીને છોકરો પજવતો હતો, મે તેને ના પાડવાનુ શીખવાડ્યુ. તેણે તે પ્રમાણે કર્યુ. પેલા છોકરાને ચોખ્ખી ના પાડી. હવે તે પજવતો નથી.

ધારોલીની પીયર એજ્યુકેટર કહે મારા કલાસમાં સીકલસેલ ડીસીસનો છોકરો છે તેને દવાખાને રીફર કર્યો તો પણ ના જાય, મે તેના ઘરે વીઝીટ કરી તેના પિતાને મળી ને સમજાવ્યુ, તે દવાખાને જઈ દવા લઈ આવ્યા.

ગોવાલી, તેજપુરની પીયર એજ્યુકેટર કહે બેન એક છોકરો ગુટખા ખાતો હતો તે મે છોડાવ્યું.

શાળાઓમાં, ગામમાં, બોર્ડીંગ સ્કુલમાં, એનેમીયા માટે દર અઠવાડીયે આયર્નની ગોળી આપવાની હોય. રજા પર હોય તો તેને બીજા દિવસે આયર્ન આપવી. તેનો રેકોર્ડ રાખવો, આયર્નની ગોળી પુરી થાય તો તરત હેલ્પલાઈન પર ફોન કરી જાણ કરે છે. અન્ય પ્રશ્ન માટે પણ માંગ ઉભી કરવાનું કામ તેઓ કરતા થયા છે. અતિજોખમી કિશોર કિશોરીઓનું ફોલોઅપ કરતા થયા છે. જરૂર પડ્યે ગૃહ મુલાકાત પણ કરે છે. શિક્ષકોનો સહયોગ લેતા થયા છે.

પુરતી તાલીમ, સપોર્ટ, મોટીવેશન મળે તો આ પીયર એજ્યુકેટર એડોલેસન્ટ માટે સારૂ કામ કરી શકે છે.

તાલીમ કાર્યક્રમ

ધ્યેય અને હેતુ : સ્વૈચ્છીક સંસ્થાઓ, સરકારના આરોગ્ય કાર્યકરો, સેવા રૂરલના વિવિધ પ્રોજેક્ટના કાર્યકરો તેમજ શૈક્ષણિક સંસ્થાઓના વિદ્યાર્થીઓને આરોગ્ય તાલીમ, એક્સપોઝર તેમજ કૌશલ્યલક્ષી તાલીમ પુરી પાડવી.

સ્વૈચ્છીક સંસ્થાઓ

- જશોદા નરોતમ પબ્લિક ચેરીટી ટ્રસ્ટ, ઘરમપુરનાં ૨૭ જેટલા ફિલ્ડ સુપરવાઈઝરોને બિહેવીયર ચેન્જ કોમ્યુનિકેશનની (BCC), તાલીમ આપવામાં આવી. તે જ સંસ્થાનાં ૯૯ જેટલી આરોગ્ય સહેલી બહેનોને માતૃબાળ સંભાળની રીફ્રેશર તાલીમ ઘરમપુર ખાતે જ આપવામાં આવી.
- ધીરજલાલ કપાસી ટ્રસ્ટ, હાલોલ સંસ્થાને માતૃબાળ સંભાળ પર કાર્યક્રમની શરૂઆત

કરવી હતી, તેમને કાર્યક્રમ શરૂ કરવા માટેનું માર્ગદર્શન અને જરૂરી તાલીમ આપવામાં આવી.

- આનંદી, દેવગઢ બારીયાની ૩૭ જેટલી ફિલ્ડ કાર્યકર બહેનોને માતૃબાળ સંભાળની તાલીમ આપી તેમજ સેવા રૂરલમાં ચાલતી વિવિધ પ્રવૃત્તિઓ અને સરકારી યોજનાઓની માહિતી આપી.
- સ્વૈચ્છીક સંસ્થાઓમાં ડેટા એનાલીસીસ અને એકાઉન્ટ સાથે કામ કરતાં કાર્યકરોની MS Excel માટેની તાલીમનું આયોજન બેંગ્લોર

સ્થિત રીસોર્સ પર્સનની મદદથી કરવામાં આવી જેમાં જુદીજુદી સંસ્થાનાં ૨૧ જેટલાં પ્રતિનિધિઓએ ભાગ લીધો.

- સેવા રૂરલ દ્વારા ચાલતાં કિશોર-કિશોરી કાર્યક્રમને જોવા તથા વંચિત, કિશોર-કિશોરીઓનું મોબાઇલ ટેકનોલોજીની મદદથી કેવી રીતે ફોલોઅપ કરી શકાય તે શીખવા અને સમજવા માટે ૧૦ જેટલી સ્વૈચ્છિક સંસ્થાઓમાંથી ૨૧ કાર્યકરો જોડાયા.
- સર્વ હેપીનેશ ફાઉન્ડેશન દ્વારા આયોજીત નર્મદા પ્રેરણાયાત્રામાં ૧૫ જેટલાં કાર્યકરોએ સેવા રૂરલની મુલાકાત લીધી.

ટ્રેઇનીંગ અને મિટિંગ :

ICMR (Indian Council of Medical Research) દ્વારા આર્થિક સહાય NIIH (National Institute of Immunohaematology) દ્વારા ટેકનીકલ સહાય દ્વારા સિકલસેલ પર કરવામાં આવેલ પ્રોગ્રામ (Assessment of Neonatal Screening Approaches for Sickle Cell Disease and The Effect of Early Intervention in Management of the disease in Tribal Population) ના ભાગરૂપે સેવા રૂરલ ઝઘડિયામાં તા. ૧૮ થી ૨૦ સપ્ટેમ્બર '૨૦૧૮ના રોજ સુપરવાઈઝર, લેબ. ટેકનીશીયન અને ડોક્ટરોની તાલીમનું આયોજન કરવામાં આવ્યું હતું. આ તાલીમમાં ભારતના વિવિધ રાજ્યોના ૭ સેન્ટરના કુલ ૩૯ સભ્યોએ ભાગ લીધો હતો. આ તાલીમમાં લેકચરની સાથે સાથે હોસ્પિટલ અને સિકલસેલ કલીનીકમાં પ્રેક્ટીકલ કરાવવામાં આવ્યા હતા.

સ્નાતક વિદ્યાર્થીઓનું સ્વૈચ્છિક સંસ્થા પ્લેસમેન્ટ

- MSW & MRS વિદ્યાર્થીઓ નીચેની કોલેજમાંથી આવ્યા.
  - લોકભારતી, સણોસરા
  - મહારાજા કૃષ્ણકુમારસિંહજી યુનિવર્સિટી, ભાવનગર
  - સરસ્વતી MSW કોલેજ, મોરીયાણા

ભારતની જુદી જુદી શૈક્ષણિક સંસ્થાઓમાંથી આવેલ વિદ્યાર્થીઓ

- ગુજરાતની વિવિધ મેડીકલ કોલેજના Preventive & Social Medicine (PSM) વિભાગનાં ૪૦ જેટલાં રેસીડન્ટ ડોક્ટર્સની ટીમ સેવા રૂરલની વિવિધ પ્રવૃત્તિઓ જોવા માટે આવી ગયા.
- ટાટા ઈન્સ્ટીટ્યુટ ઓફ સોશ્યલ સાયન્સ, મુંબઈ-માંથી "માસ્ટર્સ ઈન હેલ્થ એડમીનીસ્ટ્રેશન" નો અભ્યાસ કરતાં ૨ વિદ્યાર્થીઓ ૬ અઠવાડિયાના NGO પોસ્ટિંગ માટે આવ્યા હતા.
- પારૂલ યુનિવર્સિટીમાંથી ૫૫ જેટલાં MSW વિદ્યાર્થીઓ સંસ્થા દર્શન માટે આવ્યા.
- કરમસદ મેડીકલ કોલેજમાંથી ૨૫ જેટલાં ઈન્ટર્ન ડોક્ટર્સ અને ૪ રેસીડન્ટ ગાયનેક ડોક્ટર્સ પ્લેસમેન્ટ માટે આવ્યા.

સરકારનાં કાર્યકરોની તાલીમ

- Skill Birth Attendance (SBA)ની ૨૧ દિવસની તાલીમ ૧૬ નર્સબહેનો અને ૪ મેડીકલ ઓફિસરોને આપવામાં આવી.

વિદેશથી આવેલ વિદ્યાર્થીઓ/ સ્નાતકો

- શિકાગો સ્કુલ ઓફ પ્રોફેશનલ સાયકોલોજીનો અભ્યાસ કરતા પાંચ વિદ્યાર્થીઓ.
- હીલ ફેલોશીપ, USA હેઠળ કામ કરતાં ૩ ડોક્ટર્સ / નર્સ આફ્રિકાનાં વિવિધ દેશોમાંથી આવ્યા.
- ડો. જેસીકા, USA (પિડિયાટ્રીશન) – ૯ મહિના માટે હોસ્પિટલમાં સેવા આપવા આવ્યા.

કોઓર્ડિનેશન સભ્યોનો વર્કશોપ

- આખા વર્ષમાં બે દિવસનાં કુલ ૨ વર્કશોપ થયા. જેમાં MIS (મેનેજમેન્ટ ઈન્ફોર્મેશન સીસ્ટમ), સેવા રૂરલ વિઝન ૨૦૩૦, મિટિંગ ટ્રેકીંગ સીસ્ટમ, મિટિંગને અસરકારક કેવી રીતે બનાવી શકાય, ગાંધીજીનાં મુલ્યો અને આપણે, સેવા રૂરલના લાભાર્થીઓમાં અતિવંચિતોનું પ્રમાણ કેટલું? તેની ચર્ચા, સેલ્ફ મોટીવેશન જેવા વિવિધ વિષયો પર ચર્ચા કરવામાં આવી.

સેવા રૂરલના કાર્યકરોનો સ્વવિકાસ

- સેવા રૂરલનાં ધ્યેયને અનુરૂપ કાર્યકર્તાઓનાં જ્ઞાન કૌશલ્યમાં વધારો થાય તેમજ આપણા

અનુભવોનું આદાન-પ્રદાન કરવા માટે ૪૨ જેટલા વિવિધ વર્કશોપ, સેમીનારમાં ૫૪ જેટલાં કાર્યકરો સહભાગી થયા.

- યુનિસેફ આયોજીત જેન્ડરની તાલીમ, સેવા રૂરલ અને શારદા મહિલા વિકાસ સોસાયટીનાં ૨૫ કાર્યકરોને "ઈસાર" સંસ્થાના રીસોર્સ પર્સન દ્વારા આપવામાં આવી.

નવા જોડાયેલા કાર્યકરો માટે વર્કશોપ

- સંસ્થામાં જોડાયેલા નવા કાર્યકરો માટે બે તબક્કામાં તાલીમનું આયોજન કરવામાં આવ્યું જેમાં સંસ્થાના વિઝન મિશન, સ્ટાફ વેલ્ફેરની પ્રવૃત્તિઓ, રજાના નિયમો, હકારાત્મક વલણ, ટીમવર્ક જેવા વિષયો લેવામાં આવ્યા.

	૨૦૧૫-૧૬	૨૦૧૬-૧૭	૨૦૧૭-૧૮	૨૦૧૮-૧૯	૨૦૧૯-૨૦
તાલીમ કાર્યક્રમ	૫૧	૨૬	૩૫	૪૦	૧૭
તાલીમાર્થી	૯૮૫	૫૫૧	૪૪૫	૧૯૦૭	૬૬૩
ફિલ્ડ પ્લેસમેન્ટ	૭૨	૭૬	૫૨	૫૪	૪૫
ઓરીએન્ટેશન કાર્યક્રમ	૧૦	૧૦	૧૫	૧૪	૧૪

વિવેકાનંદ ગ્રામીણ ટેકનિકી કેન્દ્ર

ધ્યેય અને હેતુ:

- છેવાડાના ગરીબ કુટુંબોના યુવકોને ટેકનીકલ તાલીમ દ્વારા સ્વરોજગાર અને સ્વરોજગારીની તકો પુરી પાડવી.
- જીવન અને ચારિત્ર્ય ઘડતર દ્વારા "જવાબદાર નાગરીક" બનાવવાનો પ્રયત્ન કરવો.

મુખ્ય પ્રવૃત્તિઓની ઝલક :

- આ કેન્દ્ર દ્વારા ૧૯૮૭માં અત્યાર સુધીમાં ૨૯૯૭ જેટલા તાલીમાર્થીઓને તાલીમ આપવામાં આવી.
- જુલાઈ' ૨૦૧૯, બેચ નંબર-૩૫માં કુલ ૨૬૭ તાલીમાર્થીઓને પ્રવેશ આપવામાં આવ્યો. જેમાં હોસ્પિટલ કેન્દ્રિત નર્સિંગ આસીસ્ટન્ટ અને લેબોરેટરી આસીસ્ટન્ટ તાલીમનો પણ સમાવેશ થાય છે.

- કેન્દ્રની તાલીમ અને ઈન્ડસ્ટ્રીઝના કાર્યનો પ્રત્યક્ષ અનુભવ તાલીમાર્થીઓને મળતો રહે તે હેતુથી દર માસે દરેક ટ્રેડમાં ઈન્ડસ્ટ્રીઝની વિઝીટ ગોઠવવામાં આવી.
- તાલીમાર્થીઓનાં "જીવન ઘડતર" માટે દર બે મહિને શૈશવ સંસ્થા ભાવનગરની મદદથી કેન્દ્રનાં સ્ટાફ મિત્રો દ્વારા શિબિરનું આયોજન કરવામાં આવ્યું.

- સ્ટાફ મિત્રોના જ્ઞાનમાં વધારો થાય તેમજ ટેકનીકલ જ્ઞાનનો અનુભવ વધતો રહે તે ઉદ્દેશથી જે તે સ્ટાફને સ્થાનિક ઈન્ડસ્ટ્રીઝમાં તેમજ મેનેજમેન્ટની સંસ્થાઓમાં તાલીમનું આયોજન કરવામાં આવ્યું.
- ગાંધીજીની ૧૫૦મી જન્મજયંતિ ઉજવણીના ભાગરૂપે અમદાવાદની ઢાંડી પ્રેરણાયાત્રાના વ્યક્તિઓ દ્વારા કેન્દ્ર પર ગાંધીજીની વિચારધારા અને સામાજિક સેવાના વિવિધ પાસાઓને સમજવા માટે સ્ટાફ તેમજ તાલીમાર્થીઓ સાથે ચર્ચા તથા નાટક મારફતે ચર્ચા-વિચારણા કરવામાં આવી હતી.

જોબવર્ક

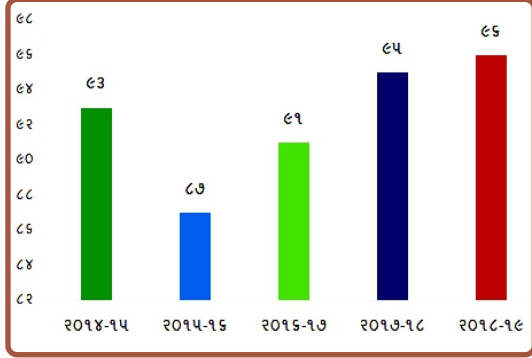
- તાલીમના ભાગરૂપે મશીનીષ્ટ ટ્રેડમાં જે.પી. ઈન્ડસ્ટ્રીઝ અંકલેશ્વરનું વિવિધ જોબવર્ક કરવામાં આવ્યું. જેનાથી તાલીમાર્થીઓના કાર્યમાં ચોકસાઈ, ગુણવત્તા અને ઉત્પાદનલક્ષી મુદ્દાઓની સમજમાં વધારો થયો.
- સ્થાનિક સમાજને ધ્યાનમાં રાખી ટર્નર ટ્રેડમાં ૧૦૦ નંગ "સેવ પાડવાના સંચા" બનાવવામાં આવ્યા.
- આ વર્ષે કેમીકલ ટ્રેડમાં ફીનાઈલ, હેન્ડ વોશ અને ડીસવોશ બનાવવામાં આવ્યા. જે કેન્દ્રની જરૂરિયાત પુરી કરવામાં મદદરૂપ થશે.

- પ્રિન્ટીંગ ટ્રેડમાં અંદાજીત રૂ. ૫ લાખનું કાર્ય કરવામાં આવ્યું જેનાથી પ્રેક્ટીકલ તાલીમ ધનિષ્ઠ બની.
- ટ્રેનીંગ કમ પ્રોડક્શન સેન્ટરમાં સ્થાનિક સમાજ તેમજ ઉદ્યોગોની જરૂરિયાત પ્રમાણે આશરે ૧૦ લાખ રૂપિયા જેટલું કામ કરવામાં આવ્યું જેથી તાલીમાર્થીઓને ધનિષ્ઠ પ્રેક્ટીકલ તાલીમ મળી શકી.
- ૩૪મી બેચ (૨૦૧૮-૧૯)માં કુલ ૧૩૫ તાલીમાર્થીઓએ તાલીમ પુરી કરી અને તમામને નોકરી અપાવી શક્યા.
- નજીકની ઈન્ડસ્ટ્રીઝ જેવી કે, બ્રેક્સ ઈન્ડીયા લીમીટેડ, CLP (ચાઈના લાઈટ પાવર), ગેલેક્સી સરફેક્ટન્સ લી. ઈશર ઈલેક્ટ્રીકલ્સ, લેન્સેક્ષ અને અખીલ ઈન્ડસ્ટ્રીઝનાં તજજ્ઞો દ્વારા વિવિધ વિષયો પર તાલીમાર્થીઓ માટેનાં લેકચર ગોઠવવામાં આવ્યા.
- રામકૃષ્ણ મિશનનાં સ્વામી ઈષ્ટમયાનંદજી (વડોદરા) તથા સ્વામી રાઘવેન્દ્રાનંદજી દ્વારા કેન્દ્રનાં સ્ટાફ અને તાલીમાર્થીઓ માટે આર્શીવચન ગોઠવવામાં આવ્યા.
- "મેગર ઈન્ડીયા" દ્વારા કેન્દ્રમાં ઈલેક્ટ્રીક ટ્રેડમાં વિવિધ ઉપકરણોનું દાન આપવામાં આવ્યું. સાથે સાથે દરેક ઉપકરણોની ઓપરેટીંગ સીસ્ટમની જાણકારી આપવામાં આવી.

- તાલીમાર્થીઓનો એક દિવસનો "કડીયા ડુંગર" ખાતે પ્રવાસ ગોઠવવામાં આવ્યો.
- સમગ્ર વર્ષ દરમિયાન કેન્દ્રનાં દરેક ટ્રેડનું પ્રદર્શન યોજવામાં આવ્યું, જેથી તાલીમાર્થીઓને દરેક ટ્રેડનો પરિચય થાય અને ટ્રેડનાં તાલીમાર્થીઓનો ઉત્સાહ પણ વધે.
- કેન્દ્રના સ્ટાફે અંકલેશ્વર, વડોદરા અને ગાંધીનગરમાં યોજાયેલ "એન્જી. મેક." માં મુલાકાત લીધી.

એન્જીનિયરીંગ ટ્રેડમાં નોકરી અપાવવાનું પ્રમાણ

પડકારો

- સરકારશ્રી તરફથી છેલ્લાં એક વર્ષથી ગ્રાન્ટ મળેલ નથી.
- ગ્રામ્ય પ્રાથમિક શિક્ષણની ગુણવત્તા નબળી તેથી વિદ્યાર્થીઓને બેઝીક ગણિત અને વિજ્ઞાનને સમજવામાં મુશ્કેલી.
- તાલીમાર્થીઓનાં મનોજગતને સમજવું.
- મીડલ અને લાર્જ સ્કેલ ઈન્ડસ્ટ્રીઝમાં જોબ પ્લેસમેન્ટ.
- બહારના જગતમાં ઓટોમેશન પર અપાતો વધારે ભાર જેને સમજવામાં અમારા વિદ્યાર્થીઓ પાછળ પડે છે.
- અતિ વંચિત કુટુંબ સુધી પહોંચવું અને તેને અભ્યાસ પુરો કરાવવો.

શું નવું કર્યું?

- (૧) આ વર્ષથી ઓટોમેશન ટેકનીશ્યન, સોલાર ટેકનીશ્યન અને સેફ્ટી ટેકનીશ્યનનાં ૬ મહિનાના આવાસીય કોર્સ ચાલુ કરવામાં આવ્યા.
- (૨) તાલીમાર્થીઓને રોજગારલક્ષી જ્ઞાન મળે અને ભવિષ્યમાં પોતાનો રોજગાર ઊભો કરી શકે તે માટે CED (Centre for Entrepreneurship Development) અમદાવાદ સાથે જોડાણ કરવામાં આવેલ છે. CED, અમદાવાદનાં તજજ્ઞો દ્વારા કુલ ત્રણ શિબિરો તાલીમાર્થીઓ સાથે કરવામાં આવી.
- (૩) ગિરિશભાઈ શાહ જે GNFC માં ઉચ્ચ સ્થાનેથી નિવૃત્ત થયા બાદ સેવા ડરલના VGTK કેન્દ્રમાં ડાયરેક્ટર તરીકે પુરા સમય માટે જોડાઈ ગયા છે. ગિરિશભાઈ સેવા ડરલનાં ટ્રસ્ટી પણ છે.

આપણે તો એવી કેળવણીની જરૂર છે કે જેના વડે આપણા ચારિત્ર્યનું ઘડતર થાય, મનની શક્તિમાં વૃદ્ધિ થાય, આપણી બુદ્ધિનો વિકાસ થાય આપણે સ્વાવલંબી બનીએ.

— સ્વામી વિવેકાનંદ

શારદા મહિલા વિકાસ સોસાયટી*

નાસ્તા પ્રવૃત્તિ

- આ વર્ષ દરમિયાન હોસ્પિટલના દર્દીઓ માટે નાસ્તો, સુવાવડી બહેનો માટે શીરો, મુખવાસ અને સગર્ભાબહેનો માટે સુખડી, નર્સિંગ સ્ટુડન્ટ અને ટ્યુટોરિયલ વિભાગમાં અપાતા નાસ્તા વિગેરે આપવાનું યથાવત ચાલુ રહ્યું. તે ઉપરાંત જુલાઈ ૨૦૧૯થી અગાઉથી નોંધાવેલ ઓર્ડર પ્રમાણે નાસ્તો બનાવી આપવાનું શરૂ કર્યું.

ગારમેન્ટ વિભાગ

- વર્ષ દરમિયાન ૬૯ સહયોગી બહેનોએ સિલાઈ કામ કર્યું. જેમાં—૬ બહેનો શર્ટ સીવતા થયા, ૪ બહેનો પેન્ટ સીવતા થયા. શર્ટ—પેન્ટ, બોઈલરસૂટ, એપ્રન, બેબીકીટ, કિશોરીકીટ વગેરેનું કામ કર્યું. આ વર્ષે શારદા મહિલા વિકાસ સોસાયટીના લોગો પરથી પાર્ટીએ સંસ્થાની તપાસ કરી અને ૧૦૫૦ નંગ કાંગાડુ ઝોળીનો ઓર્ડર મળ્યો. કામની સાથે સાથે સહયોગી બહેનો સાથે નાસિક, શીરડી, શનિદેવ, ગોવા, પંચગીની, મહાબલેશ્વર, મહાડ વગેરે જગ્યાએ નવે. ૧૯ માસમાં પ્રવાસ કર્યો. બહેનોએ ખૂબ મજા માણી. ઘણી બહેનો પહેલીવાર જ આ સ્થળોએ આવ્યા.
- આ બહેનો મશીનો સાથે કામ કરતા હોવાથી સેફ્ટીના મુદ્દા પણ અમલમાં લીધા. જેવા કે મશીનમાં નીડલ ગાર્ડ અને રબ્બર ગાર્ડ લગાવ્યા. બધી જ બહેનોએ મશીન પર કામ કરતી વખતે ફરજિયાત સ્લીપર પહેરવાનું નક્કી કર્યું.

સીવણ તાલીમ વર્ગો

- વર્ષ દરમિયાન કુલ ૪ બેચ મળીને કુલ ૯૩ બહેનોએ સીવણની તાલીમ મેળવી. ૬ માસની તાલીમ દરમિયાન અલગ અલગ પ્રકારના ડાયગ્રામ (૧૮ થી ૨૦ જેટલા) શીખવાડવામાં આવ્યા. જેવા કે ઝભલા, લંગોટ, ટોપી, પીનાફ્રોક, ડ્રેસ, બ્લાઉઝ વગેરે. દરેક બહેનોનું હેલ્થ ચેકઅપ થયું. સ્વરક્ષણની તાલીમ આપી અને દર મહિને થતા અવેરનેસ શિબિરમાં બહેનો જોડાયા. બધી જ બહેનોએ તાલીમના અંતે ૫૦% રકમ ઘરેથી લાવી સિલાઈ મશીન પણ વસાવ્યા. જેથી તેઓ પોતાનો આર્થિક ઉપાર્જન શરૂ કરી શકે.

ટ્યુટોરિયલ વિભાગ

- વર્ષની શરૂઆતમાં ટ્યુટોરિયલના નવા પરિસરમાં પ્રવેશોત્સવ રાખ્યો. જેમાં મુખ્ય મહેમાન તરીકે ઝઘડીયાના મામલતદાર શ્રી જે. એ. રાજવંશી સાહેબ તેમજ ગામના આગેવાનો અને સામાજિક કાર્યકરો હાજર રહ્યા. પોતાના વક્તવ્ય દ્વારા ટ્યુટોરિયલ વિભાગની કામગીરીને પ્રોત્સાહિત કર્યા.
- ટ્યુટોરિયલ વિભાગનો મુખ્ય હેતુ વિવિધ શૈક્ષણિક સાધનો અને રસપ્રદ પ્રવૃત્તિઓ દ્વારા અભ્યાસક્રમને સરળ બનાવી પાયાનું શિક્ષણ દઢ કરવાનો તો છે પણ સાથે સાથે મૂલ્ય આધારિત શિક્ષણ દ્વારા બાળકનું જીવન ઘડતર થાય તેવી વિવિધ પ્રવૃત્તિઓ કરાવવામાં આવે છે. વર્ષ ૨૦૧૯—૨૦ દરમિયાન ધોરણ ૧ થી ૯માં ૨૮૦

*મહિલા વિકાસ અને સશક્તિકરણ તથા બાળકોના પૂરક શિક્ષણ અને વિકાસના કામો સેવા ડ્રૂરલ હેઠળ થતા હતા જે હવે કેમ્પસમાં આવેલી સ્વતંત્ર સંસ્થા શારદા મહિલા વિકાસ સોસાયટી હેઠળ જુલાઈ ૨૦૦૨થી થઈ રહ્યા છે.

જેટલા બાળકોએ આ પ્રવૃત્તિનો લાભ લીધો. આ સિવાય જ્યારે પણ શાળાઓમાં રજા હોય ત્યારે શિબિરોનું આયોજન કરી મોટીવેશનલ વિડિયો બતાવી, વિજ્ઞાનના પ્રયોગો બતાવ્યા અને ગૃપચર્યા રાખી.

- આ વર્ષે બાળકોને શૈક્ષણિક પ્રવાસના ભાગરૂપે 'સ્ટેચ્યુ ઓફ યુનીટી' બતાવવા લઈ ગયા.
- આ વર્ષ દરમ્યાન હરતીફરતી શાળા (મોબાઈલ વાન) દ્વારા શિક્ષણ આપવાની પ્રવૃત્તિમાં ઝઘડીયા તાલુકાના ઊડાણના ૧૨ ગામની પ્રાથમિક શાળાઓના ૧૪૫૧ વિદ્યાર્થીઓને આવરી લેવામાં આવ્યા. આ ગામોની શાળાઓમાં જઈ ધોરણ ૧ થી ૫ માં પાયાનું શિક્ષણ મજબૂત થાય તેવી પ્રવૃત્તિઓ તેમજ ધોરણ ૬ થી ૮ માં વિજ્ઞાન અને ગણિતને સરળ રીતે સમજી શકાય તેવી પ્રવૃત્તિઓ કરાવવામાં આવી. સાથે જીવન ઘડતર તેમજ રમત ગમતની પ્રવૃત્તિ પણ કરાવવામાં આવી.

કલરવ

- વર્ષમાં બે વખત સ્ટાફ પરિવારના બાળકો સાથે કલરવ પ્રવૃત્તિનું આયોજન કરવામાં આવે છે. જેમાં બાળકોમાં રહેલી વિવિધ આવડતોને અભિવ્યક્ત કરવાનો લાભ મળે છે. તેમજ વિવિધ હરિફાઈને પહોંચી વળવા માટે બહારના તજજ્ઞો દ્વારા આત્મવિશ્વાસ વધે તેવી અન્ય પ્રવૃત્તિઓનો લાભ મળે છે.

બ્યુટીપાર્લર કોર્ષ

- ટ્યુટોરિયલ વિભાગના નવા પરિસરમાં સવારે નિયમિત પ્રવૃત્તિ ચાલે જ છે પરંતુ બપોર પછી આ જગ્યા ખાલી પડતી હતી. આ જગ્યાનો ઉપયોગ થાય અને બહેનો માટે કંઈક નવી પ્રવૃત્તિ કરી શકાય એ માટે વિચારતા હતા. અગાઉના એક મહિનાના અનુભવ પરથી આપણી આજુબાજુની બહેનોમાં સશક્તિકરણ આવે અને પોતે પગભર

નવું શું કર્યું? અત્યંત ગરીબ માટે

આપણે ત્યાં ખેતમજૂરીના કામ માટે આવતા મજૂર વર્ગ બિનકાયમી રીતે સ્થળાંતર કરતાં હોય છે. આ રીતે વારંવાર સ્થળાંતર કરવાથી તેઓના બાળકોના ભણતરને માઠી અસર પડતી હોય છે. આવા જ કેટલાંક મજૂર વર્ગ ઝઘડિયા ગામના મઠી વિસ્તારમાં (નર્મદા નદીના કિનારા) આવી વસવાટ કર્યો છે. જેમની સાથે તેમનો પરિવાર સાથે લગભગ ૧૧-૧૨ બાળકો પણ છે. ડો. પંકજભાઈ શાહ નિયમિત રીતે આ વિસ્તાર તરફ ચાલવા જતા હોય છે. તેમના ધ્યાનમાં આ પરિવાર અને બાળકો આવ્યા. તેમણે ટ્યુટોરિયલ

સ્ટાફ સાથે આ બાળકો વિશેની વાત કરી. નકકી કરેલ દિવસોએ ટ્યુટોરિયલ સ્ટાફ તે બાળકો પાસે જઈને પાયાની અભ્યાસકીય પ્રવૃત્તિઓ અને સ્વચ્છતા વિશેની સમજ આપવાનું શરૂ કર્યું. થોડા સમય બાદ બાળકોના અભ્યાસની રુચિને ધ્યાનમાં લઈ સંસ્થામાં ટ્યુટોરિયલ વિભાગમાં શનિવારના દિવસે લાવીને થોડી વધુ જીવન ઘડતરની પ્રવૃત્તિઓ શીખવવાનું શરૂ કર્યું છે.

થાય એ માટે બ્યુટી પાર્લર કોર્ષ ચાલુ કરવાનું નક્કી કર્યું. આ પૂર્ણ કોર્ષ ૪ માસનો અને સમય બપોરે ૧ થી ૫ હોય છે. બ્યુટી પાર્લર કોર્ષની ફી ૧ માસની રૂા. ૧૦૦ છે. તાલીમ દરમ્યાન વપરાતી દરેક વસ્તુ અને સાધનો સંસ્થા દ્વારા આપવામાં આવે છે. આ વર્ગની પ્રથમ બેચ અને દ્વિતીય બેચ પૂર્ણ કરી. જેમાં ૩૨ બહેનોએ લાભ લીધો. આ વર્ગમાં બ્યુટી પાર્લર માટેની તમામ તાલીમ આપવામાં આવે છે. તેમાં ઉપયોગ થતી વસ્તુઓથી માહિતગાર કરવામાં આવે છે. તાલીમ પૂરી કરી ઘણી બહેનોએ આર્થિક ઉપાર્જન શરૂ કર્યું છે.

રીમાબેન પગભર થયા

રીમાબેન રમેશભાઈ ભટ્ટ (નામ બદલેલ છે) ના પરિવારમાં તે અને તેમના મમ્મી જ છે. તે દોઢ મહિનાના હતા ત્યારનાં તેઓને પપ્પા છોડીને જતા રહ્યા. તેમના મમ્મી ત્યકતા છે તથા બધાના ઘરનાં કામ કરીને તેમને ધોરણ ૧૦ સુધી ભણાવ્યા. ભાલોદમાં એક જ પાર્લર હોવાથી બધાને ઘણી મુશ્કેલી પડતી. સેવા રૂરલમાં શરૂ થયેલ બ્યુટી પાર્લર કોર્ષની ખબર પડી એમણે કોર્ષ પૂરો કર્યો. તેમણે શીખ્યા બાદ તેમના ગામમાં ઘરમાં જ નાના પાયે શરૂઆત કરી. હવે તે સારું એવું કમાઈને ઘરમાં મમ્મીને મદદરૂપ થઈ શકે છે.

અન્ય કાર્યક્રમો

મહિલા જાગૃતિ કાર્યક્રમ : (શિબિર)

- આ વર્ષ દરમ્યાન ૭ જાગૃતિ શિબિરો કરી જેમાં 'ચલ મન જીતવા જઈએ...' ફિલ્મ બતાવી ચર્ચા કરી. સાથે જ પ્રાથમિક સારવાર (આરોગ્ય વિષય) આદર્શ પરિવાર અને આદર્શ સમાજ સલામતીના પગલાં વિ. વિષયો પર અનુભવી રિસોર્સ પર્સન દ્વારા બહેનો સાથે ચર્ચા કરી, સર્જનાત્મક પ્રવૃત્તિ તેમજ રમતગમતની હરિફાઈ વિગેરે પ્રવૃત્તિ પણ કરાવવામાં આવી.
- તા. ૨૭ મે '૧૯ના રોજ શા.મ.વિ.સો.ની વાર્ષિક સાધારણ સભા કરવામાં આવી. જેમાં આખા વર્ષના હિસાબોની રજુઆત અને નફાની ફાળવણીની ચર્ચા થઈ. ઈન્સેન્ટીવ, ગીફ્ટ, પ્રવાસ વિગેરેના પૈસાની ફાળવણી કરવામાં આવી. સાથે જ વર્ષ દરમ્યાન સૌથી વધુ કામ કરનાર બહેનને પ્રથમ નંબર આપી, ગીફ્ટ આપવામાં આવી. આ વર્ષથી પાપડ કાર્યક્રમ બંધ કરવામાં આવ્યો પરંતુ ઘણા વર્ષોથી આ કાર્યક્રમમાં જોડાયેલ સહયોગી બહેનોને કાયમી સંભારણારૂપ ચાંદીના ઝાંઝર આપવામાં આવ્યા.

પાપડ વણતી બહેનોને ચાંદીના ઝાંઝરની ભેટ

- તા. ૨૧ ડિસે.'૧૯ ને શનિવારના રોજ શારદામા જન્મ જયંતિની ઉજવણી કરવામાં આવી. પૂ. ડો. લતાબેન દેસાઈ લેખિત "અનંત રૂપિણી મા શારદા" પુસ્તકમાંથી સ્ત્રી સશક્તિકરણ, સર્વધર્મ સમભાવ, અદભૂત નેતૃત્વ, પર્યાવરણ પ્રેમીમાં વિષયો ઉપર સ્ટાફ અને પરિવારના ભાઈ-બહેનોએ નાટક રજૂ કર્યા અને એની ચર્ચા કરવામાં આવી. વલસાડ શારદામઠમાંથી પ્ર. સુગથપ્રાણા માતાજી અને પ્ર. ત્યાગાત્માપ્રાણા માતાજી મુખ્ય મહેમાન તરીકે ઉપસ્થિત રહ્યા. પ્ર. સુગથપ્રાણા માતાજીએ પોતાના વક્તવ્યમાં માની અભય વાણી વિશે પ્રેરણાદાયી વાત કરી.
- તા. ૭ માર્ચ'૨૦ના શનિવાર રોજ વિશ્વ મહિલા દિનની ઉજવણી કરવામાં આવી. આ વર્ષનો વિષય સ્ત્રી-પુરુષ સમાનતાનો હતો. કાર્યક્રમ પહેલા સ્ત્રી-પુરુષ સમાનતાના સૂત્રોચ્ચાર સાથે ઝઘડિયા ગામમાં રેલી કાઢવામાં આવી. સંસ્થામાં કામ કરતા દંપતિઓએ પોતાના સ્વાનુભવો સાથે સ્ત્રી-પુરુષ એકબીજાના પૂરક કઈ રીતે બને છે તેની વાતો કરી. તેમજ સંસ્થામાં કામ કરતી કાર્યકર બહેનોએ પોતાનું વ્યક્તિગત સશક્તિકરણ કઈ રીતે થયું તેની વાત કરી. મુખ્ય મહેમાન તરીકે અંકલેશ્વરથી આવેલ ગાયત્રીબેન મુદલીયાર તેમજ પ્રિતીબેન પટેલે પોતે વિકટ પરિસ્થિતિમાંથી કેવી રીતે આગળ આવ્યાં, તેમણે પોતાના અનુભવો કહી બહેનોને પ્રોત્સાહિત કર્યા.

આંકડાકીય માહિતી વર્ષ ૨૦૧૯-૨૦

નાસ્તા વિભાગ

અ. નં.	વર્ષ	સહયોગી બહેનો	કુલ ઉત્પાદન (રૂ.લાખ)	કુલરોજી (રૂ.લાખ)
૧.	૨૦૧૫-૧૬	૦૭	૭.૦૦	૨.૫૩
૨.	૨૦૧૬-૧૭	૧૨	૮.૫૫	૨.૭૩.
૩.	૨૦૧૭-૧૮	૧૨	૧૦.૭૨	૧.૮૬
૪.	૨૦૧૮-૧૯	૦૨	૧૨.૫૦	૨.૦૯
૫.	૨૦૧૯-૨૦	૦૨	૯.૮૮	૧.૯૬

ગારમેન્ટ વિભાગ

અ. નં.	વર્ષ	સહયોગી બહેનો	કુલ ઉત્પાદન (રૂ.લાખ)	કુલરોજી (રૂ.લાખ)
૧.	૨૦૧૫-૧૬	૪૬	૭૬.૨૨	૨૨.૪૩
૨.	૨૦૧૬-૧૭	૫૪	૮૧.૩૪	૨૪.૩૨
૩.	૨૦૧૭-૧૮	૫૬	૮૬.૫૫	૨૨.૭૪
૪.	૨૦૧૮-૧૯	૬૮	૯૬.૫૪	૨૨.૭૭
૫.	૨૦૧૯-૨૦	૬૯	૧૦૪.૫૦	૨૪.૫૭

ટ્યુટોરિયલ વિભાગ લાભાર્થી

અ. નં.	વર્ષ	સ્થાનિક	મોબાઈલ
૧.	૨૦૧૫-૧૬	૧૯૫	૧૩૬૩
૨.	૨૦૧૬-૧૭	૧૮૬	૧૩૨૯
૩.	૨૦૧૭-૧૮	૨૧૬	૧૨૮૮
૪.	૨૦૧૮-૧૯	૨૦૬	૧૧૯૩
૫.	૨૦૧૯-૨૦	૨૮૦	૧૪૫૧
	કુલ	૧૦૮૩	૬૬૨૪

જ્યારે આપણે બીજાને આનંદ આપી શકીએ છીએ ત્યારે જ આપણા જીવનનો હેતુ પરિપૂર્ણ થાય છે.

— મા શારદા

સલામતી, સ્વાસ્થ્ય અને પર્યાવરણ નીતિ

સેવા રૂરલ દ્રઢપણે માને છે કે ગરીબો કેન્દ્રિત, મુલ્યો આધારિત કાર્ય પદ્ધતિ અને કાર્યકરોનો વિકાસ કાર્યકરોની સલામતી, સ્વાસ્થ્ય અને પર્યાવરણની જાળવણી પર પણ રહેલો છે.

ઉપર દર્શાવેલ ધ્યેયને પ્રાપ્ત કરવા અમોએ સલામતી, સ્વાસ્થ્ય અને પર્યાવરણ નીતિ ઘડેલ છે.

- (૧) ગરીબો કેન્દ્રિત, મુલ્યો આધારિત સેવાનાં લક્ષ્યાંકને ધ્યાનમાં રાખતી વખતે સલામતી, સ્વાસ્થ્ય અને પર્યાવરણ સાથે સમાધાન કરીશું નહીં.
- (૨) લાગુ પડતી કાયદાકીય જોગવાઈઓનું યોગ્યપણે પાલન કરીશું.
- (૩) સ્વાસ્થ્ય અને સલામતીની જવાબદારી સ્ટીયરીંગ કમીટીની રહેશે જેમને એડમીનીસ્ટ્રેટીવ એન્ડ પર્સનલ તેમજ / સેફ્ટી ઓફિસર / સેફ્ટી સુપરવાઈઝર્સ મદદરૂપ થશે.
- (૪) દરેક સ્તરનાં કર્મચારીઓને સલામત કાર્યપ્રણાલી અને રીતભાતની તાલીમ આપવા માટે તાલીમ કાર્યક્રમ તૈયાર કરવા અને તાલીમ આપવા માટે સંસ્થા પ્રયત્નશીલ રહેશે. બધા કાર્યકરોનું સ્વાસ્થ્ય જળવાઈ રહે તે માટે નિયમિત આરોગ્ય તપાસ અને તેમને તેમના કામ પ્રમાણે જરૂરી વ્યવસ્થા અને જરૂરી આરોગ્ય શિક્ષણ અને માર્ગદર્શન પણ આપવામાં આવશે.
- (૫) નિષ્ણાત દ્વારા સેફ્ટી ઓડિટ (સલામતીનું અન્વેષણ) અને રિસ્ક એસસમેન્ટ (જોખમનું મુલ્યાંકન) કરવામાં આવશે અને તેમની ભલામણોની પૂર્તતા કરવામાં આવશે.
- (૬) સંસ્થાએ નક્કી કરેલ સલામતીની કાર્યપદ્ધતિ પ્રમાણે જ સંસ્થામાં કામ કરતા કોન્ટ્રાક્ટર તેમજ બીજી વિવિધ એજન્સીઓ કાર્ય કરશે. અને એ જોવાની તેમની ફરજ રહેશે કે તેમના માણસોને સલામતીના નિયમો / કાર્યપ્રણાલિથી માહિતગાર કરે અને તેનું તેમના દ્વારા આપવામાં આવતા સલામતીનાં સાધનો સહિત પાલન કરે તેવો આગ્રહ રાખશે.
- (૭) વિવિધ વિભાગના કાર્યકરોના સભ્યોની બનેલી સલામતી સમિતિની બેઠક નિયમિત મળશે અને તેની ભલામણો ધ્યાનમાં લેવામાં આવશે.
- (૮) અમો નિરીક્ષણ, ઓપરેશન અને ઈમરજન્સી રીસ્પોન્સ માટેની સ્પષ્ટ કાર્યપ્રણાલી ઘડીશું.
- (૯) અમો સંસ્થામાં પર્યાવરણને સ્વચ્છ અને સલામત રાખવા બનતા બધા જ પ્રયત્ન કરીશું. પ્લાસ્ટીકના ઉપયોગને શક્ય એટલો અટકાવીશું.
- (૧૦) સંસ્થાના વાર્ષિક અહેવાલમાં સંસ્થા સલામતી, સ્વાસ્થ્ય અને પર્યાવરણનાં દેખાવનો નિષ્કર્ષ સામેલ કરીશું.
- (૧૧) પૂર્વગ્રહ રાખ્યા વગર સંસ્થાની સલામતી, સ્વાસ્થ્ય અને પર્યાવરણ નીતિ, કોઈપણ કાયદાકીય જોગવાઈ સાથે અનુસરીશું.
- (૧૨) સંસ્થામાં થતાં અકસ્માતની તરત જ જાણ કરવામાં આવશે અને રજીસ્ટરમાં નોંધ કરાશે.

સેવા રૂરલના તમામ કાર્યકરો અને વ્યવસ્થાપકો સાથે મળીને કાર્ય કરીશું કે જેથી સંસ્થાના સહુ કાર્યકરોની સલામતી જળવાય, સ્વાસ્થ્ય જળવાઈ રહે અને પર્યાવરણના મિત્ર (ઈકો-ફ્રેન્ડલી) તરીકે કામગીરી કરી શકીએ. આ નીતિ અમારા દરેક કાર્યકરોને આપીશું તેમજ રસ ધરાવનાર પ્રત્યેક વ્યક્તિને પણ આ નીતિ પ્રાપ્ય રહેશે.

સેવા રૂરલમાં ગત વર્ષે થયેલા સંશોધન કાર્યો અને બૃહદ પરિણામો

સેવા રૂરલમાં સંશોધનનું ફલક વધુ વિશાળ બની રહ્યું છે. સંશોધન કાર્યોની વૈવિધ્યતાના ઉદાહરણ જોઈએ તો સિકલસેલ રોગમાં જનીનવિદ્યા, સમુદાય કક્ષાએ કિશોર-કિશોરીને લાગતું અમલીકરણ- સંશોધન (Implementation research), આઈ એમ ટેકો જેવી ઈન્ફોર્મેશન-ટેકનોલોજીને લગતા પ્રયોગો, હોસ્પિટલમાં ગુણવત્તા-સુધારણાના ઓપરેશન રિસર્ચ (Operation research) અને હવે આર્ટિફિસિયલ ઈટેલીજન્સ (Artificial intelligence) થકી સમુદાયના સ્વાસ્થ્યને વધુ ઊંચું લાવવાના સંશોધનો થઈ રહ્યા છે. બલ્કે, આઈ એમ ટેકો પ્રોજેક્ટ વિષેનું સંશોધન તો વિશ્વના ૧૦ શ્રેષ્ઠ તબીબી પ્રકાશનોમાંથી એક એવી 'પ્લોસ મેડિસિન' જર્નલમાં ગત વર્ષે પ્રકાશિત થયું કે જે સંસ્થાના ૪૦ વર્ષના ઈતિહાસનું શ્રેષ્ઠ પ્રકાશન છે. આ સંશોધન થકી સાબિત થયું કે આઈ એમ ટેકો મોબાઈલ એપ્લિકેશન માતૃબાળ સંભાળમાં સુધારો લાવવામાં ખૂબ અસરકારક અને કિંચાયતી છે. વિશ્વ આરોગ્ય સંસ્થા (WHO) દ્વારા થયેલી સમિક્ષામાં અને તેની વૈશ્વિક નીતિમાં પણ આપણાં આ અને અન્ય પ્રકાશનનો સમાવેશ થયો છે. ભારત સરકારનાં વિજ્ઞાન અને પ્રૌદ્યોગિકી મંત્રાલય દ્વારા સેવા રૂરલની "વૈજ્ઞાનિક અને ઔદ્યોગિક સંશોધન સંસ્થા તરીકેની માન્યતાને વધુ ત્રણ વર્ષો માટે રીન્યુઅલ કરવામાં આવ્યું છે. આમ, સંસ્થામાં સંશોધન કાર્યોની વૈવિધ્યતા અને સફળતાને જોઈને આનંદ અને ગર્વની લાગણી થાય છે.

સંશોધન કાર્યોમાં નૈતિક મૂલ્યોની અને સમુદાયનું હિત જળવાય તે માટે સંસ્થાકીય એથીકલ કમીટી થોડા વર્ષોથી કાર્યરત છે. કમિટીમાં બાહ્ય અને આંતરિક સભ્યો છે કે જેમાં તબીબી વિજ્ઞાન, સમાજવિજ્ઞાન, કાયદાશાસ્ત્રના તજજ્ઞો ઉપરાંત સમુદાયના અને અન્ય સંસ્થાના પ્રતિનિધિઓ સામેલ છે. સંસ્થાકીય એથીકલ કમીટીની એક મિટિંગ ગત વર્ષે થઈ કે જેમાં ત્રણ નવા અભ્યાસોને માન્યતા આપવામાં આવી હતી.

આવા વિશ્વ કક્ષાના, વંચિત કેન્દ્રી સંશોધન વર્ષોવર્ષ થતાં રહે તે માટે સંસ્થાની ક્ષમતા વધારવાના પ્રયત્નો અગત્યના છે. આ દિશામાં, સંસ્થામાં કાર્યરત ડૉ. કપિલભાઈ દવેએ પી.એચ.ડી.નો અભ્યાસ યેનેપોયા યુનિવર્સિટીમાં શરૂ કર્યો છે. ડૉ. કપિલભાઈ દવે સિકલસેલ રોગ પર પીએચડી દરમ્યાન અભ્યાસ કરશે. સંસ્થામાં કાર્યરત ડૉ. ધીરેનભાઈ મોદી આંકડાશાસ્ત્રનો એક વર્ષનો ઓનલાઈન, ધનિષ્ઠ કોર્સ "Certificate program in analytics and statistical studies (PASS)" કરી રહ્યા છે. આ કાર્યકરોના, પોતાની રોજિંદી જવાબદારીઓના વહન સાથે-સાથે, આવા ધનિષ્ઠ ક્ષમતા-વર્ધનના પ્રયત્નો વ્યક્તિગત અને સંસ્થાકીય સ્વવિકાસના ધ્યેયને મૂર્તિમંત કરે છે. આથી, વર્ષોવર્ષ વંચિત-કેન્દ્રી સંશોધનનું કાર્ય સુદીર્ઘ રહેશે તેનો વિશ્વાસ બેસે છે.

ગત વર્ષે શરૂ થયેલા કે ચાલુ સંશોધન કાર્યો નીચે મુજબ છે.

- (1) Creating a dataset of short videos, images and measurements of Indian newborns to be used in designing and developing a smart phone anthropometry tool for newborns.
- (2) Epidemiological study of mortality of sickle cell disease patients registered in comprehensive care program in non-government organization in tribal area of Gujarat.
- (3) Newborn Screening (NBS) for Sickle Cell Disease and providing comprehensive care to understand the natural history of Sickle Cell Disease in Tribal populations in Gujarat, India (5 years project)

હવે, ગત વર્ષે પૂર્ણ થયેલા સંશોધન કાર્યો નીચે મુજબ છે.

(1) Admission data and outcomes at the Neonatal Intensive Care Unit at Kasturba Hospital in Jhagadia, India (2) Study of effectiveness and safety of Ferric Carboxy Maltose to treat anemia among pregnant mothers attending a charitable hospital in a rural tribal community of South Gujarat. (3) Trends and determinants of maternal and neonatal outcomes at a First Referral Unit Hospital: A comparison of tribal and non-tribal women in Gujarat, India. (4) Knowledge creation practices at organizational boundaries: the role of ICT in sickle-cell care for tribal communities.

સેવા રૂરલ દ્વારા અથવા સેવા રૂરલના યોગદાન થકી થયેલા કેટલાક અભ્યાસ નામાંકિત આંતરરાષ્ટ્રીય અને રાષ્ટ્રીય જર્નલમાં પ્રકાશિત થયા હતા જેની યાદી નીચે મુજબ છે.

(1) Modi D, Dholakia N, Gopalan R, et al. mHealth intervention "ImTeCHO" to improve delivery of maternal, neonatal, and child care services-A cluster-randomized trial in tribal areas of Gujarat, India. *PLoS Med.* 2019;16(10):e1002939. (2) Dave K, Chinnakali P, Thekkur P, Desai S, Vora C, Desai G. Attrition from Care and Clinical Outcomes in a Cohort of Sickle Cell Disease Patients in a Tribal Area of Western India. *Trop Med Infect Dis.* 2019;4(4):125. (3) Saha S, Kotwani P, Pandya A, et al. Addressing comprehensive primary healthcare in Gujarat through mHealth intervention: Early implementation experience with TeCHO+ programme. *J Family Med Prim Care.* 2020;9(1):340-346. (4) Mukherjee MB, Colah RB, Mehta PR, et al. Multicenter Evaluation of HemoTypeSC as a Point-of-Care Sickle Cell Disease Rapid Diagnostic Test for Newborns and Adults Across India. *Am J Clin Pathol.* 2020;153(1):82-87.

સંશોધન કાર્યોનો ઉપયોગ સંસ્થાના વિવિધ વિભાગોને હજુ વધુ મજબૂત કરવા માટે પણ કરી રહ્યા છીએ. સંસ્થાના ત્રિમાસિક સામયિક 'સેવા સુવાસ'માં 'સંશોધનને એરણેથી' નામે નવો લેખ શરૂ કર્યો છે. 'સંશોધનને એરણેથી' લેખમાં સંસ્થા દ્વારા કરેલ સંશોધનનો ટૂંકો અહેવાલ સરળ શબ્દોમાં હવેથી રજૂ કરીએ છીએ. આ ઉપરાંત, અન્ય કોઈ લોકઉપયોગી સંશોધનને પણ આ લેખમાં વાચા આપી રહ્યા છીએ. આ ઉપરાંત, ડેટાના ઉપયોગ થકી સેવા કાર્યને હજુ વધુ અસરકારક બનાવવા માટેના પ્રયત્નો કરી રહ્યા છીએ. સંસ્થામાં સર્પોટ સર્વિસનું કામ હજુ વધુ વ્યવસ્થિત થાય તે માટે મેનેજમેન્ટ ઈન્ફોર્મેશન સિસ્ટમ વિકસાવી રહ્યા છીએ.

સંસ્થામાં વિવિધ વિભાગોમાં કેટલા લાભાર્થીઓ અતિ-વંચિત છે તે જાણવા માટે એક બૃહદ મૂલ્યાંકન કર્યું અને તેના તારણો દરેક વિભાગોમાં શેર કર્યો. આ સર્વેના તારણોને ધ્યાનમાં લઈને પોતાના વિભાગમાં અતિ-વંચિત લાભાર્થીઓની સંખ્યા હજુ વધારવા માટેનું આયોજન શરૂ થયું છે. હવે, દર ૨ વર્ષે આ મૂલ્યાંકન કરીશું કે જેથી અમે અમારા ગરીબ કેન્દ્રી મિશનમાં કેટલા સફળ રહ્યા છીએ તેનું સ્મરણ રહે. અમને શ્રદ્ધા છે કે આવા મૂલ્યાંકનને પરિણામે દરેક વિભાગો થકી સંસ્થાના મિશનને જીવંત અને જાગૃત રાખી શકીશું.

અમારા સાથી.... અમારા કાર્યકરો માટે...

ધ્યેય અને હેતુ : ૧. સંસ્થાના મિશન, સંસ્કારનું સિંચન તથા દ્રઢીકરણ ૨. હકારાત્મક અને ઉત્સાહવર્ધક વાતાવરણની પૂર્તિ ૩. કાર્યકરોના સ્વવિકાસ દ્વારા સંસ્થાનો વિકાસ ૪. પરિવારભાવના વિકસાવવી

સંસ્થાના રોજિંદા કાર્યક્રમોની સાથોસાથ સંસ્થાનું મિશન પાર પાડવા માટે તથા કાર્યકરોમાં અરસપરસ સહભાગિતા વધે, પ્રોત્સાહન અને પ્રેરણા મળે તે હેતુથી સંસ્થામાં વિવિધ વિભાગના પ્રતિનિધિઓની વિવિધ ૧૫ પ્રકારની કમિટીઓ બનાવવામાં આવી છે. જેમાંની એક સ્ટાફ વેલ્ફેર કમિટી દ્વારા વર્ષ ૨૦૧૮-૨૦માં ઉત્સાહપૂર્વક, જ્ઞાનમય અને પ્રેરણાદાયી પ્રવૃત્તિઓનું આયોજન કરવામાં આવ્યું હતું જેની માહિતી નીચે મુજબ છે.

આ વર્ષની મુખ્ય પ્રવૃત્તિઓ :

- આખા વર્ષ દરમિયાન સ્ટાફના કાર્યકરોને સંસ્થાના નામ અને લોગો સાથે LED લાઈટવાળી બોલપેન આપી જન્મ દિવસની શુભેચ્છાઓ પાઠવી.
- વિવિધ ઉત્સવોની ઉજવણીના ભાગરૂપે સંસ્થામાં આનંદ મેળા, નવરાત્રી, નાતાલ, શરદપૂર્ણિમા, દિવાળી સ્નેહમિલન, પરિવાર મિલન, સંસ્થાનો સ્થાપના દિન, રાષ્ટ્રીય પર્વની ઉજવણી, વિવિધ પ્રકારના જ્ઞાનવર્ધક વર્કશોપ જેવી પ્રવૃત્તિઓનું આયોજન કરવામાં આવ્યું હતું.

નાતાલ ઉજવણી

- તા. ૧ મે'૨૦૧૮ના દિને સંસ્થાના કેમ્પસમાં આનંદમેળાનું આયોજન થયું. આ આનંદમેળામાં સ્ટાફ અને પરિવારના સભ્યોએ વિવિધ વાનગીઓના ૧૮ સ્ટોલ ઊભા કર્યા. હાજર રહેનાર સૌએ અલગ અલગ વાનગીઓ ખાવાની મજા માણી.

આનંદમેળો

- તા. ૨૫ ઓગષ્ટ' ૨૦૧૮ ના રોજ એક દિવસીય નાના પ્રવાસમાં ૪૭ પરિવારના સભ્યોએ ડેડિયાપાડા નજીક આવેલ માલસામોટ, નિનાઈ ધોધ જઈ કુદરતના સાનિધ્યની મજા માણી.
- **સંસ્કારસિંચન વર્કશોપ :** સ્ટાફના કાર્યકર ભાઈ-બહેનો સાથે તા. ૨૫ સપ્ટેમ્બર'૨૦૧૮ થી ૮ ઓક્ટોબર'૨૦૧૮ સુધી એક-એક દિવસના સાત વર્કશોપનું આયોજન કરવામાં આવ્યું. જેમાં લગભગ ૩૧૯ ભાઈ-બહેન કાર્યકરોએ ભાગ લીધો. આ વર્ષના વર્કશોપમાં Great Place to work certificate વિશે માહિતી આપી અને ગત વર્ષના અને આ વર્ષના મળેલ પોઈન્ટમાં શું તફાવત છે અને તેમાં શું કરી શકીએ તે વિશે

ચર્ચા કરાવી. "હેપ્પીનેસ" વિષય પર રસપ્રદ સેશન લીધું. વર્કશોપમાં ભાગ લેનાર દરેક કાર્યકરોના શ્રુપ પાડી દરેક શ્રુપમાંએક-એક સંસ્થાના મૂલ્યો આપવામાં આવ્યા. આ મૂલ્યો ઉપર ચર્ચા કરી, દરેક શ્રુપે હકારાત્મક અને નકારાત્મક નાટકો રજુ કર્યા. આ રીતે સંસ્થાના હેતુ અને મૂલ્યને વારંવાર વાગોળીને દ્રઢ કરવાનો પ્રયત્ન કર્યો.

સંસ્કારસિંચન વર્કશોપ

- તા. ૨૮ જાન્યુ. '૨૦ને દિને સ્ટાફ અને પરિવારની બહેનો માટે વાનગી સ્પર્ધા રાખવામાં આવી. આ વખતે ઉતરાયણના તહેવારને ધ્યાનમાં રાખી વિવિધ પ્રકારની ચિકી બનાવવાની હરિફાઈ રાખવામાં આવેલ હતી. કુલ ૧૭ હરિફોએ ઉત્સાહપૂર્વક ભાગ લીધો હતો.

વાનગી હરિફાઈ

નવું શું કર્યું:

દરેક વ્યક્તિમાં અનેકવિધ શક્તિઓ રહેલી જ છે. ઘણીવાર શ્રોતાઓ સામે બોલવાનો ડર, આત્મવિશ્વાસનો અભાવ જેવા કારણોને લીધે આવી શક્તિઓ બહાર આવતી નથી. તો આવા ડર સંકોચ દૂર થાય અને આત્મવિશ્વાસ વધે એ હેતુથી દર બે માસે એક શુક્રવારે સપ્તરંગી શુક્રવારની પ્રવૃત્તિ શરૂ કરવામાં આવી. જેમાં સ્ટાફ અને પરિવારના સભ્યો એ ગીત, ગઝલ, જોકસ, ભજન, નાના નાટકો, કોઈ વાદ્ય વગાડવાની આવડત હોય તો તે અથવા પોતાને આવડતી કોઈપણ કૃતિ રજુ કરવાની હોય છે. આ વર્ષે દરમ્યાન લગભગ ત્રણ શુક્રવારે સ્ટાફના કાર્યકરોએ આવી સુંદર કૃતિ રજુ કરી.

સપ્તરંગી શુક્રવાર

- સેવા રૂરલના કર્મચારીઓની વિવિધલક્ષી સહકારી મંડળી લી. સંપૂર્ણપણે કાર્યકરો દ્વારા ચાલે છે. જેમાં ૨૦૬ સભાસદો ધરાવતી મંડળીની ૩૫મી વાર્ષિક સાધારણ સભા તા. ૨૪ મે' ૨૦૨૦ ના રોજ થઈ હતી. સભાસદોની વાર્ષિક કુલ બચત

રૂ. ૧,૩૪,૧૦,૦૯૨/- ની છે. તેના ઉપર ૯% બચતનું વ્યાજ ચુકવ્યું. શેર ભંડોળ રૂ.૫,૦૭,૭૪૦/- તેના પર ૧૦% ડિવિડન્ડ ચુકવ્યું. સભાસદોને રૂ. ૪૧,૭૩,૮૫૦/- લોન આપી. મંડળીએ રૂ. ૭૨,૫૫૩/- નો ચોખ્ખો નફો કર્યો. વર્ષ દરમ્યાન શૈક્ષણિક સહાય, પ્રોત્સાહિત સ્વરૂપે વસ્તુઓ, સેવા રૂરલમાં દાન અને આખા વર્ષ દરમ્યાન ઘઉં, ચોખા, ડુંગળી વિ. નું જથ્થાબંધ વેચાણ કર્યું હતું.

- સ્પોર્ટ્સ કમિટી દ્વારા વર્ષ ૨૦૧૯-૨૦માં વિવિધ રમતો જેવી કે (૧) ક્રિકેટ (૨) વોલીબોલ (૩) બેડમિન્ટન (૪) કેરમ (૫) ચેસ (૬) સતોડિયું તથા (૭) કાયકોળી જેવી ઈન્ડોર તથા આઉટડોર ગેમનું આયોજન કરવામાં આવ્યું હતું. તેમાં સ્ટાફના ભાઈઓ-બહેનો તથા પરિવારના કુલ ૪૭૬ સભ્યોએ ઉત્સાહભરે ભાગ લીધો હતો. રમતમાં વિજેતા તથા ઉપવિજેતા રમતવીરોને રૂ.૨૫૦૦ જાન્યુઆરી ૨૦૨૦ના રોજ ઈનામ આપવામાં આવ્યું હતું.
- **શૈક્ષણિક સહાય :**
- સ્ટાફના બાળકોને સ્કૂલના અભ્યાસની ફી પેટે સંસ્થા તરફથી ૬૮ બાળકોને રૂ.૧,૬૬,૬૨૮/-ની શૈક્ષણિક સહાય આપી છે. જ્યારે ટ્યુશન ફી પેટે નવ બાળકોને રૂ.૪૩,૭૦૦/-ની સહાય આપવામાં આવી છે.
- ઉચ્ચશિક્ષણમાં મદદ માટે આ વર્ષે સંસ્થા તરફથી કુલ રૂ. ૭,૫૧,૦૦૦/- ની લોન ૧૨ કાર્યકરોને આપવામાં આવી. અત્યાર સુધી કુલ ૪૦ કાર્યકરોના બાળકોએ તે લાભ લીધો છે.
- સંસ્થામાં કામ કરતી બહેનો કામ કરતાં કરતાં પોતાના બાળકની સંભાળ રાખી શકે એ

સગવડના ભાગરૂપે ૬ મહિનાથી ૬ વર્ષના બાળકોની સંભાળ માટે કિલ્લોલ ઘોડિયાધર ની શરૂઆત કરવામાં આવી હતી. આ વર્ષ દરમ્યાન કુલ ટાઈમ ત્રણ બાળકો અને પાર્ટટાઈમ ચાર બાળકોએ ઘોડિયાધરનો લાભ લીધો.

સેવા રૂરલ “Great Place to work” Institute દ્વારા પ્રમાણિત 'ગ્રેટ પ્લેસ ટુ વર્ક' છે. આ વર્ષે ભારતની પ્રથમ 10 NGO માં Best companies to work for ના લીસ્ટમાં સેવા રૂરલએ સ્થાન પ્રાપ્ત કર્યું છે. તથા ભારતની Top 25 “Best work place for women” માં પણ સેવા રૂરલની ગણના થઈ છે.

- NHRD વડોદરા દ્વારા આયોજિત "નવા સ્વરૂપનું માનવ સંશાધન (Reinventing HR)" વિષયના સંમેલનમાં સેવા રૂરલને તેની માનવ સંશાધન પદ્ધતિ વિશે વાત કરવા માટે આમંત્રિત કરવામાં આવી. તા. ૧૮ જાન્યુ. '૨૦૨૦ના દિવસે યોજાયેલ આ કાર્યક્રમમાં "કાર્યકરોને સાચવવા માટેની આપણી રીત-સેવા રૂરલની પદ્ધતિ" ધ્યાનમાં રાખી પ્રેઝન્ટેશન કર્યું. આ સંમેલનમાં હાજર રહેલ અન્ય મહેમાનો દ્વારા સેવા રૂરલને ખૂબ સારો આવકાર મળ્યો હતો.
- આ વર્ષ માર્ચથી ફેલાયેલ કોરોના મહામારીના લીધે બધે લોકડાઉનની જાહેરાત થઈ, તે દરમ્યાન કાર્યકરો તથા પરિવાર ઘરે રહી માનસિક તાણ ન અનુભવે, ચિંતા ન કરે, સૌનું સ્વાસ્થ્ય જળવાય અને ખાસ સંસ્થા સૌની સાથે છે તેની ખાતરી થાય તે માટે સ્ટાફ વેલ્ફેરના સભ્યોએ દરેક કાર્યકરો સાથે વ્યક્તિગત ફોન પર વાતચીત કરી તેઓના

ખબર અંતર પૂછ્યા અને ગમે તેવી વિકટ પરિસ્થિતિ હશે આપણે સૌ સાથે જ છીએ. આ વિકટ પરિસ્થિતિ કાયમી નથી થોડા સમય બાદ આપણે સૌ તેમાંથી વધુ કાંઈ શીખીને બહાર આવી જઈશું એવી સાંત્વના આપી.

- કોવિડ-૧૯ના રોગચાળા દરમ્યાન ભારત સરકાર દ્વારા ૨૩ માર્ચ થી ૧૪ એપ્રિલ ૨૦૨૦ સુધી ૨૧ દિવસના ગાળા માટે સંપૂર્ણ દેશમાં લોકડાઉનની જાહેરાત કરવામાં આવી. આ દરમ્યાન દૈનિક વેતન પર કામ કરી કમાનાર પરિવારો તથા સ્થળાંતર કરનાર કામદાર લોકો હતા જેઓ શહેર છોડી પોતાના પરિવાર સાથે પગપાળા વતન પરત ફરતા હતા જેમાં સ્ત્રીઓ અને બાળકો પણ સામેલ હતા. તે બધા માટે પડકારરૂપ પરિસ્થિતિ

બની ગઈ હતી. આ સમય દરમ્યાન ખોરાક માટે તેમને મદદની તાતી જરૂરીયાત ઊભી થયેલ તેના ભાગરૂપે સેવા રૂરલ દ્વારા ૨૦૯ કાર્યકરોના ખાતામાં રૂ. ૨,૦૦૦/- લેખે જમા કરાવ્યા હતા જેમાંથી ૮૭૫ અત્યંત ગરીબ પરિવારના કુલ ૨૭૮૯ વ્યક્તિઓને ખોરાકની કીટ પહોંચાડવામાં આવી હતી. આ કીટ ઉપરોક્ત ગરીબ લોકોને લોકડાઉનના આ કપરા સમયમાં ટકી રહેવા મદદરૂપ થાય તેમ હતી. ખોરાકની કીટની કિંમત રૂ. ૫૦૦-૧૦૦૦ હતી.

- સેવા રૂરલના ૨૦૯ (૮૨%) કાર્યકર્તા આ મદદના કામમાં જોડાયા હતા. પોતાના વિસ્તારના ગરીબ લોકોને મદદ કરવાની તક મળવાથી કાર્યકરોના મનોબળને વેગ મળ્યો હતો.

નાણાંકીય સ્રોત

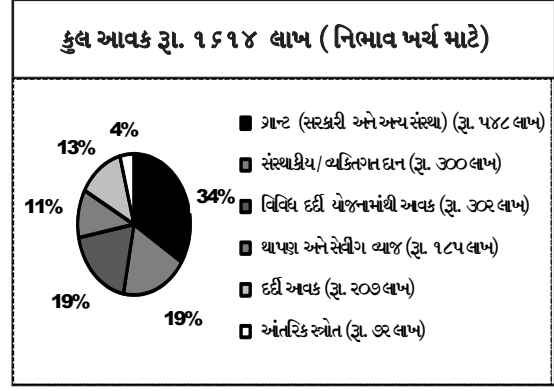
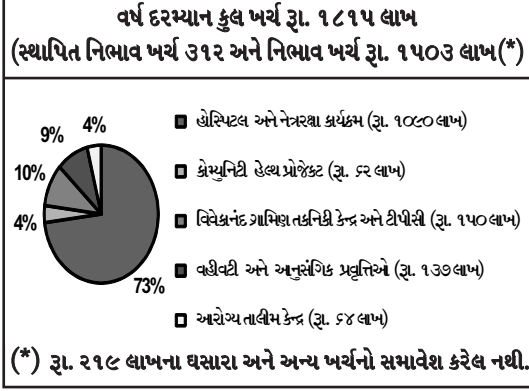
સેવા રૂરલની આરોગ્ય, તબીબી અને સર્વાંગી વિકાસલક્ષી પ્રવૃત્તિઓ દ્વારા વ્યયિતોને મદદરૂપ થવાની યાત્રાનું ૩૯મું વર્ષ પૂરું થયું છે. અગાઉનાં વર્ષોની જેમ હાલ પણ દેશ અને પરદેશના દાતાઓ, ટ્રસ્ટો, ફન્ડીંગ એજન્સી તેમજ કેન્દ્ર અને રાજ્ય સરકાર તરફથી ગ્રાન્ટ, ડોનેશન અને વસ્તુદાન ઉદારતાથી મળતાં રહ્યાં અને વિશ્વાસનું વાતાવરણ બની રહ્યું છે.

ચાલુ વર્ષે સેવા રૂરલમાં બધુ મળીને કુલ રૂ. ૧૮૧૫ લાખનો ખર્ચ થયો હતો. તેમાંથી રૂ. ૧૫૦૩ લાખ વિવિધ સેવાઓ અને કાર્યક્રમોના નિભાવ ખર્ચ પાછળ ખર્ચાયા હતા. જ્યારે રૂ. ૩૧૨ લાખ નવાં મકાનો, સાધનો અને વાહનો જેવી મિલકત પાછળ ખર્ચાયા હતા. વહીવટ અને આનુષંગિક સેવાઓ પર ૯% સુધીનો શક્ય એટલો ઓછો ખર્ચ કરવામાં આવ્યો હતો.

હોસ્પિટલમાં વધતી જતી દર્દીઓની સંખ્યા અને મોટાભાગના દર્દીઓને મહદ્અંશે અપાતી સંપૂર્ણ માફી અને રાહતદરની સારવારને પરિણામે હોસ્પિટલનો ખર્ચ ઉત્તરોત્તર વધી રહ્યો છે. બીજી તરફ રાજ્ય સરકાર તરફથી મળતી સીમિત ગ્રાન્ટને કારણે ચાલુ વર્ષે રૂ. ૪૦૦ લાખ જેટલી ખાધ પડી છે. વર્ષોવર્ષ પડતી આવી મોટી ખાધ ઉપરાંત હોસ્પિટલમાં ઊભી થતી Funds Flow Crisis માટે વધારાનું ૫ કરોડનું રિવોલ્વીંગ ફંડ ઊભું કરવાની પણ તાતી જરૂરીયાત છે.

સેવા રૂરલે તેની હોસ્પિટલના પાછળના ગેટની બરાબર સામે બંધ પડેલ આઈસ ફેક્ટરીની જગ્યા ખરીદી છે, જ્યાં ટૂંક સમયમાં હોસ્પિટલના વિસ્તૃતિકરણ માટે નવું બાંધકામ શરૂ થશે. આ કામ

માટે અમેરિકા સ્થિત શિશિરભાઈ તરફથી મોટી રકમની બાંધેઘરી મળી છે જ ઘણી ઉપયોગી થશે. આમ હોસ્પિટલમાં વર્ષોવર્ષ આવતી મોટી ખોટને સરભર કરવા ઉપરાંત નવા અદ્યતન સાધનો વસાવવા અને હોસ્પિટલના વિવિધ વિભાગો અને સ્ટાફ ક્વાર્ટસના રીનોવેશન માટે મોટી રકમની વર્ષોવર્ષ જરૂર પડ્યા કરે છે. ઓપરેશન થિયેટર માટે અદ્યતન ટેબલ તેમજ અન્ય સાધનો માટે અજમેરા ફાઉન્ડેશન તેમજ વર્ધમાન એકેલીકસ લીમીટેડનો મોટો સહયોગ પ્રાપ્ત થયો છે. આ માટે વિવિધ સરકારી યોજના જેમ કે ચિરંજીવી, બાલસખા અને રાષ્ટ્રીય સ્વાસ્થ્ય વીમા યોજના તેમજ મા યોજના હેઠળ મળેલ આવકનો ઉપયોગ કરવામાં આવે છે.

આ વર્ષે રૂફટોપ સોલાર યોજના હેઠળ સેવા રૂરલના ત્રણે કેમ્પસમાં પાંચ જગ્યાએ કુલ ૮૦ KW જેટલી કેપેસિટીના સોલાર પ્રોજેક્ટ કાર્યાન્વિત કરવામાં આવ્યા છે જે માટે મુંબઈ સ્થિત ચંદ્રવદનભાઈ શાહનું દાન અગાઉ પ્રાપ્ત થયું હતું.

Adolescent Health & Development Project માટે દાસરા – જોન્સન એન્ડ જોન્સન (મુંબઈ) તથા સીકલસેલ પ્રોજેક્ટ માટે ICMR

દિલ્હી તરફથી ગ્રાંટનો સહયોગ પ્રાપ્ત થયો હતો. ગુમાનદેવ મુકામે આવેલ વિવેકાંનંદ ગ્રામીણ ટેકનિકી કેન્દ્રના નિભાવ ખર્ચ માટે ગુજરાત સરકારના ટ્રાયબલ વિભાગ તરફથી મળતી ૭૫% જેટલી ગ્રાન્ટ માટેના પ્રોજેક્ટની મુદત ગયા વર્ષે પુરી થઈ છે. આ પ્રોજેક્ટના રીન્યુઅલ માટે સરકારમાં અરજી કરી છે. જો આ પ્રોજેક્ટ મંજૂર ન થાય તો દર વર્ષે આ વોકેશનલ ટ્રેનિંગ સેન્ટર માટે રૂ. ૧૦૦ લાખ જેટલું ભંડોળ ભેગું કરવાનું થશે. આ માટે આસપાસના ઔદ્યોગિક ગૃહો ગરીબ વિદ્યાર્થીઓની તાલીમ સ્પોન્સર કરવામાં મહત્વનું પ્રદાન આપે એવી અપેક્ષા છે. વળી અમેરિકા સ્થિત ડો. હરેશભાઈ અને ડો. પ્રતિભાબેનના ફાઉન્ડેશન દ્વારા મળેલ મોટી મદદ આ તાલીમ માટે અગત્યનો ટેકો પૂરો પાડશે. સેવા રૂરલને આવતા વર્ષમાં આરોગ્ય અને તબીબી સેવાઓ તેમજ ટેકનિકલ ટ્રેનિંગ અને આનુષંગિક પ્રવૃત્તિઓના નિભાવ ખર્ચ તેમજ વિવિધ સાધનો, બાંધકામ અને નવા વાહનો પાછળ લગભગ રૂ. ૧૬ કરોડના ખર્ચનો અંદાજ છે. આ સંભવિત ખર્ચ માટે સેવા રૂરલને વિવિધ રાષ્ટ્રીય અને આંતરરાષ્ટ્રીય સ્ત્રોતો, સખાવતી ટ્રસ્ટો, તથા સરકારી ગ્રાંટ-યોજનાઓ મળી લગભગ રૂ. ૧૧ કરોડ તો મળી રહેશે. અમને વિશ્વાસ છે કે બાકી રહેલ રૂ. ૫ કરોડ માટેનો ટેકો દાતાઓ અને શુભેચ્છકો તરફથી અગાઉના વર્ષોની જેમ જરૂરથી મળતો રહેશે.

NATVARLAL VEPARI & CO.

Chartered Accountants

PAN : AADFN5448E

1st Floor, River Palace-II, Near Navdi Ovara, Nanpura, Surat- 395 001. www.vepari.com
Tel : +91 261 246 3636, | Fax : + 91 261 246 3634 | E-mail : vepari@youtele.com

INDEPENDENT AUDITORS' REPORT

To the Trustee of Society for Education Welfare & Action Rural (SEWA Rural)

Opinion

We have audited the financial statements of **SOCIETY FOR EDUCATION WELFARE & ACTION -RURAL (SEWA RURAL)** having **TRUST REGISTRATION NUMBER - F/110/BHARUCH** which compare the Balance Sheet as at **31st March 2020**, related Income and Expenditure Account for the year then ended, and summary of significant accounting policies and other explanatory information for the year then ended.

In our opinion, the accompanying financial statements of the Trust are prepared, in all material respects, in accordance with Bombay Public Trust Act, 1950. Audit Report as required under Bombay Public Trust Act, 1950 and rules made there under is also annexed as "Annexure A".

Basis for Opinion

We conducted our audit in accordance with the Standards on Auditing (SAs) issued by Institute of Chartered Accountants of India. Our responsibilities under those Standards are further described in the Auditor's Responsibilities for the Audit of the Financial Statements section of our report. We are independent of the entity in accordance with the Code of Ethics issued by the Institute of Chartered Accountants of India, and we have fulfilled our other ethical responsibilities in accordance with these requirements and the Code of Ethics. We believe that the audit evidence we have obtained is sufficient and appropriate to provide a basis for our opinion.

Responsibilities of Management and Those Charged with Governance for the Financial Statement.

Trust's Management is responsible for the preparation of these financial statements in accordance with Bombay Public Trust Act, 1950 and for such internal control as management determines is necessary to enable the preparation of financial statements that are free from material misstatement, whether due to fraud or error.

In preparing the financial statements, management is responsible for assessing the entity's ability to continue as a going concern, disclosing, as applicable, matters related to going concern and using the going concern basis of accounting unless the Management either intends to liquidate the entity or to cease operations, or has no realistic alternative but to do so.

Those charged with governance are responsible for overseeing the entity's financial reporting process.

NATVARLAL VEPARI & CO. Chartered Accountants

Auditor's Responsibilities for the Audit of the Financial Statements

Our objectives are to obtain reasonable assurance about whether the financial statements as a whole are free from material misstatement, whether due to fraud or error, and to issue an auditor's report that includes our opinion. Reasonable assurance is a high level of assurance, but is not a guarantee that an audit conducted in accordance with SAs will always detect a material misstatement when it exists. Misstatements can arise from fraud or error and are considered material if, individually or in the aggregate, they could reasonably be expected to influence the economic decisions of users taken on the basis of these financial statements.

As part of an audit in accordance with SAs, we exercise professional judgment and maintain professional skepticism throughout the audit. We also :

- Identify and assess the risks of material misstatement of the financial statements, whether due to fraud or error, design and perform audit procedures responsive to those risks, and obtain audit evidence that is sufficient and appropriate to provide a basis for our opinion. The risk of not detecting a material misstatement resulting from fraud is higher than for one resulting from error, as fraud may involve collusion, forgery, intentional omissions, misrepresentations, or the override of internal control.
- Obtain an understanding of internal control relevant to the audit in order to design audit procedures that are appropriate in the circumstances, but not for the purpose of expressing an opinion on the effectiveness of the entity's internal control.
- Evaluate the appropriateness of accounting policies used and the reasonableness of accounting estimates and related disclosures made by management.
- Conclude on the appropriateness of management's use of the going concern basis of accounting and, based on the audit evidence obtained, whether a material uncertainty exists related to events or conditions that may cast significant doubt on the Company's ability to continue as a going concern. If we conclude that a material uncertainty exists, we are required to draw attention in our auditor's report to the related disclosures in the financial statements or, if such disclosures are inadequate, to modify our opinion. Our conclusions are based on the audit evidence obtained up to the date of our auditor's report. However, future events or conditions may cause the entity to cease or to continue as a going concern.

NATVARLAL VEPARI & CO.
Chartered Accountants

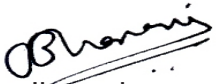
We communicate with the management regarding, among other matters, the planned scope and timing of the audit and significant audit findings that we identify during our audit:

1. The accounts are maintained regularly and in accordance with the provisions of the Act and Rules;
2. The incomes and Expenses have been appropriately and genuinely shown in the accounts;
3. The vouchers and cash balance in the custody of the Trust on the date of the audit were in agreement with the accounts;
4. All books, deeds, accounts, vouchers and other records required by us were produced before us;
5. Register of movable and immovable property is properly maintained;
6. The Managing Trustee had appeared before us and has furnished the necessary information required by us;
7. No property or funds of the trust were applied for any object or purpose other than the object or purpose of the Trust;
8. The amount outstanding for more than one year is **Rs. 1,23,39,878/-** and amount written off during the year is **Rs. NIL.**
9. During the year, tenders were invited for construction and / or repairs & renovation expenses exceeding Rs. 5,000/-
10. The funds of the Trust have not been invested contrary to the provisions of Section 35;
11. Immovable property of the Trust has not been alienated in contravention of the provisions of Section 36 of the Act.

For Natvarlal Vepari & Co.
Chartered Accountants
FRN : 123626W

Place : Surat
Date : 12/09/2020

Urvesh B. Jhaveri
Partner

M. No. 115773
UDIN : 20115773AAAAGY2284

THE BOMBAY PUBLIC TRUST ACT, 1950
Schedule VIII (Vide Rule (17(1)))

Name of Public Trust : **SEWA Rural, Jhagadia**
Registration No. : F/110/Bharuch, PAN : AAAS7375J
Address : SEWA Rural, Opp. D. D. High School, Jhagadia, 393 110, Dist. Bharuch.
Contact Number : 02645 220021, E-mail : sewarural@ymail.com

Balance Sheet as at : 31st March 2020

Details of Bank Account relating to transaction of Foreign Contribution of Trust :
Name of Bank - Bank of Baroda, Branch : Jhagadia, Bank Account Number : 07280100007404
FCRA Reg. No. : 041990006, Reg. Date : 03-01-1985

FUNDS & LIABILITIES	SCHEDULE	Rs.	Rs.	Previous Year (Rs.)	PROPERTY & ASSETS	SCHEDULE	Rs.	Rs.	Previous Year (Rs.)
TRUST FUNDS OR CORPUS :			5021,29,315	4817,05,509	IMMOVABLE PROPERTIES :	D		3772,65,315	3483,35,886
Balance as per last Balance Sheet	A	4769,65,713			Balance as per last Balance Sheet		3483,35,887		
Add: Additions during the year		251,63,603			Add: Additions during the year		311,38,005		
					Less: Deduction during the year		(22,08,577)		
OTHER EARMARKED FUNDS :					INVESTMENTS	E		1864,03,544	1739,38,647
Balance as per last Balance Sheet					Balance as per last Balance Sheet		1739,38,647		
Add: Additions during the year					Add: Additions during the year		203,40,397		
Less: Deduction during the year					Less: Deduction during the year		(78,75,500)		
DEPRECIATION FUND	D		1875,07,804	1674,90,275	INVENTORIES				
Sinking Fund					To Trustees			72,71,997	48,86,533
Any other Fund					ADVANCES :-	F		189,73,605	188,29,848
Reserve Fund					To Trustees				
					To Contractors				
LOANS (SECURED OR UNSECURED)					To Lawyers				
From Trustees					To Others				
From Others					CASH AND BANK BALANCE	G		492,36,524	590,53,358
					Bank balance in Saving A/c.				
					Bank balance in Fixed Deposit A/c.				
LIABILITIES					Cash on Hand with Accountant				
For Expenses					Cash on Hand with Trustee				
For Rent and other deposits	B		40,77,147		INCOME AND EXPENDITURE ACCOUNT :			562,03,199	454,17,958
For Sundry credit balances	C		16,39,918	10,32,547	Previous Year (Deficit)				
For Bank Balance due to Reconciliation				233,898	Add: During year Deficit				
INCOME AND EXPENDITURE ACCOUNT :					(As per Income & Expenditure A/C)				
Balance as per last Balance Sheet					ADD: SURPLUS / LESS : DEFICIT				
					As per Income & Expenditure Account				
Total			6953,54,184	6504,62,230	Total			6953,54,184	6504,62,230

Note : (1) No Investment is made in concerns in which trustees are interested. (2) Market value of Investment as on date of the 31st March 2020 is Rs. **18,28,19,976/-** (to the extent available)

The above Balance Sheet to the best of our belief contains a true account of the Funds & Liabilities and of the Property and Assets of the trust.

Place : Jhagadia Date : 12/09/2020

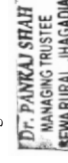
Partner :

Name of Auditor : **NATVARLAL VEPARI & CO.**
Chartered Accountants, Firm Reg. No. 123626W
Address of Auditor : 1st Floor, River Palace-11, Nampura, Surat -395 001
Contact Number - 0261-2463636

UDIN : 20115773AAAAAGY2284

Trustee

Name of Trustee : Dr. Pankaj Shah
Address of Trustee : SEWA Rural, Jhagadia, Bharuch - 393 110
Contact Number : 02645 220021

THE BOMBAY PUBLIC TRUST ACT, 1950

Schedule VIII (Vide Rule (17(1)))

Name of Public Trust: **SEWA Rural, Jhagadia** **Income & Expenditure for the year : 31st March 2020**
Registration No.: F/110/Bharuch, PAN : AAAS7375J
 Address : SEWA Rural, Opp. D. D. High School, Jhagadia 393 110, Dist. Bharuch.
 Contact Number : 02645 220021, E-mail : sewarural@gmail.com
 Name of Bank - Bank of Baroda, Branch : Jhagadia, Bank Account Number : 07280100007404
 FCRA Reg. No. : 041999006, Reg. Date : 03-01-1985

EXPENDITURE	Schedule	Rs.	Rs.	Previous year (Rs.)	INCOME	Schedule	Rs.	Rs.	Previous year (Rs.)
To EXPENDITURE IN RESPECT OF PROPERTIES					BY INTEREST			185,40,743	139,25,704
Rent, Taxes, cesses					On Securities		167,97,109		
Repairs and Maintenance					Saving Accounts		15,43,047		
Salaries					Fixed Deposit		1,28,292		
Depreciation (by way of provisions of adjustments)	D	211,72,453		212,98,262	Other		72,295		
Assets Written off		1,65,247		61,855					
Loss on sale of Vehicles & Assets		5,39,397							
OTHER EXPENSES									
Establishments Expenses	H	134,79,563		109,78,979					
Remuneration of Trustees									
Remuneration (in the case of a math) to the head of the MATH, including his household expenditure, if any					DONATION IN CASH OR IN KIND	K	300,25,044		209,25,388
Legal Expenses					Health & Medical		240,46,484		
Audit Fees					Educational		59,78,560		
Contribution and Fees									
Amounts written off					GRANTS	L	547,45,460		679,50,407
(a) Bad Debts					Health & Medical		472,95,326		
(b) Loan Scholarship					Educational		74,50,134		
(c) Irrecoverable rents									
(d) Other items									
Miscellaneous Expenses									
EXPENDITURE ON THE OBJECTS OF THE TRUST			1365,75,229	1234,69,977	INCOME FROM	M	581,07,614		584,11,051
(a) Religious					OTHER SOURCES				
(b) Medical	I	1209,73,749			Health & Medical		555,38,940		
(c) Education	J	156,01,480			Educational		25,68,674		
(d) Relief of poverty									
(e) Other charitable objects					(Deficit)CARRIED OVER TO BALANCE SHEET		107,85,241		
Surplus carried over to Balance Sheet				52,49,530					
Total			1722,04,102	1612,12,549	Total		1722,04,102		1612,12,549

The above Income & Expenditure to the best of our belief contains a true account of the Income & Expenditure of the trust.

NAVVARLAL VEPARI & CO. CHARTERED ACCOUNTANTS
CHARTERED ACCOUNTANTS, SURAT
URVESH B. JHAVERI
M. No. 115773

Name of Auditor : **NATVARLAL VEPARI & CO.**
 Chartered Accountants, Firm Reg. No. 123626W
 Address of Auditor : 1st Floor, River Palace-11, Nanpura, Surat-395 001
 Contact Number - 0261-2463636

Place : Jhagadia Date : 12/09/2020

DR. PANKAJ SHAH
MANAGING TRUSTEE
SEWA RURAL, JHAGADIA
 Trustee

Name of Trustee : **Dr. Pankaj Shah**
 Address of Trustee : **SEWA Rural, Jhagadia, Bharuch - 393 110**
 Contact Number : **02645 220021**

અમે આભારી છીએ

સંસ્થાકીય દાન

રૂા.

૧. ધીરજલાલ મોરારજી અજમેરા ચેરીટી ટ્રસ્ટ	મુંબઈ	૪૦,૦૦,૦૦૦
૨. એક શુભેચ્છકશ્રી	મુંબઈ	૨૩,૫૮,૬૭૫
૩. લીલાવતી આર. શાહ મેડીકલ રીલીફ ટ્રસ્ટ	મુંબઈ	૫,૦૦,૦૦૦
૪. શ્રોફ ફેમીલી ચેરીટેબલ ટ્રસ્ટ	મુંબઈ	૫,૦૦,૦૦૦
૫. ઉર-આશા જવેરી ફાઉન્ડેશન ટ્રસ્ટ	મુંબઈ	૪,૦૦,૦૦૦
૬. શ્રીમતિ દયાબેન ગીરજાશંકર શેઠ ટ્રસ્ટ	મુંબઈ	૨,૭૫,૦૦૦
૭. વિનોદકાન્ત રમણલાલ શાહ ચેરીટી ટ્રસ્ટ	મુંબઈ	૨,૨૫,૦૦૦
૮. ઓ.એન.જી.સી. ઓફીસર્સ મહિલા સમિતિ	અંકલેશ્વર	૧,૫૦,૦૦૦
૯. ભારતીય વિદ્યાભવન	મુંબઈ	૧,૨૫,૦૦૦
૧૦. વાસંતિબેન અને મનુભાઈ સંઘ સંગ્રાજક ચેરીટી ટ્રસ્ટ તરફથી હસ્તે શ્રી મનુભાઈ મહેતા	મુંબઈ	૧,૦૦,૦૦૦
૧૧. સ્વ. ચંપકભાઈ મહેતાના સ્મરણાર્થે પીનાઝ સી. મહેતા મેમોરીયલ ટ્રસ્ટ તરફથી હસ્તે વિવિધભાઈ મહેતા	ભરૂચ	૯૮,૦૦૦
૧૨. હરિ ઓમ સોલાર ફાઉન્ડેશન	ભરૂચ	૫૧,૧૧૧
૧૩. શ્રી ગુર્જર માનવ સેવા ટ્રસ્ટ	સુરત	૫૧,૦૦૦
૧૪. શ્રી પ્રિયવદનભાઈ એમ. શાહ અને શ્રીમતિ નિર્મલાબેન શાહ ચેરીટેબલ ટ્રસ્ટ હસ્તે ગીતાબેન રમેન્દ્રભાઈ પરીખ	ઝઘડિયા	૫૧,૦૦૦
૧૫. એસ્ટેટ ઓફ ડોલર શેઠ હસ્તે રમેશભાઈ શેઠ	મુંબઈ	૫૦,૦૦૦
૧૬. શ્રી વ્રજલાલ અને શ્રીમતિ વિજયલક્ષ્મી ખંદેરીયા ચેરિટેબલ ટ્રસ્ટ	રાજકોટ	૫૦,૦૦૦
૧૭. શ્રીમદ રાજચંદ્ર એજ્યુકેશન ટ્રસ્ટ	કરન્જવેરી	૫૦,૦૦૦
૧૮. નવનીત ફાઉન્ડેશન	અમદાવાદ	૩૦,૦૦૦
૧૯. કચેરીયા ફાઉન્ડેશન	અમદાવાદ	૨૫,૦૦૦
૨૦. સ્વ. બાઈ સુરજ વિડો ઓફ નાથાભાઈ મોરારભાઈ એસ. ટ્રસ્ટ	દોરા	૨૫,૦૦૦
૨૧. શાંતિલાલ ઉજમસિંહભાઈ એન્ડ સન્સ ચેરીટી ટ્રસ્ટ	મુંબઈ	૨૫,૦૦૦
૨૨. શ્રી મુંબાદેવી મંદિર ચેરીટીઝ	મુંબઈ	૨૫,૦૦૦
૨૩. સ્નેહલતા બાબુભાઈ કાપડીયા ચેરીટેબલ અને રીલીજીયસ ટ્રસ્ટ	સુરત	૨૫,૦૦૦

૨૪. ધી કોસંબા પુર્વ વિભાગ કો.ઓ. ક્રેડીટ સોસાયટી લી.	કોસંબા (આર.એસ.)	૨૫,૦૦૦
૨૫. ગ્રામ વિકાસ ટ્રસ્ટ	ભરૂચ	૨૨,૦૦૦
૨૬. શાંતાબેન દલીચંદ ટ્રસ્ટ	સુરત	૨૨,૦૦૦
૨૭. શ્રી ચિંતામણી પાર્શ્વનાથ જૈન દેહરાસર	સુરત	૨૧,૦૦૦
૨૮. શ્રી શારદામણી સેવા નિધિ	વડોદરા	૨૧,૦૦૦
૨૯. દેવીસન ચેરીટી	ન્યુ દિલ્હી	૨૦,૦૦૦
૩૦. પુરસોત્તમદાસ હરિકિશનદાસ ચેરીટેબલ ટ્રસ્ટ	મુંબઈ	૨૦,૦૦૦
૩૧. વાડીલાલ ભોગીલાલ શાહ ચેરીટેબલ ટ્રસ્ટ	મુંબઈ	૨૦,૦૦૦
૩૨. ગ્રાસીમ જનસેવા ટ્રસ્ટ	વિલાયત	૧૮,૬૮૨
૩૩. જીવાબેન ગોપાલભાઈ ચેરીટેબલ ટ્રસ્ટ	ભરૂચ	૧૫,૦૦૦
૩૪. શ્રી મથુરદાદા શુભ પ્રવૃત્તિ ટ્રસ્ટ ફંડ	મુંબઈ	૧૫,૦૦૦
૩૫. હરિવાણી ટ્રસ્ટ	અમદાવાદ	૧૧,૧૧૧
૩૬. જન ઉત્કર્ષ ટ્રસ્ટ	અમદાવાદ	૧૧,૦૦૦
૩૭. વયષ્કાશ્રમ સંસ્થા	વડોદરા	૧૧,૦૦૦
૩૮. અન્નપૂર્ણા ફાર્મસ પબ્લીક ચેરીટેબલ ટ્રસ્ટ	મુંબઈ	૧૦,૦૦૦
૩૯. સ્વ. ઈર્વદ હોર્મુસજી પી.અનીતા એન્ડ ડીનામાઈ એચ. અનીતા ટ્રસ્ટ	મુંબઈ	૧૦,૦૦૦
૪૦. શ્રીમતિ રાધિકાબેન હિંમતલાલ પટેલ ચેરીટેબલ ટ્રસ્ટ	વડોદરા	૧૦,૦૦૦
૪૧. જૈન યાત્રીકો	મુંબઈ	૫,૭૪૦
૪૨. ગાયત્રી લેડીઝ ક્લબ	ઝનોર	૫,૦૦૦
૪૩. લોજ અશોક	મુંબઈ	૫,૦૦૦
૪૪. એન.એન. દેસાઈ ચેરીટેબલ ટ્રસ્ટ	સુરત	૫,૦૦૦
૪૫. સેવા રૂરલના કર્મચારીઓની વિવિધલક્ષી સહકારી મંડળી લી.	ઝઘડિયા	૫,૦૦૦
૪૬. શાહ મોતીચંદ સામજી ધર્માદા ટ્રસ્ટ	પુણે	૫,૦૦૦
૪૭. ઉમરેઠ એજ્યુકેશન એન્ડ ચેરીટેબલ ટ્રસ્ટ	મુંબઈ	૫,૦૦૦

ઔદ્યોગિક એકમો અને વ્યાપારી ગૃહો દ્વારા મળેલ દાન

		રૂ.
૧. વર્ધમાન એક્રેલીક લી.	ઝઘડીયા	૧૬,૭૫,૦૦૦
૨. આર્થુસોફ્ટ ઈન્ડીયા લી.	ગાંધીનગર	૮,૪૦,૦૦૦
૩. અનોખી ચશ્માની દુકાન	ઝઘડીયા	૪,૪૫,૦૦૦
૪. ગોદરેજ એન્ડ બોયસ મેન્યુફેક્ચરીંગ કુ. લી.	મુંબઈ	૪,૧૨,૫૦૦
૫. પ્રસાદ કોચ ટેકનીક પ્રા. લી.	અમદાવાદ	૩,૦૦,૦૦૦
૬. અનોખી દવાની દુકાન	ઝઘડીયા	૨,૦૦,૦૦૦
૭. એક શુભેચ્છકશ્રી	સચીન	૨,૦૦,૦૦૦
૮. ભરૂચ એન્વાયરો ઈન્ફ્રાસ્ટ્રક્ચર લી.	અંકલેશ્વર	૨,૦૦,૦૦૦
૯. એન્વાયરો ટેકનોલોજી લી.	અંકલેશ્વર	૨,૦૦,૦૦૦
૧૦. કે પટેલ કેમોફાર્મા પ્રા. લી.	અંકલેશ્વર	૨,૦૦,૦૦૦
૧૧. નવદીપ કેમિકલ્સ પ્રા. લી.	મુંબઈ	૧,૫૦,૦૦૦
૧૨. રાજર્ષી પોલીફિલ્સ લી.	ઉમલલા	૧,૩૬,૪૦૦*
૧૩. ઈન્ટાસ ફાર્માસ્ટીયુટીકલ લી.	વાલિયા	૧,૨૩,૨૩૨
૧૪. ડીસીએમ શ્રીરામ લી- યુનિટ શ્રીરામ આલ્કલી એન્ડ કેમિકલ્સ પ્રા. લી.	ઝઘડીયા	૧,૦૫,૮૮૫
૧૫. ડી.આર.સી. ટેકનો	સુરત	૧,૦૦,૦૦૦
૧૬. હિન્દુસ્તાન પ્લેટેનીયમ પ્રા. લી.	મુંબઈ	૧,૦૦,૦૦૦
૧૭. લ્યુપીન લી.	અંકલેશ્વર	૧,૦૦,૦૦૦
૧૮. નરોડા એન્વાયરો પ્રોજેક્ટ્સ લી.	અમદાવાદ	૧,૦૦,૦૦૦
૧૯. તત્વસોફ્ટ	અમદાવાદ	૧,૦૦,૦૦૦
૨૦. ગેલેક્ષી સરફેકન્ટ્સ લી.	મુંબઈ	૬૬,૫૨૪
૨૧. ફોર્ચ્યુન મેડીકલ્સ	ભરૂચ	૬૩,૦૦૦
૨૨. ડેક્કન ફાઈન કેમિકલ્સ ઈન્ડીયા પ્રા. લી.	અંકલેશ્વર	૫૦,૦૦૦
૨૩. નમન મેડીકલ એજન્સી	ભરૂચ	૪૮,૦૦૦
૨૪. નીલકંઠ ઓરગેનીક્સ પ્રા. લી.	અંકલેશ્વર	૪૪,૦૦૦
૨૫. રીલાયન્સ ઈન્ડસ્ટ્રીઝ	દહેજ	૪૩,૩૫૨*
૨૬. અંકુર એન્ટરપ્રાઈઝ	નવા રાજુવાડીયા	૩૫,૮૮૪

૨૭. વિક્ટોરીયા મેડીકલ કોર્પોરેશન	અંકલેશ્વર	૩૧,૦૦૦
૨૮. પારસ ફાર્મા ડીસ્ટ્રીબ્યુટર્સ	ભરૂચ	૩૦,૦૦૦
૨૯. નર્મદા મેડીકલ એજન્સી	ભરૂચ	૨૭,૭૦૦
૩૦. ડોલફીન કેમ	અંકલેશ્વર	૨૫,૦૦૦
૩૧. અંકુર ઈલેક્ટ્રોપ્લેટીંગ ઈન્ડસ્ટ્રીઝ	અંકલેશ્વર	૨૦,૦૦૦
૩૨. શીવ સર્જિકલ એન્ડ મેડીસીન	ભરૂચ	૧૬,૩૧૦
૩૩. શાહ એન્ડ કોઠારી બ્રધર્સ	વડોદરા	૧૫,૦૦૦
૩૪. ફીનોરનીક કેમિકલ્સ ઈન્ડીયા પ્રા. લી.	અંકલેશ્વર	૧૧,૦૦૦
૩૫. રેક્ષ ઈન્સ્ટ્રુમેન્ટ્સ	વડોદરા	૧૧,૦૦૦
૩૬. શ્રીજી એન્ટર પ્રાઈઝ	અંકલેશ્વર	૧૧,૦૦૦
૩૭. રામીન	વડોદરા	૧૦,૦૦૦
૩૮. માતૃ કેમિકલ્સ	અંકલેશ્વર	૮,૦૦૦
૩૯. આશા મેડીકલ એજન્સી	વડોદરા	૭,૨૫૧
૪૦. લોખંડવાલા ટ્રેડલીક	અંકલેશ્વર	૬,૫૦૦
૪૧. દિનયાર મેડીકલ સ્ટોર	વડોદરા	૫,૪૨૩
૪૨. નવીસુન એન્ડ કંપની	વડોદરા	૫,૧૦૦
૪૩. મેડીકયોર એજન્સી	વડોદરા	૫,૦૦૧
૪૪. એસ.એન.આર. કોર્પોરેશન	વડોદરા	૫,૦૦૧
૪૫. રીલાયેબલ ટ્રેડ કોર્પોરેશન	ભરૂચ	૫,૦૦૦
૪૬. સીલ્વરલાઈન એક્ષપોર્ટ્સ પ્રા. લી.	વિદ્યાનગર	૫,૦૦૦
૪૭. પાર્થી ડીસ્ટ્રીબ્યુટર્સ	વડોદરા	૨,૦૦૦
૪૮. શ્રી રાજ મેડીકલ એજન્સી	વડોદરા	૧,૫૦૦
૪૯. એલાઈડ ટ્રેડ કોર્પોરેશન	વડોદરા	૧,૦૩૬
૫૦. બરોડા એજન્સી	વડોદરા	૫૦૧

(* - ખર્ચ પેટે)

વ્યક્તિગત દાન

રૂ.

૧. નટવરલાલ અને ઉષાબેન પટેલ	નવસારી	૫૦,૦૦,૦૦૦
૨. સ્વ. ચંચળબેન ટી. પટેલ હસ્તે જગદીશભાઈ પટેલ	મીયાંગામ—કરજણ	૭,૫૧,૦૦૦
૩. પ્રકાશભાઈ એચ. શાહ	અમદાવાદ	૫,૦૦,૦૦૦
૪. સ્વ. ગોપાલભાઈ નાગરાજ અને ચંદ્રિકાબેન નાગરાજના સ્મરણાર્થે હસ્તે વૃંદાબેન ભાલચંદ્ર કુલકર્ણી	મુંબઈ	૪,૦૦,૦૦૧
૫. એક શુભેચ્છકશ્રી	મુંબઈ	૩,૦૦,૦૦૦
૬. રમેશભાઈ કછોલીયા	મુંબઈ	૩,૦૦,૦૦૦
૭. મુકેશભાઈ પોપટભાઈ કણસાગરા	ભરૂચ	૨,૦૦,૦૦૧
૮. સ્વ. રમણભાઈ ધીરજભાઈ ભક્તાના સ્મરણાર્થે હસ્તે અંજનાબેન હિતેશભાઈ ભક્તા	બાજીપુરા	૨,૦૦,૦૦૦
૯. ગૌરીશ ગોવિંદભાઈ ગડબેલ	સુરત	૨,૦૦,૦૦૦
૧૦. પંકજકુમાર એચ. કાપડીયા	સુરત	૨,૦૦,૦૦૦
૧૧. સ્વ. કુસુમબેન પ્રવિણભાઈ શાહના સ્મરણાર્થે હસ્તે પ્રવિણભાઈ ઘરમપાલ શાહ	સુરત	૨,૦૦,૦૦૦
૧૨. ઉલ્લાસભાઈ સી. પેમાસ્ટર	મુંબઈ	૧,૫૧,૦૦૦
૧૩. કરશનભાઈ અને ગુલાબબેન ભક્તા	સામપુરા	૧,૫૦,૦૦૦
૧૪. એક શુભેચ્છકશ્રી	સુરત	૧,૫૦,૦૦૦
૧૫. ડૉ. હર્ષદભાઈ વૈદ્ય	ખારીકુઈ ખેરાલુ	૧,૧૧,૦૦૦
૧૬. સ્વ. ગાંડાભાઈ મોહનલાલ નાયક અને સ્વ. રૂક્ષમણીબેન નાયકના સ્મરણાર્થે હસ્તે સુધાબેન જયેશકુમાર નાયક	સુરત	૧,૧૦,૦૦૦
૧૭. અજીતભાઈ ચીમનલાલ શાહ	મુંબઈ	૧,૦૦,૦૦૦
૧૮. ચંદ્રકાંતભાઈ શાંતિલાલ પટેલ	વડોદરા	૧,૦૦,૦૦૦
૧૯. દેવીકાબેન ચંદ્રકાંત પટેલ	વડોદરા	૧,૦૦,૦૦૦
૨૦. ચંદ્રવદનભાઈ શાંતિલાલ શાહ	મુંબઈ	૧,૦૦,૦૦૦
૨૧. દક્ષાબેન દિપકકુમાર શાહ	અમદાવાદ	૧,૦૦,૦૦૦
૨૨. કંચનબેન ભગવાનજીભાઈ ભક્તા	સામપુરા	૧,૦૦,૦૦૦
૨૩. સ્વ. ઉર્મિલાબેન ગોવિંદભાઈ પટેલ	સુરત	૧,૦૦,૦૦૦
૨૪. મિહિરભાઈ હરિવદનભાઈ જોષી	અમદાવાદ	૧,૦૦,૦૦૦
૨૫. રમેશભાઈ અમૃતલાલ મહેતા	અમદાવાદ	૧,૦૦,૦૦૦
૨૬. સુધીરભાઈ એસ. શાહ	મુંબઈ	૧,૦૦,૦૦૦
૨૭. તુષારભાઈ એ. દેસાઈ	વલસાડ	૧,૦૦,૦૦૦
૨૮. એક શુભેચ્છકશ્રી	સુરત	૮૦,૦૦૦

૨૯. રસીલાબેન ભૂપેન્દ્રભાઈ શાહ હસ્તે રમેશભાઈ મનુભાઈ શાહ	ઝઘડિયા	૯૦,૦૦૦
૩૦. સ્વ. અનિલભાઈ દેસાઈના સ્મરણાર્થે હસ્તે ડૉ. પંકજભાઈ મનુભાઈ શાહ	અમદાવાદ	૭૬,૦૦૦
૩૧. એક શુભેચ્છકશ્રી	સુરત	૭૫,૦૦૦
૩૨. શ્રીકાંતભાઈ ભાલચંદ્ર નામજોષી	અમદાવાદ	૬૮,૦૦૦
૩૩. સ્મીતાબેન ગૌરાંગભાઈ શાહ	મુંબઈ	૬૦,૦૦૦
૩૪. સ્વ. શ્રી જયાનંદ સોમનાથ ઉપાધ્યાય, શ્રી મુકુંદચંદ્ર જયાનંદ ઉપાધ્યાય, શ્રીમતિ હંસાબેન મુકુંદચંદ્ર ઉપાધ્યાયના સ્મરણાર્થે હસ્તે વત્સલાબેન સુધીરભાઈ વ્યાસ	વડોદરા	૬૦,૦૦૦
૩૫. કંચનભાઈ ડાહ્યાભાઈ પટેલ	શીયાલી	૫૩,૦૦૦
૩૬. ગીરીશભાઈ ચોકસી	મુંબઈ	૫૧,૦૦૦
૩૭. હરેશભાઈ જમનાદાસ નીમાવત	અમદાવાદ	૫૧,૦૦૦
૩૮. સીતાબેન ધીરજભાઈ ભક્તા	દિગશ	૫૧,૦૦૦
૩૯. સુભાષભાઈ આર. શાહ	મુંબઈ	૫૧,૦૦૦
૪૦. ડૉ. અશોકભાઈ એ. ભડીયાદરા	સુરત	૫૦,૦૦૦
૪૧. દેવર્ષિભાઈ ત્રિવેદી	વડોદરા	૫૦,૦૦૦
૪૨. મનુ વિક્રમસિંઘ જસોલ	ગાંધીનગર	૫૦,૦૦૦
૪૩. નિરંજનાબેન અને જીતેનભાઈ શાહ	અમદાવાદ	૫૦,૦૦૦
૪૪. ડૉ. પ્રવિણચંદ્ર ચીમનલાલ પરીખ	અમદાવાદ	૫૦,૦૦૦
૪૫. સ્વ. શ્રી ગીરીશભાઈ ચીનુભાઈ શેઠના સ્મરણાર્થે હસ્તે સરોજબેન ગીરીશભાઈ શેઠ	અમદાવાદ	૫૦,૦૦૦
૪૬. ડૉ. શીલાબેન એ. ભારાણી	વડોદરા	૫૦,૦૦૦
૪૭. કાંતાબેન રમેશચંદ્ર પટેલ	સજોદ	૩૭,૦૦૦
૪૮. ભૂપેન્દ્રભાઈ સી. મહેતા	ભરૂચ	૩૬,૦૦૦
૪૯. જોહરભાઈ અકબરઅલી કપાસી	ભરૂચ	૩૧,૦૦૦
૫૦. ડૉ. દિપકભાઈ એમ. સોલંકી	મુંબઈ	૩૦,૦૦૦
૫૧. એક શુભેચ્છકશ્રી	ગાંધીનગર	૩૦,૦૦૦
૫૨. પ્રિયદર્શી કાંતિલાલ મશરૂવાલા	અકોલા	૩૦,૦૦૦
૫૩. શ્રીજીબેન મણી	અંકલેશ્વર	૩૦,૦૦૦
૫૪. તારાબેન મગનલાલ પ્રેસવાલા	સુરત	૩૦,૦૦૦
૫૫. અરવિંદભાઈ યશવંતભાઈ કુલકર્ણી	મુંબઈ	૨૫,૦૦૦
૫૬. દક્ષાબેન અરૂણભાઈ વામદત્ત	પીપલોદ	૨૫,૦૦૦
૫૭. ગોવિંદભાઈ નાથુભાઈ અગ્રવાલ	મુંબઈ	૨૫,૦૦૦
૫૮. ગુણવંતભાઈ એચ. શાહ	વડોદરા	૨૫,૦૦૦

૫૯. નાથુભાઈ મોહનલાલ વસાવા	નંદાવ	૨૫,૦૦૦
૬૦. નેહલબેન એન. શાહ	સુરત	૨૫,૦૦૦
૬૧. રમેશભાઈ યુ. અલમૌલા	સુરત	૨૫,૦૦૦
૬૨. નિશાબેન આર. અલમૌલા	સુરત	૨૫,૦૦૦
૬૩. પ્રજ્ઞાબેન સુનિતભાઈ પરીખ	પુના	૨૫,૦૦૦
૬૪. પ્રવિણાબેન પંકજભાઈ શાહ	અમદાવાદ	૨૫,૦૦૦
૬૫. સંગીતાબેન રણછોડભાઈ શાહ	ભરૂચ	૨૫,૦૦૦
૬૬. સતીષભાઈ જે. મહેતા	પુના	૨૫,૦૦૦
૬૭. વિશાલભાઈ પંકજભાઈ શાહ	મુંબઈ	૨૫,૦૦૦
૬૮. મયંકકુમાર શાંતિલાલ પંડ્યા	ઝઘડિયા	૨૩,૦૦૧
૬૯. અતુલભાઈ રશીકભાઈ માંકડ	વડોદરા	૨૨,૦૦૦
૭૦. ઈલાબેન રમણીકલાલ દેસાઈ	સુરત	૨૨,૦૦૦
૭૧. બલદેવભાઈ ચંદનમલ વટનાણી	વડોદરા	૨૧,૦૦૦
૭૨. બિંદુબેન નરેન્દ્રભાઈ શાહ	મુંબઈ	૨૧,૦૦૦
૭૩. જેસલકુમાર જયેશભાઈ ઠક્કર	વડોદરા	૨૧,૦૦૦
૭૪. હિરેનભાઈ હરેશભાઈ ઝઘડીયાવાલા	અંકલેશ્વર	૨૦,૫૦૧
૭૫. ડૉ. અશોકભાઈ મણીલાલ પરીખ	વડોદરા	૨૦,૦૦૦
૭૬. જશુભાઈ આર. રોહિત	ભરૂચ	૨૦,૦૦૦
૭૭. જયેન્દ્રભાઈ મણીલાલ શેઠ	ભરૂચ	૨૦,૦૦૦
૭૮. મુકેશકુમાર રમેશચંદ્ર મહેતા	સુરત	૨૦,૦૦૦
૭૯. પ્રણવભાઈ એ. દેસાઈ	વડોદરા	૨૦,૦૦૦
૮૦. ડૉ. પ્રતિમાબેન દિલીપભાઈ દેસાઈ	વડોદરા	૨૦,૦૦૦
૮૧. પ્રિતિબેન ધનંજયભાઈ દેસાઈ	વલસાડ	૨૦,૦૦૦
૮૨. ડૉ. પ્રિતિબેન પ્રશાંતભાઈ પટેલ	વડોદરા	૨૦,૦૦૦
૮૩. રામચંદ્રભાઈ મનુભાઈ પંચોલી	સણોસરા	૨૦,૦૦૦
૮૪. એક શુભેચ્છકશ્રી	ભરૂચ	૨૦,૦૦૦
૮૫. ઉર્વિશભાઈ દિનેશભાઈ પટેલ	અમદાવાદ	૨૦,૦૦૦
૮૬. એક શુભેચ્છકશ્રી	—	૧૭,૬૫૦
૮૭. એક શુભેચ્છકશ્રી	—	૧૫,૦૦૦
૮૮. અંબાલાલ ગોપાલભાઈ પટેલ	કરજણ	૧૫,૦૦૦
૮૯. અંકુરભાઈ સી. કોઠારી	સુરત	૧૫,૦૦૦
૯૦. ઈશાનભાઈ રાજનભાઈ પંડ્યા	તરસાડી (કોસંબા)	૧૫,૦૦૦
૯૧. ડૉ. કલ્પેશભાઈ ગોવિંદલાલ શાહ	વડોદરા	૧૫,૦૦૦
૯૨. કીર્તિભાઈ કે. શાહ	મુંબઈ	૧૫,૦૦૦

૯૩.	રાજશ્રીબેન જગદીશભાઈ દેસાઈ	મુંબઈ	૧૫,૦૦૦
૯૪.	સંજયભાઈ ઉન્મેશભાઈ મશરૂવાલા	મુંબઈ	૧૫,૦૦૦
૯૫.	શાંતાબેન ઠાકોરલાલ પટેલ	સેવણી	૧૫,૦૦૦
૯૬.	વિરેન્દ્રભાઈ માણેકલાલ વ્યાસ	વડોદરા	૧૫,૦૦૦
૯૭.	યોગેશભાઈ વાઘજીભાઈ પટેલ	સીસોદરા	૧૫,૦૦૦
૯૮.	યોગેશચંદ્ર મણીલાલ શાહ	અમદાવાદ	૧૫,૦૦૦
૯૯.	કિરીટકુમાર અને તરુબેન સરૈયા	અમદાવાદ	૧૪,૫૦૦
૧૦૦.	નવિનચંદ્ર દલીચંદ શાહ	સુરત	૧૪,૦૦૦
૧૦૧.	નવિનચંદ્ર દલીચંદ શાહ (એચ.યુ.એફ.)	સુરત	૧૪,૦૦૦
૧૦૨.	જશવંતલાલ મોહનલાલ શાહ	મુંબઈ	૧૩,૦૦૦
૧૦૩.	રન્નાબેન રાજીવભાઈ પરીખ	અમદાવાદ	૧૩,૦૦૦
૧૦૪.	અરૂણકુમાર દિનકરલાલ દવે	ડભોઈ	૧૨,૦૦૦
૧૦૫.	માલતીબેન ભૂપેન્દ્રભાઈ શાહ	અંકલેશ્વર	૧૧,૧૧૧
૧૦૬.	અજયભાઈ ક્રિશ્નાભાઈ ઉપ્પલ	કોલકત્તા	૧૧,૦૦૦
૧૦૭.	અક્ષતભાઈ અજયભાઈ થાનાવાલા	મુંબઈ	૧૧,૦૦૦
૧૦૮.	ઉષાબેન થાનાવાલા	મુંબઈ	૧૧,૦૦૦
૧૦૯.	ભાષ્કરભાઈ શીવશંકર વ્યાસ	અમદાવાદ	૧૧,૦૦૦
૧૧૦.	ભૂપેન્દ્રભાઈ પ્રભુલાલ શાહ	અંકલેશ્વર	૧૧,૦૦૦
૧૧૧.	બિપીનભાઈ પરાગજીભાઈ નાયક (એચ.યુ.એફ.)	સુરત	૧૧,૦૦૦
૧૧૨.	દિપીકાબેન મિતેષભાઈ વોરા	અમદાવાદ	૧૧,૦૦૦
૧૧૩.	કેતકીબેન વસંતભાઈ શાહ	અમદાવાદ	૧૧,૦૦૦
૧૧૪.	મિહિરભાઈ જયંતભાઈ ભાલોદીયા	અંકલેશ્વર	૧૧,૦૦૦
૧૧૫.	સ્વ. મનીષભાઈ પ્રજાપતિના સ્મરણાર્થે હસ્તે નીલાબેન મનીષભાઈ પ્રજાપતિ	સુરત	૧૧,૦૦૦
૧૧૬.	નિલેશભાઈ જે. મહેતા	વડોદરા	૧૧,૦૦૦
૧૧૭.	સ્વ. મધુબેન મનુભાઈ દેસાઈના સ્મરણાર્થે હસ્તે નિલેશભાઈ બી. દેસાઈ	તરસાડી	૧૧,૦૦૦
૧૧૮.	સુધાબેન નવનીતભાઈ શાહ	અમદાવાદ	૧૧,૦૦૦
૧૧૯.	વિશ્વેશભાઈ વિરેન્દ્રભાઈ અવાસીયા	મુંબઈ	૧૧,૦૦૦
૧૨૦.	આનંદભાઈ નવનીતભાઈ	—	૧૦,૦૦૦
૧૨૧.	અરૂણકુમાર નટવરલાલ દવે	ઉમરેઠ	૧૦,૦૦૦
૧૨૨.	આશિષભાઈ એ. ડેલીવાલા	અમદાવાદ	૧૦,૦૦૦
૧૨૩.	અશોકકુમાર ચુનીલાલ મહેતા	અંકલેશ્વર	૧૦,૦૦૦
૧૨૪.	અવનીબેન શેઠ	અમદાવાદ	૧૦,૦૦૦

૧૨૫. ડૉ. ભરતભાઈ એમ. શાહ	અમદાવાદ	૧૦,૦૦૦
૧૨૬. ભૂપેન્દ્રભાઈ અંબાલાલ અણખીવાલા	ભરૂચ	૧૦,૦૦૦
૧૨૭. પ્રવિણાબેન ભૂપેન્દ્રભાઈ અણખીવાલા	ભરૂચ	૧૦,૦૦૦
૧૨૮. છાયાબેન પટેલ	વડોદરા	૧૦,૦૦૦
૧૨૯. દુર્ગાકુમારી પાલ	મેહસાન	૧૦,૦૦૦
૧૩૦. ડૉ. ગણપતસિંહ બી. સાયણીયા	અંકલેશ્વર	૧૦,૦૦૦
૧૩૧. હંસાબેન વિનોદચંદ્ર શાહ	ઉમલવા	૧૦,૦૦૦
૧૩૨. હર્ષદાબેન નરેન્દ્રકુમાર દવે	વડોદરા	૧૦,૦૦૦
૧૩૩. જનકરાજ દિવાનચંદ મદન	સુરત	૧૦,૦૦૦
૧૩૪. જયંતિલાલ મગનલાલ શાહ	સુરત	૧૦,૦૦૦
૧૩૫. જયંતિલાલ નાથાલાલ શેઠ	અમદાવાદ	૧૦,૦૦૦
૧૩૬. કાંતિલાલ જેઠાલાલ પુરોહિત	શુકલતીર્થ	૧૦,૦૦૦
૧૩૭. કુસુમબેન પૂંજાલાલ શાહ	વિદ્યાનગર	૧૦,૦૦૦
૧૩૮. મહેન્દ્રકુમાર નાનાલાલ શાહ	બાકરોલ	૧૦,૦૦૦
૧૩૯. નિલાબેન સુરેશભાઈ દેસાઈ	ભરૂચ	૧૦,૦૦૦
૧૪૦. પારૂબેન મનહરલાલ શાહ	ભરૂચ	૧૦,૦૦૦
૧૪૧. પ્રદિપભાઈ ગટ્ટલાલ શાહ	મુંબઈ	૧૦,૦૦૦
૧૪૨. પ્રદિપભાઈ મહેશભાઈ શાહ	ભરૂચ	૧૦,૦૦૦
૧૪૩. રાજેન્દ્રભાઈ કે. નાયક	અંકલેશ્વર	૧૦,૦૦૦
૧૪૪. સૂર્યકાંત શોભાગચંદ શાહ	સુરત	૧૦,૦૦૦
૧૪૫. તરૂણભાઈ રસીકલાલ શાહ	અમદાવાદ	૧૦,૦૦૦
૧૪૬. વસંતબેન શાહ	સુરત	૧૦,૦૦૦
૧૪૭. સ્વ. શ્રી અનિલભાઈ દેસાઈના સ્મરણાર્થે હસ્તે ડૉ. શ્રેયભાઈ અનિલભાઈ દેસાઈ	ઝઘડિયા	૮,૮૦૭
૧૪૮. મહેન્દ્રભાઈ ખાતરીયાભાઈ વસાવા	ડેડીયાપાડા	૮,૪૦૦
૧૪૯. ફલીભાઈ બી. વાડીઆ	સુરત	૮,૦૦૦
૧૫૦. ચિરાગભાઈ નવિનચંદ્ર શાહ	સુરત	૭,૦૦૦
૧૫૧. દિપકભાઈ જે. શાહ	આણંદ	૭,૦૦૦
૧૫૨. ગીતાબેન એન. શાહ	સુરત	૭,૦૦૦
૧૫૩. કુસુમબેન ભુપતરાય ગાંધી	વડોદરા	૭,૦૦૦
૧૫૪. ડૉ. સુજાતાબેન કાંતિલાલ શાહ	અમદાવાદ	૭,૦૦૦
૧૫૫. સુમતીબેન જીગરભાઈ શાહ	સુરત	૭,૦૦૦
૧૫૬. જયાબેન ત્રિભુવનદાસ ગોરખોદવાલા	ભરૂચ	૬,૦૦૧
૧૫૭. નિલેશકુમાર અમૃતલાલ પટેલ	વડોદરા	૬,૦૦૦

૧૫૮.	સ્વ. મનોરમાબેન જયંતિલાલ કાપડીયા, સ્વ. વિજયાલક્ષ્મીબેન ઠાકોરદાસ, સ્વ. ઠાકોરદાસ ઝીણાભાઈ શાહ, સ્વ. જયંતિલાલ હીરાલાલ કાપડીયાના સ્મરણાર્થે, હસ્તે મનોજભાઈ જે. કાપડીયા	અમરોલી " " "	૬,૦૦૦ ૬,૦૦૦ ૬,૦૦૦ ૬,૦૦૦
૧૫૯.	વિજયભાઈ ગાંધી	અમદાવાદ	૫,૫૦૦
૧૬૦.	એક શુભેચ્છકશ્રી	—	૫,૦૦૧
૧૬૧.	અંકુરકુમાર એમ. ગાંધી	પુના	૫,૦૦૧
૧૬૨.	નંદકિશોર વસંતરાવ ધામધેરે	પુના	૫,૦૦૧
૧૬૩.	પ્રભાકર પ્રાણલાલ સ્વાદીયા	વડોદરા	૫,૦૦૧
૧૬૪.	સુમનલાલ મોતીલાલ તાપીયાવાલા	ભરૂચ	૫,૦૦૧
૧૬૫.	વિજયકાંત મહેન્દ્રલાલ કાપડીયા	ભરૂચ	૫,૦૦૧
૧૬૬.	અરૂણકુમાર એ. મોદી	વડોદરા	૫,૦૦૧
૧૬૭.	એક શુભેચ્છકશ્રી	—	૫,૦૦૦
૧૬૮.	અમૃતલાલ ભીમસિંહ શાહ	મુંબઈ	૫,૦૦૦
૧૬૯.	અંકુરભાઈ પ્રફુલભાઈ મહેતા	મુંબઈ	૫,૦૦૦
૧૭૦.	ડૉ. અશ્વિનીબેન મનસુખલાલ કાપડીયા	સુરત	૫,૦૦૦
૧૭૧.	અતુલભાઈ અરવિંદભાઈ દેસાઈ	અમદાવાદ	૫,૦૦૦
૧૭૨.	બળવંતરાય ઘેલાભાઈ દેસાઈ	વડોદરા	૫,૦૦૦
૧૭૩.	ભદ્રાબેન વિક્રમભાઈ સવાઈ	અમદાવાદ	૫,૦૦૦
૧૭૪.	ભાનુબેન રમણભાઈ પટેલ	અમદાવાદ	૫,૦૦૦
૧૭૫.	ભરતભાઈ વકીલ	ઝાડેશ્વર	૫,૦૦૦
૧૭૬.	ભારતીબેન નવિનભાઈ દેસાઈ	સુરત	૫,૦૦૦
૧૭૭.	ભારતીબેન કુમુદચંદ્ર શાહ	અમદાવાદ	૫,૦૦૦
૧૭૮.	દિપકભાઈ બી. દવે	મુંબઈ	૫,૦૦૦
૧૭૯.	ડૉ. હરિક્રિષ્ણા માણેકલાલ દેસાઈ	અમદાવાદ	૫,૦૦૦
૧૮૦.	હર્ષદરાય કસનજી દેસાઈ	સુરત	૫,૦૦૦
૧૮૧.	હસમુખભાઈ ઘાયેલ	સુરત	૫,૦૦૦
૧૮૨.	હેમલતાબેન મહેન્દ્રભાઈ દેસાઈ	વલસાડ	૫,૦૦૦
૧૮૩.	ડૉ. જયેશભાઈ આર. જોષી	જામનગર	૫,૦૦૦
૧૮૪.	ડૉ. જયેશકુમાર જયંતિલાલ શેઠ	અમદાવાદ	૫,૦૦૦
૧૮૫.	કિશોરચંદ્ર મણીલાલ થાનકી	ભરૂચ	૫,૦૦૦
૧૮૬.	કૃણાલભાઈ આર. પટેલ	ભરૂચ	૫,૦૦૦

૧૮૭. લતાબેન રમેશચંદ્ર દેસાઈ	સુરત	૫,૦૦૦
૧૮૮. ડૉ. લોપાબેન અમૃતલાલ મહેતા	મુંબઈ	૫,૦૦૦
૧૮૯. મહેન્દ્રભાઈ મણીલાલ પટેલ	કાલોલ	૫,૦૦૦
૧૯૦. એક શુભેચ્છકશ્રી	ભરૂચ	૫,૦૦૦
૧૯૧. ડૉ. મૃદુલાબેન કે. લાલા	રાકનપુર, ભડાજ	૫,૦૦૦
૧૯૨. નટવરલાલ લાલજીભાઈ કલથીયા	સુરત	૫,૦૦૦
૧૯૩. નિતિનચંદ્ર ગમનલાલ તમાકુવાલા	સુરત	૫,૦૦૦
૧૯૪. પ્રથમેશભાઈ જી. પરીખ	મુંબઈ	૫,૦૦૦
૧૯૫. પ્રવિણચંદ્ર ધર્મસિંહ ઠક્કર	વડોદરા	૫,૦૦૦
૧૯૬. રજનીકાંત ચીમનલાલ શાહ	ગાંધીનગર	૫,૦૦૦
૧૯૭. રણજીતસિંહ છત્રસિંહ વાંસદિયા	ઝઘડિયા	૫,૦૦૦
૧૯૮. રોનકભાઈ અરવિંદભાઈ પટેલ	ભરૂચ	૫,૦૦૦
૧૯૯. સતીષભાઈ મણીલાલ સોલંકી	મુંબઈ	૫,૦૦૦
૨૦૦. સોનલબેન મુકેશભાઈ નાયક	વલસાડ	૫,૦૦૦
૨૦૧. સુરેશચંદ્ર બાપુભાઈ નાયક	સુરત	૫,૦૦૦
૨૦૨. વિનોદભાઈ સી. ચૌહાણ	અંકલેશ્વર	૫,૦૦૦
૨૦૩. વસંતભાઈ ચોવટીયા	સુરત	૪,૬૦૦
૨૦૪. આશાબેન જયંતિલાલ ભજયાવાલા	અંકલેશ્વર	૪,૦૦૦
૨૦૫. મીનળબેન દવે	ભરૂચ	૪,૦૦૦
૨૦૬. જનકસિંહ સુરસિંહ મોરી	રાજપારડી	૩,૬૦૦
૨૦૭. રાજેન્દ્રભાઈ નટવરભાઈ પટેલ	રાજપારડી	૩,૧૧૧
૨૦૮. પ્રેમસુખદાસ માલીરામ (એચ.યુ.એફ.)	અંકલેશ્વર	૩,૧૦૦
૨૦૯. રવિભાઈ શેટ્ટી	અંકલેશ્વર	૩,૧૦૦
૨૧૦. છાયાબેન મયંકભાઈ પંડ્યા	ઝઘડિયા	૩,૦૦૧
૨૧૧. એક શુભેચ્છકશ્રી	મુંબઈ	૩,૦૦૦
૨૧૨. એક શુભેચ્છકશ્રી	—	૩,૦૦૦
૨૧૩. ચિંતનકુમાર હસમુખલાલ શાહ	અમદાવાદ	૩,૦૦૦
૨૧૪. કે. જે. જાની	ભાવનગર	૩,૦૦૦
૨૧૫. સતીષચંદ્ર હિરાલાલ દલાલ	સુરત	૩,૦૦૦
૨૧૬. સ્મિતાબેન સતીષચંદ્ર દલાલ	સુરત	૩,૦૦૦
૨૧૭. તુલસીબેન થાનાવાલા	મુંબઈ	૩,૦૦૦
૨૧૮. જીતેન્દ્રસિંહ સોમસિંહ બોડાણા	ઝઘડિયા	૨,૫૧૧
૨૧૯. સુધીરભાઈ બાબુલાલ શેઠ	મુંબઈ	૨,૫૦૧

૨૨૦.	સ્વ. લીલાવતીબેન વેણીલાલ મહેતાના સ્મરણાર્થે હસ્તે ભરતભાઈ એમ. ડુયાવાલા	ભરૂચ	૨,૫૦૦
૨૨૧.	ફલકભાઈ બિમલભાઈ શેઠ	વડોદરા	૨,૫૦૦
૨૨૨.	કિરણભાઈ એન. શાહ	આણંદ	૨,૫૦૦
૨૨૩.	શૈલેન્દ્રભાઈ પ્રસાદ	અંકલેશ્વર	૨,૫૦૦
૨૨૪.	સુમિત્રાબેન અમરસિંહ ચૌહાણ	ઝઘડિયા	૨,૩૦૦
૨૨૫.	સ્વ. ગણપતસિંહ કાભઈબાવા ચાવડા તથા સ્વ. બહાદુરસિંહ કલ્યાણસિંહના સ્મરણાર્થે હસ્તે મહેન્દ્રસિંહ સજજનસિંહ પરમાર	શુકલતીર્થ	૨,૨૦૦
૨૨૬.	સ્વ. મદનબેન ઝુમ્મરલાલ કોચરમુથા (ફણસા)ની પૂણ્યતિથિ નિમિત્તે એમના પરિવાર તરફથી હસ્તે નિતાબેન કચરદાસ કોચરમુથા	ફણસા	૨,૧૦૦
૨૨૭.	નિતિનકુમાર ઠાકોરલાલ મોદી	ઝઘડિયા	૨,૧૦૦
૨૨૮.	આલોકભાઈ શાહ અને પૂજાબેન શાહ	જામનગર	૨,૦૦૧
૨૨૯.	ગીતાબેન શ્રીવત્સન	અંકલેશ્વર	૨,૦૦૧
૨૩૦.	અલકાબેન ગોપાલભાઈ શાહ	કપડવંજ	૨,૦૦૦
૨૩૧.	ચંદ્રાબેન પ્રેમચંદભાઈ શાહ	સુરત	૨,૦૦૦
૨૩૨.	જયેશકુમાર ચંપકલાલ શાહ	અંકલેશ્વર	૨,૦૦૦
૨૩૩.	નિતિનભાઈ પરીખ	નવસારી	૨,૦૦૦
૨૩૪.	કૈલાશબેન પરીખ	નવસારી	૨,૦૦૦
૨૩૫.	ડૉ. મૈત્રીબેન વાયડા	ભરૂચ	૨,૦૦૦
૨૩૬.	ડૉ. નિરવકુમાર રાઉલજી	ઝઘડિયા	૨,૦૦૦
૨૩૭.	રવજીભાઈ નારણભાઈ પટેલ	રારોદ	૨,૦૦૦
૨૩૮.	સાધનાબેન રમણલાલ શાહ	અમદાવાદ	૨,૦૦૦
૨૩૯.	સીમાબેન સંજયકુમાર પરીખ	સુરત	૨,૦૦૦
૨૪૦.	સોમીબેન ચંપકલાલ શાહ	અંકલેશ્વર	૨,૦૦૦
૨૪૧.	વર્ષાબેન શાહ	વડોદરા	૨,૦૦૦
૨૪૨.	યશભાઈ સ્નેહલભાઈ શાહ	મુંબઈ	૨,૦૦૦
૨૪૩.	સ્વ. ગીરીશભાઈ ચંપકલાલ દલાલના સ્મરણાર્થે હસ્તે ચૈતાલીબેન મયંકભાઈ કાપડીયા	અમરોલી	૨,૦૦૦
૨૪૪.	યાત્રાબેન કલોલા	વડોદરા	૧,૫૫૧
૨૪૫.	દિલીપભાઈ શાહ	ઈન્દોર	૧,૫૦૦
૨૪૬.	રમીલાબેન જયચંદભાઈ મોરખીયા	સુરત	૧,૫૦૦
૨૪૭.	એક શુભેચ્છકશ્રી	ઝઘડિયા	૧,૨૨૧

૨૪૮. જીજ્ઞેશકુમાર બાલુભાઈ પટેલ	બડોદરા	૧,૧૧૧
૨૪૯. રિતેષભાઈ શાહ	મુંબઈ	૧,૧૧૧
૨૫૦. હિતાર્થભાઈ બ્રિજેશભાઈ સ્વામી	ઝઘડિયા	૧,૧૦૦
૨૫૧. દશરથભાઈ ડાહ્યાભાઈ રાવળ	અમદાવાદ	૧,૧૦૦
૨૫૨. ડૉ. ઘિરેનભાઈ કિરીટભાઈ મોદી	ઝઘડિયા	૧,૧૦૦
૨૫૩. કીર્તિભાઈ નટુભાઈ શાહ	નવસારી	૧,૧૦૦
૨૫૪. સ્વ. દિવ્યાબા સજજનસિંહ પરમારના સ્મરણાર્થે હસ્તે મહેન્દ્રસિંહ સજજનસિંહ	શુકલતીર્થ	૧,૧૦૦
૨૫૫. મહેન્દ્રસિંહ સજજનસિંહ પરમાર	શુકલતીર્થ	૧,૧૦૦
૨૫૬. જનકભાઈ મોહનલાલ શાહ	અંકલેશ્વર	૧,૦૧૧
૨૫૭. સ્વ. શાંતિલાલ પંડ્યાના સ્મરણાર્થે હસ્તે જયશ્રીબેન મનોજભાઈ પંડ્યા	અંકલેશ્વર	૧,૦૦૧
૨૫૮. સ્વ. શાંતિલાલ પંડ્યાના સ્મરણાર્થે હસ્તે વરૂણકુમાર મનોજભાઈ પંડ્યા	અંકલેશ્વર	૧,૦૦૧
૨૫૯. મિતેશકુમાર સરાધભાઈ વસાવા	ઝઘડિયા	૧,૦૦૧
૨૬૦. નટવરલાલ એમ. મોદી	સુરત	૧,૦૦૧
૨૬૧. એક શુભેચ્છકશ્રી	—	૧,૦૦૦
૨૬૨. એક શુભેચ્છકશ્રી	—	૧,૦૦૦
૨૬૩. ડૉ. આભાબેન ચોરસીયા	ઈન્દોર	૧,૦૦૦
૨૬૪. અશોકભાઈ પટેલ	અંકલેશ્વર	૧,૦૦૦
૨૬૫. બનારસબેન રુંબરલાલ ચોરડીયા	ઓઝર	૧,૦૦૦
૨૬૬. બિહારીભાઈ શાહ	મુંબઈ	૧,૦૦૦
૨૬૭. સ્વ. અમિતાબેન ચિરાગકુમાર મોદીના સ્મરણાર્થે હસ્તે ચિરાગકુમાર જયંતિલાલ મોદી	ઝઘડિયા	૧,૦૦૦
૨૬૮. દર્શનાબેન અનિમેશભાઈ મુન્શી	વડોદરા	૧,૦૦૦
૨૬૯. દેવલબેન રાનુભાઈ ભરવાડ	ઝઘડિયા	૧,૦૦૦
૨૭૦. એલીસાબેન મહેન્દ્રભાઈ વસાવા	તલોદરા	૧,૦૦૦
૨૭૧. ગીરીશભાઈ શંકરભાઈ પટેલ	રારોદ	૧,૦૦૦
૨૭૨. ગોપાલભાઈ નગીનદાસ શાહ	અંકલેશ્વર	૧,૦૦૦
૨૭૩. હરિવદનભાઈ સી. શાહ	વડોદરા	૧,૦૦૦
૨૭૪. ડૉ. જતીનભાઈ પટેલ	જામનગર	૧,૦૦૦
૨૭૫. કાજલબેન રમેશભાઈ વસાવા	ઝઘડિયા	૧,૦૦૦
૨૭૬. કેતનભાઈ ઠાકોરભાઈ પટેલ	ઉધના	૧,૦૦૦

૨૭૭. પુશીબેન પ્રજ્ઞેશભાઈ શાહ	ભરૂચ	૧,૦૦૦
૨૭૮. કિંજલકુમાર વિનોદભાઈ પટેલ	અવિધા	૧,૦૦૦
૨૭૯. કિર્તીબેન યાજ્ઞીક	મુંબઈ	૧,૦૦૦
૨૮૦. મનુભાઈ દેસાઈ	સુરત	૧,૦૦૦
૨૮૧. પ્રદિપભાઈ એસ. તાપીયાવાલા	ભરૂચ	૧,૦૦૦
૨૮૨. રજનીકાંત રમેશચંદ્ર દેસાઈ	વલસાડ	૧,૦૦૦
૨૮૩. ડૉ. રેણુકાબેન એચ. શાહ	અમદાવાદ	૧,૦૦૦
૨૮૪. સામ કેકોબાદ કાથાવાલા	અંકલેશ્વર	૧,૦૦૦
૨૮૫. શીવલાલ પ્રભુદાસ પટેલ	રારોદ	૧,૦૦૦
૨૮૬. શુભાંગભાઈ પંડયા	અમદાવાદ	૧,૦૦૦
૨૮૭. સુભાષભાઈ મગનભાઈ પટેલ	નેત્રંગ	૧,૦૦૦
૨૮૮. સ્વ. સરલાબેન ચંપકલાલ પરીખ, સ્વ. ચંપકલાલ શંકરલાલ પરીખ, સ્વ. નગીનદાસ સોમાલાલ શાહના સ્મરણાર્થે હસ્તે નિશાબેન ગોપાલભાઈ શાહ	અંકલેશ્વર અંકલેશ્વર અંકલેશ્વર	૧,૦૦૦ ૧,૦૦૦ ૧,૦૦૦
૨૮૯. નિશાબેન ગોપાલભાઈ શાહ	અંકલેશ્વર	૧,૦૦૦
૨૯૦. નેહલભાઈ ત્રિવેદી	ભાવનગર	૫૫૧
૨૯૧. હસુમતીબેન ઠાકોરભાઈ પટેલ	લીમોદરા	૫૦૨
૨૯૨. હર્ષકાંતભાઈ ચંપકલાલ મોદી	અમદાવાદ	૫૦૧
૨૯૩. યુગભાઈ કેતનભાઈ પટેલ	ઉધના	૫૦૧
૨૯૪. બબીબેન મોરખીયા	સુરત	૫૦૦
૨૯૫. બકુલાબેન દિલીપસિંહ વાઘેલા	ઝઘડિયા	૫૦૦
૨૯૬. જાગૃતિબેન પી. પટેલ	અંકલેશ્વર	૫૦૦
૨૯૭. કમલભાઈ કે. પટેલ	ઝઘડિયા	૫૦૦
૨૯૮. રીનાબેન કમલભાઈ પટેલ	ઝઘડિયા	૫૦૦
૨૯૯. સફીકભાઈ ગઠુરભાઈ મન્સુરી	ઝઘડિયા	૫૦૦
૩૦૦. વિપુલભાઈ નટવરભાઈ ઠાકોર	ગોવાલી	૫૦૦
૩૦૧. શૈલેષકુમાર ભવાનભાઈ પટેલ	રાજપારડી	૩૫૦
૩૦૨. હેમંતભાઈ ચૌહાણ	ઝઘડિયા	૩૦૦
૩૦૩. વિકાસભાઈ સી. શાહ	વડોદરા	૨૫૧
૩૦૪. અમીનાબીબી રહેમાન શેખ	ઝઘડિયા	૨૦૧
૩૦૫. આર્જવ શ્રેયભાઈ દેસાઈ	ઝઘડિયા	૧૦૦
૩૦૬. અસ્મી શ્રેયભાઈ દેસાઈ	ઝઘડિયા	૧૦૦

વિદેશ દાન

અ. નં.	દાતાનું નામ	સ્થળ	યુ. એસ.એ. ડોલર
૧.	ઈન્ડિયન્સ ફોર કલેક્ટીવ એક્શન	યુ.એસ.એ.	૨,૪૫,૨૮૭
	શીશીરભાઈ અને બીનીતાબેન શાહ	૧,૦૦,૦૦૦	
	ડૉ. હરેનભાઈ જોશી અને ડૉ. પ્રતિમાબેન તોલાટ	૧,૦૦,૦૦૦	
	અલકેશભાઈ વાઢવાની	૧૫,૦૦૦	
	અજયભાઈ દેસાઈ	૩,૪૫૬	
	પિયરે ગ્રાન્ડ	૩,૦૦૦	
	સુરેશભાઈ અને ઈન્દીરાબેન શાહ	૨,૧૦૦	
	સમીરભાઈ અને કશીપ્રાબેન પટેલ	૨,૦૦૦	
	સરૈયા ફેમીલી ફાઉન્ડેશન	૧,૦૦૦	
	સંઘ્યાબેન આનંદભાઈ	૧,૧૦૧	
	વિપીન અને મીનાક્ષી ભાવસાર ચેરીટેબલ ટ્રસ્ટ	૨,૦૦૦	
	યોગેશભાઈ મહેતા	૧,૦૦૦	
	યોગેશભાઈ ગાંધી	૧,૧૧૧	
	સ્મિતભાઈ અને દેવાંશીબેન ગાંધી	૨,૦૦૦	
	પીઅરૈ ગ્રાન્ડ	૧,૦૦૦	
	વિકાસભાઈ પટેલ	૧,૦૦૦	
	હિમાંશુભાઈ અને શીતલબેન શાહ	૧,૫૦૦	
	ગમ્પાલા રેડી	૧,૯૫૦	
	જિતેન્દ્રભાઈ અને નલીનીબેન ચોકસી	૧,૦૦૨	
	પેનીનસ્યુએલા ગુજરાતી એસાસીએશન	૫૦૧	
	પંકજભાઈ નાણાવટી	૫૦૦	
	સ્મીતાબેન અને દિલીપભાઈ શાહ	૫૦૦	
	તારકભાઈ દેસાઈ	૫૦૦	
	ઉષાબેન બાબરીયા	૫૦૦	
	ધીમંતભાઈ ભટ્ટ	૫૦૦	
	નિશીતકુમાર અને સ્નેહલબેન શાહ	૩૦૨	
	સમીરભાઈ નિઝામુદ્દીન	૨૭૭	
	અરવિંદભાઈ અને વર્ષાબેન પટેલ	૨૫૦	
	(વેનગાર્ડ ચેરીટેબલ ટ્રસ્ટ)		
	શરદભાઈ જૈન	૨૫૦	
	પ્રવિણભાઈ ટંડલે	૨૫૦	
	રજતભાઈ ભાટીયા	૨૦૦	

અ. નં.	દાતાનું નામ	સ્થળ	યુ. એસ.એ. ડોલર
	લાવીશભાઈ બંગીયા	યુ.એસ.એ.	૧૫૦
	રોશનભાઈ ક્રિષ્નન		૧૫૦
	શુભેચ્છકશ્રી		૧૫૦
	હીનાબેન પટેલ		૫૦
	સુરેનભાઈ કાપડીયા અમેરીકોમ્પ સોલ્યુશન		૨૧
	ગુરપ્રીત કૌર		૧૧
	રુષીભાઈ કોઠારી		૫
૨.	શેર એન્ડ કેર ફાઉન્ડેશન	યુ.એસ.એ.	૨૫,૦૦૦
૩.	ડૉ. મહેશભાઈ એન્ડ ડૉ. મહેશ્વરીબેન દેસાઈ	યુ.એસ.એ.	૧૫,૦૦૦
	ફેમીલી ફાઉન્ડેશન		
૪.	દર્શનાબેન પી. મોદી	યુ.એસ.એ.	૫૦૧
૫.	રમણભાઈ અને શીવાનીબેન શર્મા	ઓસ્ટ્રેલીયા	૧૫૦
રૂપિયા			
૧.	મહેન્દ્રભાઈ જશભાઈ પટેલ	યુ.એસ.એ.	૩૩,૭૦,૦૦૦
૨.	સબિહાબેન અને સાજીદભાઈ મુસા	યુ.કે.	૧,૪૩,૪૧૦
૩.	ડૉ. શકુન્તલાબેન એમ. પટેલ	યુ.એસ.એ.	૧,૦૦,૦૦૦
૪.	સ્વ. પ્રભુભાઈ ડાહ્યાભાઈ દેસાઈ તથા સ્વ. માલીબેન પ્રભુભાઈ દેસાઈના સ્મરણાર્થે હસ્તે સન્મુખભાઈ પ્રભુભાઈ દેસાઈ	યુ.એસ.એ.	૧,૦૦,૦૦૦
૫.	સ્વ. સરોજબેન દેસાઈના સ્મરણાર્થે હસ્તે વૈશાલીબેન મહેતા	યુ.એસ.એ.	૧,૦૦,૦૦૦
૬.	તરૂણભાઈ રમણભાઈ ભક્ત	યુ.એસ.એ.	૭૨,૦૦૦
૭.	ડૉ. યુથીકાબેન પટેલ	યુ.એસ.એ.	૫૦,૦૦૦
૮.	ડૉ. મુદિતાબેન અને મુંજાલભાઈ દવે	યુ.એસ.એ.	૧૯,૦૦૦
૧૦.	ડૉ. દિનેશભાઈ શાહ	યુ.એસ.એ.	૧૦,૦૦૦
૧૧.	ડૉ. મુકતાબેન દિનેશભાઈ શાહ	યુ.એસ.એ.	૧૦,૦૦૦
૧૨.	જયોતિન્દ્રભાઈ ભુતવાલા	યુ.એસ.એ.	૧૦,૦૦૦
૧૩.	મનોહરભાઈ યશવર્ન	યુ.કે.	૪,૦૦૦

વસ્તુ ઢાન

અ.	ઢાતાનું નામ	સ્થળ	વિગત	રૂ.
૧.	મેગર પ્રાઈવેટ લિ.	મુંબઈ	ઈલેક્ટ્રીકલ ટેસ્ટીંગ સાધનો ૧૮ નંગ	૧૪,૩૦,૦૫૦
૨.	માનવ સાધના કેન્દ્ર	અમદાવાદ	(i) ચશ્માની ફ્રેમ નંગ-૧૨૪૯૮ (ii) Eye Drops બોટલ નંગ ૩૮૦	૪,૪૩,૦૦૧ ૭,૬૦૦
૩.	શ્રી ચંદ્રવદનભાઈ શાંતિલાલ શાહ	મુંબઈ	એલ.ઈ.ડી. ટ્યુબ નંગ-૬૦૦	૧,૦૭,૯૯૭
૪.	નવિનભાઈ મિસ્ત્રી	ભરૂચ	ઓફિસ ફર્નિચર	૮૮,૯૫૦
૫.	આદિજન અસ્મિતા ફાઉન્ડેશન	વલસાડ	દવા	૮૩,૧૫૦
૬.	બાબુલાલ જૈન	સુરત	(i) એલ.ઈ.ડી. ટ્યુબ નંગ ૧૩૦ (ii) બેબી બ્લેન્કેટ નંગ ૩૨૦	૨૦,૮૦૦ ૩૨,૦૦૦
૭.	કષ્ટભંજન ગ્રાફીકસ હસ્તે અલ્પેશભાઈ	અમદાવાદ	Creasing Printing Machine	૨૫,૦૦૦
૮.	ડીસ્ટ્રીકટ જિલ્લા ક્ષય અધિકારીની કચેરી	ભરૂચ	માઈક્રોસ્કોપ નંગ-૧	૨૫,૦૦૦
૯.	ડૉ. અશ્વિનભાઈ મોરે	નાસિક	NIBP (D) નંગ-૧	૨૧,૦૦૦
૧૦.	કેચુરભાઈ દેસાઈ	વલસાડ	ડાર્ક ગ્લાસીસ નંગ ૧૫૦૦	૯,૮૬૮
૧૧.	ડૉ. શકુન્તલાબેન પટેલ	યુ.એસ.એ.	Speculum 6 Nos. Skin Staple remover 1 No. Needle cutter 2 Nos.	૬,૦૫૦
૧૩.	કરશનભાઈ અને ગુલાબબેન ભક્તા	સામપુરા	સોલાપુરી ચારસા નંગ-૩૦	૧,૫૦૦
૧૪.	શરદભાઈ ચંદ્રકાન્તભાઈ શાહ	અમદાવાદ	પાણીનો ફુવારો નંગ-૧	૧,૪૦૦
૧૫.	ડૉ. પ્રદીપભાઈ પુજારા	સુરત	ફર્નિચર	૨૭
૧૬.	માનવ જ્યોત પબ્લીક ચેરીટેબલ ટ્રસ્ટ	મુંબઈ	દવા	-

- મૂલ્યનિષ્ઠ જીવનદ્વારા ગામડાનાં વંચિત સમાજ માટે સતત કાર્યરત રહેવું.
- પોતાને શોધવાનો શ્રેષ્ઠ રસ્તો, અન્યની સેવામાં પોતાનો સમર્પિત કરવાનો છે.
- કર્તવ્યનું ભાન થવું એ હંમેશા દીવા જેવું સ્પષ્ટ નથી હોતું. સત્યના પૂજારીને હંમેશા ખબરદાર રહેવું પડે.
- જે બુદ્ધિ સંમત ન હોય તથા જે નિતિમત્તાથી વિરુદ્ધ હોય તેવો કોઈપણ ધાર્મિક સિદ્ધાંત મને માન્ય નથી.

મહાત્મા ગાંધી

સ્વૈચ્છિક સંસ્થાઓની વિશ્વસનીયતા માટેનાં ધારાધોરણોનો અમલ

	વિગત	અમલ																																																								
A	નોંધણી																																																									
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ નામ ▪ સાર્વજનિક ટ્રસ્ટ કાયદો ▪ સોસાયટી રજિસ્ટ્રેશન કાયદો ▪ FCRA (ફોરેન કોન્ટ્રીબ્યુશન રેગ્યુલેશન એક્ટ) ▪ PAN (પરમેનન્ટ એકાઉન્ટ નંબર) ▪ TAN (ટેક્સ ડેડક્સન કલેક્શન નંબર) ▪ નેશનલ CSR Hub દ્વારા માન્યતા ▪ NGO રજીસ્ટ્રેશન નંબર (ભારત સરકાર) ▪ આવકવેરા કાયદામાંથી કરમુક્તિ ◆ ઈન્કમેટેક્સ એક્ટ મુજબ ૧૨ (A) રજીસ્ટ્રેશન ◆ ૮૦ જી (પ) હેઠળ (૫૦%) 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ સેવા રૂરલ (Society for Education Welfare & Action Rural) ▪ એફ/૨૧૩/સુરત તા. ૧૧/૬/૧૯૮૦ ▪ એફ/૧૧૦/ભરૂચ તા. ૧૮/૨/૧૯૮૪ ▪ ગુજ/૩૭૭/સુરત તા. ૧૧/૬/૧૯૮૦ ▪ ગુજ/૧૨૦/ભરૂચ તા. ૧૮/૨/૧૯૮૪ ▪ રજી. નં. ૦૪૧૯૯૦૦૦૬ તા. ૩/૦૧/૧૯૮૫ ▪ AAATS7375J તા. ૧૮/૨/૧૯૮૪ ▪ BRDS00965G તા. ૧૦/૬/૧૯૯૨ ▪ A/02/12/10/207 હેઠળ માર્ચ ૨૦૧૬ સુધીની મંજૂરી. ▪ GJ/2012/0054840 ▪ BRD/6ID/110/15/8/80 Dt. 22/8/1980 ▪ No. BRD I.T.O.-III/Tech./104-188-S/2008-2009 હેઠળ કાયમી મંજૂરી 																																																								
B	સંસ્થાના ધ્યેય અને અભિગમની સ્પષ્ટતા અને પ્રતિબદ્ધતા																																																									
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ સંસ્થાના બંધારણ અને વિવિધ અહેવાલોમાં રજૂઆત ▪ કાર્યક્રમો અને પ્રવૃત્તિઓમાં રૂપાંતરિત થયું છે ? ▪ કાર્યકરો,લાભાર્થીઓ અને સ્થાનિક લોકોમાં સ્પષ્ટતા અને સ્વીકૃતિ 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ખૂબ જ સ્પષ્ટ અને દ્રઢ ▪ સારી રીતે ▪ સભાન પ્રયત્નો ચાલુ છે 																																																								
C	વહીવટ અને સંચાલન																																																									
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ સંચાલક મંડળના સભ્યો / ટ્રસ્ટીઓ/ગવર્નાંગ બોર્ડ (દર ત્રણ મહિને મળે છે.) ▪ દરેક પ્રવૃત્તિઓ માટેના લક્ષ્યાંકો તેમજ સમીક્ષા માટેની પદ્ધતિ તથા સમયાંતરે મોનિટરીંગ ▪ સલાહકાર સમિતિ ▪ ખરીદી, સ્ટોર અને વિતરણ નીતિ ▪ ડેડ સ્ટોક રજીસ્ટર 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ૩૬% મહિલા સભ્યો. ▪ ટ્રસ્ટીઓ અને તેમના પરિવારમાંથી માત્ર ૯ સ્ટાફને તેમના પૂર્ણ સમયના વ્યાવસાયિક કાર્ય માટે વેતન મળે છે. ▪ મિટીંગની તારીખો : તા. ૧ જુન'૧૯, ૧૩ જુલાઈ'૧૯, ૧૫ ડિસે. '૧૯, ૧૪ માર્ચ'૨૦ ▪ સુવ્યવસ્થિત રીતે ▪ લક્ષ્યાંક નક્કી કરવામાં અને ત્રિમાસિક સમીક્ષામાં પાયાના કાર્યકરોની સામેલગીરી ▪ બાહ્ય નિષ્ણાતો દ્વારા કાર્યક્રમોની સમીક્ષા ▪ દરેક કાર્યક્રમો માટે કાર્યરત, લગભગ દર છ મહિને મળે છે. ▪ ખૂબ જ સ્પષ્ટ રીતે નોંધાયેલ અને અમલમાં ▪ નોંધણી અદ્યતન અને સ્થળ પર ચકાસણી પૂર્ણ કરવામાં આવી છે. 																																																								
D	માનવ સંશોધન																																																									
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ વેતન ધોરણો (તા. ૧ એપ્રિલ ૨૦૧૯ પ્રમાણે) 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ અર્થપૂર્ણ, તાર્કિક 																																																								
	હાલના કાર્યકરોનું વેતન	હાલના કાર્યકરોએ સંસ્થામાં ગાળેલ વર્ષો																																																								
	<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th>કુલ વેતન</th> <th>પુરુષ</th> <th>સ્ત્રી</th> <th>કુલ</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>રૂા. ૮,૦૦૦ થી ૧૦,૦૦૦</td> <td>૨૪</td> <td>૩૦</td> <td>૫૪</td> </tr> <tr> <td>રૂા. ૧૦,૦૦૧ થી ૨૪,૯૯૯</td> <td>૯૪</td> <td>૧૧૬</td> <td>૨૧૦</td> </tr> <tr> <td>રૂા. ૨૫,૦૦૦ થી ૪૯,૯૯૯</td> <td>૧૧</td> <td>૦૩</td> <td>૧૪</td> </tr> <tr> <td>રૂા. ૫૦,૦૦૦ થી ૯૯,૯૯૯</td> <td>૧૦</td> <td>૦૬</td> <td>૧૬</td> </tr> <tr> <td>રૂા. એક લાખથી વધુ</td> <td>૦૩</td> <td>૦૧</td> <td>૦૪</td> </tr> <tr> <td>કુલ</td> <td>૧૪૨</td> <td>૧૫૬</td> <td>૨૯૮</td> </tr> </tbody> </table>	કુલ વેતન	પુરુષ	સ્ત્રી	કુલ	રૂા. ૮,૦૦૦ થી ૧૦,૦૦૦	૨૪	૩૦	૫૪	રૂા. ૧૦,૦૦૧ થી ૨૪,૯૯૯	૯૪	૧૧૬	૨૧૦	રૂા. ૨૫,૦૦૦ થી ૪૯,૯૯૯	૧૧	૦૩	૧૪	રૂા. ૫૦,૦૦૦ થી ૯૯,૯૯૯	૧૦	૦૬	૧૬	રૂા. એક લાખથી વધુ	૦૩	૦૧	૦૪	કુલ	૧૪૨	૧૫૬	૨૯૮	<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th>સંસ્થામાં વર્ષો</th> <th>પુરુષ</th> <th>સ્ત્રી</th> <th>કુલ</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>૫ થી ઓછાં</td> <td>૪૨</td> <td>૬૮</td> <td>૧૧૦</td> </tr> <tr> <td>૫ થી ૧૦</td> <td>૪૩</td> <td>૩૧</td> <td>૭૪</td> </tr> <tr> <td>૧૦ થી ૧૫</td> <td>૧૬</td> <td>૧૬</td> <td>૩૨</td> </tr> <tr> <td>૧૫ થી ૨૦</td> <td>૦૬</td> <td>૧૫</td> <td>૨૧</td> </tr> <tr> <td>૨૦ થી વધુ</td> <td>૩૫</td> <td>૨૬</td> <td>૬૧</td> </tr> <tr> <td>કુલ</td> <td>૧૪૨</td> <td>૧૫૬</td> <td>૨૯૮</td> </tr> </tbody> </table>	સંસ્થામાં વર્ષો	પુરુષ	સ્ત્રી	કુલ	૫ થી ઓછાં	૪૨	૬૮	૧૧૦	૫ થી ૧૦	૪૩	૩૧	૭૪	૧૦ થી ૧૫	૧૬	૧૬	૩૨	૧૫ થી ૨૦	૦૬	૧૫	૨૧	૨૦ થી વધુ	૩૫	૨૬	૬૧	કુલ	૧૪૨	૧૫૬	૨૯૮
કુલ વેતન	પુરુષ	સ્ત્રી	કુલ																																																							
રૂા. ૮,૦૦૦ થી ૧૦,૦૦૦	૨૪	૩૦	૫૪																																																							
રૂા. ૧૦,૦૦૧ થી ૨૪,૯૯૯	૯૪	૧૧૬	૨૧૦																																																							
રૂા. ૨૫,૦૦૦ થી ૪૯,૯૯૯	૧૧	૦૩	૧૪																																																							
રૂા. ૫૦,૦૦૦ થી ૯૯,૯૯૯	૧૦	૦૬	૧૬																																																							
રૂા. એક લાખથી વધુ	૦૩	૦૧	૦૪																																																							
કુલ	૧૪૨	૧૫૬	૨૯૮																																																							
સંસ્થામાં વર્ષો	પુરુષ	સ્ત્રી	કુલ																																																							
૫ થી ઓછાં	૪૨	૬૮	૧૧૦																																																							
૫ થી ૧૦	૪૩	૩૧	૭૪																																																							
૧૦ થી ૧૫	૧૬	૧૬	૩૨																																																							
૧૫ થી ૨૦	૦૬	૧૫	૨૧																																																							
૨૦ થી વધુ	૩૫	૨૬	૬૧																																																							
કુલ	૧૪૨	૧૫૬	૨૯૮																																																							
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ માસિક વેતન : ઉચ્ચત્તમ રૂા. ૧,૨૬,૪૬૫, લઘુત્તમ રૂા. ૮,૪૪૦ બોર્ડ ઓફ મેમ્બર (માસિક વેતન રૂા.માં) : (૧) ડો. અમીબેન યાજ્ઞિક - દૈનિક ૩,૭૦૦/- વિઝીટ મુજબ. (૨) ડો. પંકજભાઈ શાહ - ૯૧,૮૦૦/-, (૩) ડો. ધિરેનભાઈ મોદી-૧,૨૫,૦૨૦/- (૪) ડો. ગાયત્રીબેન દેસાઈ-૧,૦૪,૧૭૫/- (૫) ડો. શ્રેયભાઈ દેસાઈ-૧,૨૧,૯૭૦/- (૬) બંકિમભાઈ શેઠ-૫૦,૮૨૦/-, (૭) ગીરીશભાઈ શાહ - ૬૦,૦૦૦/- 																																																									

સ્વૈચ્છિક સંસ્થાઓની વિશ્વસનીયતા માટેનાં ધારાધોરણોનો અમલ

વિગત	અમલ
<ul style="list-style-type: none"> નિમણૂકપત્રો અને કાર્યકરોના નીતિ નિયમો માટેની માર્ગદર્શિકા 	<ul style="list-style-type: none"> નિમણૂકપત્રો અને નવી માર્ગદર્શિકા તમામ કાર્યકરોને આપેલ છે.
<ul style="list-style-type: none"> પી. એફ., ગ્રેજ્યુઈટી, રજાઓ જેવા મળવાપાત્ર કાયદાકીય લાભો 	<ul style="list-style-type: none"> તમામ કાર્યકરોને મળે છે
<ul style="list-style-type: none"> હોસ્પિટલ સારવાર, એક્સીડન્ટ વીમો, મેડીકલેઈમ, બાળકોને શાળા અને કોલેજ શિક્ષણ માટે સહાય, પ્રવાસ, મેગેઝીન જેવા વધારાના લાભો 	<ul style="list-style-type: none"> સ્ટાફ વેલફેરની વિવિધ પ્રવૃત્તિઓનો લાભ તમામ કાર્યકરોને મળે છે
<ul style="list-style-type: none"> સંસ્થામાં આવનજાવન (વર્ષ દરમ્યાન) 	<ul style="list-style-type: none"> જોડાયા-૭૪, છૂટા થયા-૪૨
<ul style="list-style-type: none"> વિવિધ ઉત્સવો, પરિવાર ભાવના અને બિન ઔપચારિક વાતાવરણ 	<ul style="list-style-type: none"> વિકસાવવા માટેના સભાન પ્રયત્નો
<ul style="list-style-type: none"> સંકલન સમિતિ (કો-ઓર્ડિનેશન કમિટી) જેમાં તમામ વિભાગના વડા અને તેના મુખ્ય કાર્યકરો મળી કુલ ૨૬ સભ્યો 	<ul style="list-style-type: none"> મહિલા સભ્યો ૨૭% / મહિનામાં ૨ વખત મળે છે. વિશેષ કાર્યશિબિરો : તા. ૫-૬ એપ્રિલ '૧૯, ૬ ઓગષ્ટ '૧૯ ૨૦ જાન્યુ. '૨૦
<ul style="list-style-type: none"> વિભાગીય મિટિંગો 	<ul style="list-style-type: none"> મોટાભાગના વિભાગોની અઠવાડિક / પખવાડિક
<ul style="list-style-type: none"> સેવા રૂરલના તમામ સ્ટાફની ભેગી મિટિંગ 	<ul style="list-style-type: none"> તારીખો : ૪ મે '૧૯, ૨૧ ઓગષ્ટ '૧૯, ૧૦ ઓક્ટો. '૧૯ ૨૦ જાન્યુ. '૨૦
<ul style="list-style-type: none"> ક્ષમતા સંવર્ધન અને વ્યવસાયિક વિકાસની તકો 	<ul style="list-style-type: none"> ક્ષેત્રીય, રાષ્ટ્રીય અને આંતર રાષ્ટ્રીય કક્ષાએ તાલીમ, કાર્યશિબિર, કોન્ફરન્સમાં સહભાગી થવા દરેક સ્તરને પ્રોત્સાહન (૬૬ કાર્યકરોએ વર્ષ દરમ્યાન લાભ લીધો)
<ul style="list-style-type: none"> સ્ટાફ વેલફેરની વિવિધ પ્રવૃત્તિઓ દ્વારા કાર્યકરો વચ્ચે સંઘભાવના, પરિવારભાવના અને મનોરંજન મળી રહે તે માટે સમિતિની રચના થઈ છે. 	
E જવાબદેહીતા અને પારદર્શિતા	
○ પ્રકાશનો	
<ul style="list-style-type: none"> વાર્ષિક પ્રગતિ અહેવાલ /વાર્ષિક ઓડિટ થયેલા હિસાબો 	<ul style="list-style-type: none"> દર વર્ષે પ્રકાશિત થાય છે.
<ul style="list-style-type: none"> સેવા સુવાસ મેગેઝિન 	<ul style="list-style-type: none"> દર ત્રણ મહિને પ્રકાશિત થાય છે.
<ul style="list-style-type: none"> વેબ સાઈટ : www.sewarural.org ફેસ બુક : www.facebook.com/sewarural 	<ul style="list-style-type: none"> થયેલ કામગીરીનો અહેવાલ અને માહિતી નિયમિતરૂપે અદ્યતન થતી રહે છે.
○ નાણાકીય પાસાંઓ	
<ul style="list-style-type: none"> ટ્રસ્ટી બોર્ડની મિટિંગોમાં વાર્ષિક બજેટની ચર્ચા અને નાણાકીય સમીક્ષા 	<ul style="list-style-type: none"> બજેટ મંજૂરી માર્ચની મિટિંગમાં ખર્ચ સમીક્ષા વર્ષમાં બેવાર
<ul style="list-style-type: none"> હિસાબી પદ્ધતિ 	<ul style="list-style-type: none"> નિયમો અનુસાર, નોંધાયેલ અને અમલમાં
<ul style="list-style-type: none"> દરેક નાણાકીય લેવડ દેવડ માટે રસીદ અને બિલનો આગ્રહ 	<ul style="list-style-type: none"> ચોક્કસાઈપૂર્વક અમલ
<ul style="list-style-type: none"> હિસાબી મોનિટરીંગ માટે મિટિંગ 	<ul style="list-style-type: none"> માસિક
<ul style="list-style-type: none"> વ્યવસાયિક નિષ્ણાંતો દ્વારા હિસાબોનું ઓડિટ 	<ul style="list-style-type: none"> પદ્ધતિસર અને દરવર્ષે પ્રકાશિત
<ul style="list-style-type: none"> સ્થાનિક લોકો સાથે સંસ્થાના આવક-જાવકના હિસાબો તેમજ ખર્ચ અને કાર્યક્રમોની પ્રગતિ અને ચર્ચા 	<ul style="list-style-type: none"> "સ્થાનિક શુભેચ્છકોના મિલન" દ્વારા આ દિશામાં શરૂઆત થઈ છે.
○ બાહ્ય સંસ્થાઓ દ્વારા મૂલ્યાંકન	
<ul style="list-style-type: none"> વિદેશી નાણાકીય સહાય, આવકવેરા, ચેરિટી કમિશ્નર, રોજગાર વિનિમય, અન્ન અને દવાઓનો કાયદો, પર્યાવરણ નિયંત્રણ બોર્ડ, લઘુત્તમ વેતન ધારો વિ. કાયદાઓની જરૂરિયાતો 	<ul style="list-style-type: none"> અત્યાર સુધીમાં પાંચવાર થયું છે. દસ્તાવેજકરણ ઉપલબ્ધ અને અહેવાલ પ્રકાશિત થયા મહદઅંશે ચુસ્તપણે પાલન થાય તે માટેની સભાનતા અને અમલીકરણ
○ વિવિધ એવોર્ડનો સ્વીકાર	
	<ul style="list-style-type: none"> સંસ્થાના નામે

અ.નં.	નામ	હોદ્દો	ક્યાં ગયા હતા	મુસાફરીની તારીખ	હેતુ	ખર્ચની વિગત
૧.	ડૉ. ધીરેનભાઈ મોદી	કોમ્યુનીટી હેલ્થ ફીજીશિયન	Arizona	૨૦ જુન '૧૯ થી ૧ જુલાઈ '૧૯	ગ્લોબલ હેલ્થ (ફેલોશીપ)	ખર્ચ HEAL સંસ્થાએ ભોગવેલ છે.
૨.	ડૉ. કલ્પનાબેન શાહ	એનેસ્થેટીસ્ટ	Arizona	૨૦ જુન '૧૯ થી ૧ જુલાઈ '૧૯	ગ્લોબલ હેલ્થ (ફેલોશીપ)	ખર્ચ HEAL સંસ્થાએ ભોગવેલ છે.

ટ્રસ્ટી મંડળ

પંકજભાઈ શાહ
બંકિમભાઈ શેઠ
લતાબહેન દેસાઈ
પ્રતિમાબહેન દેસાઈ
ભીખુભાઈ વ્યાસ
ગિરીશભાઈ શાહ
હસમુખભાઈ સાધુ
શ્રેયભાઈ દેસાઈ
અમીબહેન યાજ્ઞિક
ધીરેનભાઈ મોદી
ગાયત્રીબહેન દેસાઈ

સંપર્ક

સેવા રૂરલ

મુ. પો. ઝઘડીયા
જિ. ભરૂચ, ગુજરાત
પીન : ૩૯૩ ૧૧૦

ઝઘડિયા ફોન નં. : (૦૨૬૪૫) ૨૨૦૦૨૧ / ૨૨૦૮૬૮

Email : sewarural@ymail.com

Website : www.sewarural.org

Facebook : www.facebook.com/sewarural

પબ્લિક ટ્રસ્ટ નં. એફ/૧૧૦/ભરૂચ
સોસાયટી રજી. નં. ગુજ./૧૨૦/ભરૂચ
FCRA રજી. નં. ૦૪૧૯૯૦૦૦૬

૮૦ જી (પ) હેઠળ દાન ૫૦%
કરમુક્તિને પાત્ર છે.

ડોનેશનના ચેક અથવા ડ્રાફ્ટ
"સેવા રૂરલ" ના નામથી મોકલવા વિનંતી.

બેંક દ્વારા ડોનેશન મોકલવા માટે

બેંકનું નામ : આઈ.સી.આઈ.સી.આઈ. (ICICI)
મુ. પો. ઝઘડિયા,
જિ. ભરૂચ, પીન - ૩૯૩ ૧૧૦.

૮૦ જી ડોનેશન માટે બેંક એકાઉન્ટ નં. : 380401000154

MICR Code : 393229501

RTGS / NEFT / IFSC Code : ICIC0003804

ડોનેશન કરેલથી અમોને પત્ર/ઈમેલ/ફોન (૦૯૪૨૮૪૪૩૬૧૭) દ્વારા અવશ્ય જાણ કરવા વિનંતી.

હું એ માર્ગ જાણું છું.
એ માર્ગ તલવારની ધાર જેવો
તીક્ષ્ણ અને સાંકડો છે
એના પર ચાલતા હું આનંદ અનુભવું છું.
જ્યારે એ માર્ગથી ચલિત થાઉં છું
ત્યારે હું રોઉં છું.
ઈશ્વરનું વચન છે –
'જે શુભનિષ્ઠાથી પ્રયત્ન કરે છે,
તેનો કદી નાશ થતો નથી.'
મને એ વચનમાં સંપૂર્ણ શ્રદ્ધા છે.
તેથી હું મારી નબળાઈને લીધે
ભલે, હજારોવાર ચલિત થાઉં
પરંતુ હું શ્રદ્ધા ગુમાવીશ નહીં,
અને મને આશા છે કે
એક દિવસ એવો જરૂર આવશે
જ્યારે મને
આ દિશામાં પ્રકાશ લાધશે.

મહાત્મા ગાંધી

જીવીએ ત્યાં સુધી શીખીએ

શ્રી રામકૃષ્ણ